

309164 ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. II.

చెన్నపట్టణము 1917 సం॥ మేనెల 30 వ తేది బుధవారము

No. 51

సంపుటము. ౪.

సింగళనామ సంవత్సర శ్రేష్ఠమాస శుక్ల నవమి ౯.

సంచిక ౫౧

సుపీరియర్ లీవర్ బ్యాయలు వాచ్

గొలుసుతో సహా ధర రు 3-0-0. పోస్టేజి 0-4-0.

దీనికి 5 సంవత్సరముల గ్యారంటీ గలదు.

ఈ గడియారము డయిలమీద మాకంపెని పేరు ఎత్తినసిరాతో ముద్రపబడియుండును. ఇది చూచుట కందమై తలచినచో, డబ్బు ప్రూఫ్ అను గ్లాసు దోమును గలిగి మొదలుపెట్టెను తగియుండును. పెట్టెమూతలో భాగమున గ్యారంటీచీటి అతికంచయుండును. సీమనండి మా కై నయాచేయబడినది. కాన నెవరి యొద్దను జీక్కుదు. ఒక్కొక్కరును తీయుదురను తలంపుతో తక్కువవెల నుంచితమి. చాలకాలము పనిచేయునట్టి స్వల్ప ధరగల గడియార మిది యొకటియే యని యనుభవమున దెలియును. ఇదివర కనేక గడియారములు భర్చయి యోగ్యతా పత్రముల నందియున్నది. ఒకటి తెప్పించి చూడుడు. మా పట్టణమున నేకులు కొని సంతసించిరనిన, వేరుమాట లేదువు? సుపీరియర్ వాచ్ కంపెని, పోస్టుబాక్సు నెం 161 మద్రాస్.

ప్రాథమిక రామమూర్తి నాయుడు గారి ప్రోగ్రాము.

	తరువాత	దినములు.
తరువాత	29-5-17 to 31-5-17	3
అత్తిరి	4-6-17 & 5-6-17	2
భీమవరం	6-6-17 ,, 7-6-17	2
అకువీడు	8-6-17 & 9-6-17	2
నరసాపురం	10-6-17 to 12-6-17	3
అమలాపురం	16-6-17 & 17-6-17	2
రామచంద్రపురం	19-6-17 ,, 20-7-17	2
మండపేట	21-6-17 ,, 22-6-17	4
కాకినాడ	24-6-17 to 27-6-17	4
పెద్దాపురము	28-6-17 & 29-6-17	2
పితాపురము	30-6-17 to 1-7-17	3
కుని	2-7-17 & 3-7-17	2

'A Letter to the People of India'

BY

Mr. Lionel Curtis.

A very interesting book which must be read by all people interested in Indian Politics. Mr. Curtis is for self-government for India and how he arrives at this startling conclusion is beautifully set forth in this book. A scheme for an Imperial Parliament of the Empire in which India will also be an equal partner is also sketched.

Price including V. P. charges As. 0-12-0

For copies apply to

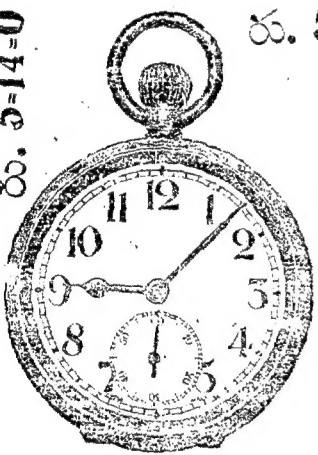
Manager,

"ANDHRA PATRIKA"

POST BOX NO. 212

MADRAS. E.

రు. 5-14-0

రు. 5-14-0

శ్రేష్ఠమైన అతి చచ్చక జేబు గడియారము.

ఎల్లప్పుడును సరియైన కాలమును చూపును. ఈ గడియారము బహు సంవత్సరములు పని చేయును.

ఇది బజారులలో దొరుకునది కాదు. మా కొరకై ప్రత్యేకముగా తయారు చేయబడినది.

డయిలమీద మా పేరులేనివాటికి మేము జవాబుదారముకాము ప్రతి వాచిలోను రెండు సంవత్సరముల లిఖితపుగ్యారంటీ కాగితము చంపబడును.

E. A. WATCH COMPANY.

36, RATTAN BAZAR 10 D, MADRAS.

ఇ. ఎ. వాచ్ కంపెని,

36, రత్నబజారు రోడ్, మదరాసు.

ఆమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కలి డబ్బితో సహా సీసా 1-కి 0-8-0

తలనొప్పుల మాన్పును.

పార్శ్వపు నొప్పుల కొర

దోలును. వాయువు

పోస్తి పోగొట్టును.

మనాసనగలిగి యుండును.

ప్రతియింటు నుండదనినది.

వనమూలికలచే హిందూ దేవతలకు

తయారుచేయబడు నుంచినది.

ఆమృతాంజనము డిపో, బొంబయి, అండ్ మదరాసు.

చాయకు పూచీఇవ్వబడును.

క్రొత్తకంపెని.

బహుచాక.

మిక్కిలి ప్రసిద్ధమైన ఎజ్జపట్టువస్త్రములు చీరలు.

2 1/2 X 1 1/2 గజములు.

మడిపంచలు.

వస్త్రములు.

మొదటిరకం సాగలైన నేత గల

పుం. 1కి 0-9-6

0-9-0

రెండవరకం దట్టమైన నేతగలది

పుం. 0-9-0

0-8-0

మేము చిన్న చేతియమాపును, దట్టియను, సాగలైన పట్టు చీరలనుకూడ తయారుచేయుచున్నాము.

కావలసినవారు ఈ క్రిందివివరములను వ్రాసికొనవలెను.

యమ్. యమ్. సరిసిగ్గరావు & కంపెని,

పట్టుచుట్టల వస్త్రములు,

పోస్టు ముఖ్యముగా

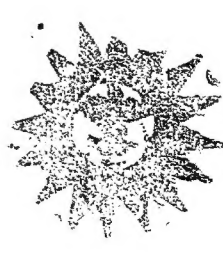
P. O. Malkalmuru

(మైసూరు ప్రావిన్స్).

Mysore Province

కుంకుమపువ్వు

పువ్వు

పువ్వు

స్వచ్ఛమున నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావస్త్రదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును గమనింపును. కరచెట్టుకడకు ముద్రపడినది ఇంట్లోను వ్రాయవలెను.

ఎస్. నారాయణ అండు కంపెని.

(తెలి)

21. హమ్మింగ్స్, బొంబాయి.

బళ్ళారి నరసవిరోధిని సభ 764

ఈ సభవారు 1917 సం॥ మే నెల 31-వ తేది

గురువారము మొదలుకొని

ప్రహ్లాద, లవకుశ, కృష్ణలీల,

నర్త, రామదాసు,

అను నాటకములను వెల్లూరు పట్టణమున

నరసారెడ్డిగారి పబ్లిక్ హాలులో

ప్రదర్శించెదరు. ధర లెప్పటివలెనే.

రావుబహదూరు

సి. హెచ్. నాడ్.

వెసి డెంటు.

వి. మాధవరావు

జనరల్ మేనేజరు.

డి. గోపాలాచార్యులు, సెక్రటరీ.

నోటీసు.

(787)

శ్రీ పండితగూడెము రాజాగారి వద్ద లండన్ గజె రయిలు, వేగనుల కువయోగించు చక్రములు, ఇరుసులు, ఇత్తసి బేరింగులసహా 2 వేగనులకు సరిపడునవిన్ని, రెండు వేగనుల తాలూకు చక్రములు మాత్రమున్ను, ఒకట్రాలియున్ను, ఇంక ఇతర ఇనుపు, బీడుసామానులున్ను అమ్మకమునకు సిద్ధముగ ఉన్నవి. కాబట్టి కావలసినవారు వచ్చిచూచి కొనుక్కోవచ్చును. వినరములు కావలసిన యెడల దిగువ సంతకము చేసినవానికి వ్రాసి తెలిసికొనగలరు.

పండితగూడెం (P. O.) Ch. Yegneswara Rao కృష్ణా జిల్లా Hd. Clerk.

త్వరపడు ! 714 కొద్దిప్రతులు మాత్రమే !!

1. విద్యావిత్వప్రకాశిని తెల రు 0-10-0 లు దీనియందు శృతిప్రస్తారమున్న కల్పనాస్వరమునకు ఉపయోగపడునట్లు ఖండప్రస్తారమున్న సంపూర్ణముగా భక్తి, హతయోగ భేదమున్న తెలియజేయును.

2. కృతిహస్తప్రకాశము తెల రు 0-6-0 లు, దీనియందు కాళీ శతనామస్తోత్రమున్ను, స్వరాలంకార, గీత, వర్ణ కృతులకు కల్పమున్ను కొలిపించుకొనుటకు తెలియజేయును. ఉదాహరణ- హంసాద్వయనిరాగము రూపకంకాశము

ఇతర గ్రంథములు : ఉపద్యోగ నృసింహ శాస్త్రి సంకీర్ణ లక్షణవిద్యానో మహాకవి మహాకవి ఆచార్యులవారు.

రామదాసు నాటకము.

(తెనుగుభాషయందః)

బళ్ళారిలోనుండు

హైదరాబాదు హైకోర్టువరకు,

ధర్మవరము - గోపాలాచార్యులవలన

రచియింపబడినది.

తెల - ప్రతి 1-కి ఒక రూపాయ.

(అంచెకూలికాక)

ప్రతులు దొరుకు స్థలములు.

(1) ధర్మవరము గోపాలాచార్యులు వక్రిలు-బళ్ళారి.

(2) నెం॥ 64 తులసింగ పెరుమాళ్ళ కోయిలవిధి,

తిరువల్లి క్లెరిక్, మద్రాసు.

ఓరియంటల్ సోఫులు

హిందూదేశ శిల్పశిక్షణకై నాల అవకాశమునకు.

మంచి నేనంగీ సోఫులు, వట్టి వేళ్ల నూనె సోఫులు, మల్లెపూల సోఫులు, బకూలు సోఫులు, కూసుబెల్, బియానోకు, లవండరు సోఫులు. వివరములకు ఈక్రింది ఆఫీసుకు వ్రాయుము.

ఓరియంటల్ సోఫు ప్యాకర్ల,

గోయబగన్, కలకత్తా.

గుంటూరు మండల సంఘసంస్కరణ సభ

ఆధ్యక్ష కోపన్యాసము

26 గుంటూరుమండల సభకు ఆధ్యక్షులగు ఉన్నవలక్ష్మీ నారాయణగారి ఉపన్యాసమునుండి ఈక్రింది ముఖ్యంశములు ప్రకటితములు:—

కొందఱు జాతిప్రాయపడునట్లు సంస్కృతలు సర్వశాస్త్రజ్ఞానము గలిగి స్వస్వస్థులై యుండుట సాధ్యముగాదు. అట్టి వారు ప్రపంచమున నిద్రవకన్న మను బుట్టియుండలేదు. ఇక ముందు పుట్టినోరు, నేకకాలపాత్రము లెఱింగి న్యాయబుద్ధియు నిశాలహృదయమును గలిగి కార్యదక్షుడగు వానికంటె సభకు లగు సంస్కృతలు మర్త్యులగుచు మనకు సంభవించుట సాధ్యముగాదు. సంస్కృతగోద్యమములు ప్రారంభమయి ఇంతకాలమునకు అవి కొంతవరకుయినను మహాజనల యాహ్వానమును బడయలేమికిం గారణమేమి? వారి లోపమా? లేక వాదలోపమా? అవలంబించిన పద్ధతుల లోపమా? నూతనముగ మనల నావేసించియున్న జాతియోద్యమము సంస్కరణోద్యమములయొక్క జయప జయముల కెంతవరకు దోడ్పడినది? ఈ ప్రశ్నలకు సమాధానములను నిరూపించుచు లక్ష్మీ నారాయణగారు సంస్కరణోద్యమ చరిత్రమును గూర్చి విస్తరించి అందుకై వాద్యంతముల మూలమున తటస్థితినిన మామూలను సంస్కరణములను వివరించి తరువాత నిట్లనిరి.

శ్రీలక్ష్మి

శ్రీలక్ష్మియొక్క శ్రీతి ప్రపంచము నందంతటను, దుష్స్థితి యుండేయున్నది. శ్రీ యొక్క స్వతంత్రత్వక్షిగా పరిగణింపబడుట లేదు. పురుషునికొరకె యామె సృష్టింపబడునట్లు భావించుదురు. శ్రీలక్ష్మి పురుషులతో బాటు, దాయస్వత్వమును లేవు. వివాహమే ఆమెకు ప్రధానవృత్తి. భార్యభక్తల పుష్కర భక్త్యములలో శ్రీలక్ష్మికి వైరికాదన్నము; పురుషులకు దుఃఖియొకటి. చట్టములు శ్రీలక్ష్మియే మిక్కిలి కాఠిన్యము వహించియున్నవి. శ్రీలక్ష్మికిని పురుషులకీని స్వభావమున కొన్ని భేదములున్నను అవి వై జెప్పిన స్వత్వభేదముల కట్లు కాఠిన్యములగునో తెలియకున్నయది. భక్త్యశాస్త్రములు పురుషకృతము లగుటచే ఈ విభేదములకు ముఖ్యహేతువని యూహింపవచ్చును. పురుషులు శ్రీలక్ష్మిని యెట్లుండెనో మన దేశములోని వివిధ సంస్కరణోద్యమములే ! విభేద యిన మార్పులే నేనో మనము విచారింప వలసియున్నది. ఇప్పుడు శ్రీలక్ష్మి విషయమున ఆశ్చర్యకరమైన యింకొకటి తోచదు. హిందూవాఙ్మయమంతయు వెదకయోచినను ఒక్క జాత్యవివాహ మయినను కష్టంపబడియున్నట్లు గన్వింపదు. నేడకాలమునాటి శ్రీలక్ష్మిని దెలిసికొనటకు గార్హ మైత్రేయాల నామ కథనమునకంటె వేరుగ జెప్ప వలసినదే. వాఙ్మయ శ్రీలక్ష్మి మతవిషయమున పురుషులతో సమానమైన స్వార్థోత్కృష్టులనిచ్చిరి. లింగాయతులు విశంకూర్తాహములను విధిగా నియమించి ఇప్పటివరకును ఆచరించుచున్నారు. శ్రీమద్రామానుజులు శివంతు కేశభండమును నిషేధించెను. స్వేచ్ఛకుతుకు పూర్వముండు వివాహధర్మముల ననుకరింప నెవ్వరును సాహసించెను. నాతదపరాశరులు ఆయిదాపదల యందు శ్రీలక్ష్మి పునర్వివాహములు విధించెను గాని ఇప్పటి సంస్కృత్యుత్కృష్టులు ఆ బుద్ధివంతముల యాదాకభావమును వహింప సమర్థులు గాదు.

పిమ్మట వారు నిప్పు బాతుధర్మమునుగూర్చి కొంత నుడివి అంతర్జాతుల భోజన ప్రతిభోజనాది విషయములను గూర్చి వివరించి ఆధునిక సంస్కరణోద్యమ చారిత్రమును గూర్చి ఇట్లు చెప్పిరి.

ఆధునిక భారతీయ సంస్కృత్యుత్కృష్టులలో ప్రథములు శ్రీరాజా రామమోహన చారులు శ్రీదయానంద సరస్వతి శ్రీధర్మ మయిన హైందవుడు. నేడుము హిందూజాతి కియ్యబడిన ప్రత్యేక సంజేతునియు ఇదిలోకమునకు వెల్లడించవలసిన భారము హైందవులపై నున్నదనియు ఇప్పటి దుష్స్థితిలో హిందూసంఘమింకను నన్నయెడల వ్రేలి మహా మృదయ క్షైస్తవ సాంప్రదాయముల ననుసరించి నున్న హిందూసంఘమునందు అట్టి విషయము దొలగించుటకు వైదిక సాంప్రదాయమును బలభూతి హైందవులకు సర్వవ్యముల వారిని వీనికి పాలిభాగస్థుల జేయవలయుననియు వారి యాశయును. కాని వీరింగీకరించిన ముక్తిసాధనములు సర్వజనరంజకములుగావు.

రామమోహనుడు ప్రపంచమంతటను సంబంధించిన పురుషుడు. ప్రపంచమంతటను ఆయన సంజేతులు వెచ్చెను. ఆయనజేయదలచినది సర్వదర్శన సమన్వయము. హిందువులు తమ వైదిక సాంప్రదాయమును విడచి వ్యక్తిత్వమును గోల్పోయి గాలిలో నెగురవలసినదని ఆయన యభిప్రాయముగాదు. నేడుములను వారు విరసింపలేదు. సాంప్రదాయవ్యక్తిత్వము సోద్య సాభాత్రమునకు ప్రతిబంధకమని వారు భావించినట్లు నేడలంపను. జేతాభిమానమువలెనే సాంప్రదాయాభి మానమును సర్వసాభాత్ర్యమునకు ప్రతిబంధకము గాదు. కాని వీరి తరువాతి బ్రాహ్మసామాజకులు వీరి యాదర్శమును భిన్నము జేసిరి. మహర్షి నేడుములను సింహాసనమునండి తొలగించెను. బ్రహ్మగ్రంథు లతిరాజభక్తుడగుటచే వైదికుల సింహాసనము వైసవ్యస్థింపజేసెను. మొత్తముమీద బ్రాహ్మసామాజికులకు వైదికులకంటె వేదము ప్రియమయినదిగాదు. వీరికొక సాంప్రదాయమును సహితము స్థాపించిరి. ఈ సాంప్రదాయము హిందూతమునకంటె తక్కిన మతములకే సామీప్యమున చెప్పవచ్చును. మనకు జాత్యసాంప్రదాయమునకంటెను దూరస్థమే.

ఇట్టి స్థితిలో బ్రహ్మసమాజము ఆంధ్రదేశమునకు వచ్చెను. ఆంధ్రులు నేర్చుకొననది ఇంగ్లీషువిద్య. భౌతిక చునవి మిషనుకళాకాలము. సంస్కృతము బ్రాహ్మసామాజికులు. ఆంధ్రసంస్కృతలకు మూలపురుషుడు శ్రీరావుబహదర్ వీరేశలింగమువంతులుగారు. వీరు మొదటిసారిండియ బ్రాహ్మ చతాభిమాను లయ్యెను హిందూసంఘమును సంస్కరింప బూనిరి. తుతారమును బోలు వీరి కలము హిందూమత మహారణ్యమును ఛేదించ మొదలిడెను. ఆంధ్రదేశ సంస్కృత్యుత్కృష్టులను వీరిమాగ్ధమునే యనుగమించిరి. ఇప్పుడు మన దేశములో జేయదల వెట్టిన సంస్కరణోద్యమములు జాతి యాదర్శములకు ప్రతిఘటించవలసిన జెప్పియుంటిని కాని సంస్కృత్యుత్కృష్టులు జాతీయాదర్శములకు దూరస్థులు. మిషనరీలు సంస్కరణోద్యమమునకు పోవకులైరి. సంస్కరణ విధానమునుగూర్చి వల్లూరి మూర్తినారాయణ రావుగారి వర్ణనము స్వభావోక్తియని చెప్పవచ్చును. దేశీయ సంస్కరణ మహాసభకు కన్య దారుడు మహాదేవ గోవిందరాజుడే. వీరితరువాత నారాయణ చందావర్కరు, వీరిరువురు బ్రాహ్మచతాభిమానులు. బ్రహ్మసామాజికులచే నడవబడు సంస్కరణ సభలలో పాల్గొనుట కిచ్చగించకలేదీవాత బహదర్ రఘునాథరావుగారు సంస్కరణసభలకే వచ్చుట మానిజేసిరి. మదరాసులో జాతీయపద్ధతుల ననుసరించి సంస్కరణము జరుపవలయునని యొక మహాప్రవాదము బుట్టెను. ఆకట్లాలమంతయు ఆంధ్ర సంస్కృత్యుత్కృష్టులకగ్ధముగాదయ్యె. అప్పటి జాతీయవాదుల కుష్మ వాదనలే దీనికిం గారణమై యుండనోవు. అందుచే పూర్వపు మాగ్ధముననుసరించియే. ఆంధ్రదేశమున సంస్కరణోద్యమము నడచుచుండెను.

ఈనడుమనున ఆంధ్ర వాతావరణమున కొన్ని భూర్ములు సంభవించిఇప్పటి యత్న క్షితి కారణమయ్యెను. ప్రాధాన సమాజికులుగ నుండి హిందూసంస్కరణమును నడపుమున్న పంతులవారు బ్రాహ్మచర్యము ననుష్ఠించిరి. జవాహర్దేవును నుద్భవించి ఆసియాఖండమునంతయు నలుముకొన్న మహానలము భరతఖండము నంటుకొనిరియు. భారతీయుల హృదయములు పావనములయ్యెను. ఇంద్రజాలముచేతనో యనపా శాస్త్ర్య విజ్ఞాన మోహమునబడి అగమోద్యుతెందియున్న మన భావసేత్రములకు ప్రబోధముగల్గెను. సామ్యనితి నిదురలేచితిమి. భారతీయ రంగమంతయు మాత్రోహయము. కన్నుల కంజనము వెట్టినట్లు దివ్యదృష్టి ప్రసాదించబడిన తెరంగునాదివరకు మఱువైయున్న భారత విశ్వరూప సందర్శనము ప్రార్థించెను. అదివరకు ప్రకాశించుచున్న నక్షత్రము లన్నియు తెల్లబోయి కాంతివిహీనము లయ్యెను. మన మెచ్చట నున్నాము? ఈ సంస్కృత్యుత్కృష్టులనుపాశెవ్వరు? ఈ సంస్కరణము లెందు నిమిత్తము? వీరి విధానము లేమి? అని పలువిధముల ప్రశ్నింప దొడగితిమి. మహా జనులకు గలిగిన భావ పరిణామము గాని వారి మనబలుల బాధింప జొచ్చిన సమన్వయగాని ప్రధాన సంస్కృత్యుత్కృష్టులకు గలుగలేదు. నాయకులకును అనుచరులకును దుర్గమ మయిన యంతర మేర్పడెను.

నాయకులకు అనుచరులను అనుచరులకు నాయకులను లేకపోయిరి. అనుచరులకు నాయకులయెడలను వారి చర్యవిధానముల యెడలను విముఖత్వము గలిగెను. కాని కొన్ని సంస్కరణోద్యమములయెడ ఆభిముఖ్యము అధికమయినదనియే నా యభిప్రాయము. శ్రీవిద్య రజస్వలనంతర వివాహములు జాతిభేదములు నిష్కలమృత్యుధర్మము విదేశగమనము మొదలగు సంస్కరణముల యెడల పూర్వసంస్కర్తలు ఇంతలో గలుగనని ఊహించి యుండవలె ఆదరము మోచెను. ఆత్మగౌరవమును స్వశక్తియందలి నమ్మకమును అధికమయెను. పలువురు సంస్కరణల నాచరించుట కున్నట్లులేరి. హైందవ విజ్ఞానమునాగతికమున లోకమున కంపవలసిన సంక్షేమము పెక్కులుగలవను కోరిక పీరి కెత్తుచుండెను. క్రైస్తవమహమ్మదీయ సాంప్రదాయములు పాశ్చాత్య విజ్ఞానములను శ్రేతాగ్నులమధ్యమునబడి హైందవ విజ్ఞానమునాగతికమున అంతరించి మన పూర్వోత్పత్తిమంతయు చరిత్రమాత్రకమగునా యను భీతిగొల్పుచుండెను. ఈమహావిప్లవముండి హైందవజాతిని తొలగింపఁగలముగ సాధనములెవ్వి? ఏయేసంస్కరణములు జేయవలయును ఏప్రతిస్థాపనలు పునర్నిర్మింప వలయును అను తీవ్ర వేదనలు బాధింప జొచ్చెను. కొందఱు హిందువుల కున్నది ధర్మమే గాని మతమనని లేదనియు మహమ్మదీయ క్రైస్తవ మతములవంటి సాంప్రదాయములు లోకసౌభ్రాతృత్వమునకు భంగకరములనియు బ్రాహ్మణులు పూర్వము హిందూదేశములోని వివిధ తెగలను విడుదలచేయు విధజించి హిందూ ధర్మానుసారముగ వారికి ధర్మము లేదనియు తాము గురువులుగ నున్న విధముననే కొన్ని కతాబ్దములలోని క్రైస్తవమహమ్మదీయ సంఘములు బాంబాయిలోని పారిశ్రామికతన మతములవలంబించుచు క్రమక్రమముగ హిందూ ధర్మమును మాత్రము స్వీకరించుచు హిందువులలోని తెగలయి పోవుదురనియు, మహమ్మదీయ క్రైస్తవ మతములు తమసాంప్రదాయ స్వభావమును విడిచి ధర్మప్రాధాన్యముగా గల తెగ లవుననియు ఇప్పుడు హిందూధర్మ సంక్షోభముచే మేయవలసిన సంస్కరణ తీర్చివేయు లేదనియు హిందూధర్మ సిద్ధాంతములు తామె పెక్కు వ్యాపించి మహమ్మదీయ క్రైస్తవ సంఘములను బ్రాహ్మణ గురువులకు వశ్యములు జేయుననియు చెప్పుచు న్నారు. ఈ సిద్ధాంతోప సాధకులు ఇతరులు తమ స్వాభావికములయిన హక్కులను విడిచి బ్రాహ్మణ గురుత్వమునకేల పెడ బాగవలయునో మహమ్మదీయ క్రైస్తవమతములు ఎంతకాలమున కేదో కారణములచేత తమసాంప్రదాయ స్వభావమును విడుదలచే వ్యక్తికరింపవలె ఒక్కటి మాత్రము నిశ్చయము. ఒకవేళ నీ రెండుమతములను తమ సాంప్రదాయ స్వభావమును కొన్నికతాబ్దములలో విడిచినను ఇంతలో హిందూ విజ్ఞానమునకును ధర్మమునకును అన్ని సంస్కారము మాత్రమిప్పించును. పాంచాల కాశ్యోర పీఠావధు ప్రాంత్యములలో నాటువారగు వైశ్యులునుశూద్రులును మహమ్మదీయ మతమున గలిసిపోయిరి. శ్రీమత్యులలో కొందఱును బ్రాహ్మణులును మాత్రమే హిందూవులుగ నున్నారు. బంగాళమునకును చాలవర కిగియే ప్రవేశిరి. బంగాళి ఇండ్లలో పని జేయుట, బండ్లు దోచుట మున్నగు పనులకెల్ల నుపసృహిస్తూ రాష్ట్రమునుండిహిందువులురావలసియున్నారు హిందువులలోని ఆఱుకొట్ట పంచములును కొట్లకొలదిగనుండు అడవిజాతులును మన ముజేతించియున్నచో క్రైస్తవులగుట నిశ్చయము. తక్కినవారై మ నిలచియుండురు నమ్మకము లేదు. మనజిల్లాలోని పడమటి తాలూకాలలో రెడ్డి, కమ్మ, తెలగ మున్నగువారు బహుసంఖ్యాకులు కాధారిక మతమును జేరియున్నారు. తిరుపల్లెటి జిల్లాలో బ్రాహ్మణులనేకులు కులములుండుకొని మతమున కాభిలెక్కులేరి. ఇట్లు కొంతకాలము జరిగినచో హిందువులు యూదులవలెనే స్వల్పసంఖ్యాకులు మాత్ర మచ్చటచ్చట మిగిలియుండురు.

హిందువులకు ధర్మము మాత్రము కలదు. సాంప్రదాయము లేదనటకల్ల. అది ఇప్పుడు నిరూపించి చెప్పట కవకాశములేదు. మనకు సాంప్రదాయము లేనచో పరమతముల శ్రేష్ఠత తప్పదు. కనుక ము హిందూ సాంప్రదాయమున కెక్కున ప్రాముఖ్యము వహించు ధర్మము లనుజేరుతో నుండు ఆచారములు తీసివేసి సవరించి, శూయగమునకు దగిన విధముగరూపకల్పన గావించి హిందూమతము సంగీకరించు జాతుల నన్నిటికిని సమానమయిన హక్కు హిందూమత విషయమునను హిందువులలో పరస్పరమును అభిమానము వృద్ధి జేయవలయును. పేదనకు మాత్రము హిందువులై జైతికధర్మ చిహ్నముల మాత్రము ధరించుచుండు తెగలనేకులకు తాము

స్వరాజ్యము:
స్వదేశ సంస్థానములు

ఈ నెల 12 లేవని దిక్సనీరు మహారాజుగారు హైందవ సామ్రాజ్య సమస్యల విషయమున యెల్లవారల హృదయములలోను ఉదాత్తభావము బుడచుచున్నవని చెప్పియున్నారు. ఈవిషయమున మహారాజుగారు యొక్కయు సింహాగారియొక్కయు భావములు సేదనమును యెక్కువయు దారకణ సమన్వితములగుచున్నవి. యుద్ధానంతర సంస్కరణ పరిష్కారమునకుగాని, సామ్రాజ్య పునర్నిర్మాణమునకు గాని, సామ్రాజ్యసభలోను, మంత్రికన్యములోను భారతీయ ప్రతినిధులను జేర్చుకొని వారిఅభిప్రాయములను కనుగొనుటకు ముందు హైందవ దేశమునకు స్వపరిపాలనము నీయవలెను. అట్లయిననేగాని భారతీయ ప్రతినిధులు స్వాతంత్ర్యము సమర్థవించు తక్కిన రాజ్యముల ప్రతినిధులతో సమముగ నిలచి యుండుటకు పిలుకలుగదని జేను యిదివరకు వ్రాసియున్నాను. “ఇండియాదేశమునకు ప్రస్తుతము సంపూర్ణమగు స్వపరిపాలనాధికారమును ప్రసాదించవలెనని యింగ్లీషవారెవ్వరును చెప్ప”దని దిక్సనీరు మహారాజుగారు ఇదివరలో చెప్పియున్నారు. కాని వీరు ఇటీవల చెప్పినమాటలను వినినయెడల తృప్తికరముగానున్నది. “దేశీయ రాజకీయాభివృద్ధికరములగు యత్నములగు నలుపుట అవసరమే. ఇంతేనాక ప్రతిసంవత్సరము ను సమావేశమగుచుండు సామ్రాజ్యసభలో, భారతీయందుకు, యుద్ధ సమయమునందును తక్కినదేశములవలె హిందూదేశముకూడ సంప్రతిపబడునను విషయమును తెలిపినవారు తప్పక దేశముయొక్క రాజకీయాభివృద్ధికి తగు యోచనలుజేయుట ముఖ్యమని చెప్పెదరు. సాతత్యవర్ధకులను హిందూదేశ పరిస్థితులకు సమన్వయించుట కష్టమేకాని దుస్సాధ్యముకాదు. అందుచే బ్రిటిషురాజనీతిజ్ఞులు దేశము క్రమాభివృద్ధి నొందవలె ప్రయత్నములు జేయగలరుట మంచిది “అని మహారాజుగారు చెప్పియున్నారు. ఇండియా జాతీయవాది వీరివలెనుగల జాగరూకతతో పరమములను ప్రయోగించు జాలకు. “19 సంస్కరణములను బట్టియు శరీయసభవారి విజ్ఞప్తినిబట్టియు, దేశీయ రాజ్యకన్యకలను తమమను నిష్ఠనుంపకలేదని “మహామూర్ఖులు” వాదనను రాజకీయ సంస్కర్తలైనను ఏకగ్రీవముగా చెప్పుదురు. ఈసంస్కరణములలోని విషయములను గమనించి సామ్రాజ్యగళలోని హిందూదేశపు ప్రతినిధులు వారిని బలపరచి, ఆవరణలోనికి తెచ్చుటకు యత్నించెదరుగాక యని నమ్ముచున్నాను.

హిందువులకును భావముగాని అభిమానముగాని లేవు. కాబట్టి హిందూ మతాభిమాన ములముగ హిందూసంఘ బలమును వృద్ధిజేసి హిందూ నాగరికమును విజ్ఞానమును గాపాడుట మన ప్రథమ సంస్కరణముగ నెంచవలసినది. ఇది లేనిచో తక్కిన సంస్కరణములను జరగము జేయవలసిన ఆకరగమే లేకపోవుట తర్వాత తటస్థించునని నెలంచెదను.

ఇప్పుడు సంస్కరణోద్యమము అనాయకమై యున్నదని నే చెప్పితిని. దేశకాల పాత్రము బెంగిరి సంస్కరణోద్యమాకుకై కార్యక్షణిని నాయకుడు మన కవకరమై యున్నది. అట్టివారికను బయల్పడలేదు. ఆంధ్రదేశములోని వివిధ సంస్కరణముల కన్యోన్య సహకారము గలిగించి నడపించుటకు సంఘ మొకదాని నేర్పాటు జేయవలయును. ఇది వ్యక్తిపురోహు మహాత్మాత్వములు జేయగల కార్యముగాను. ఈ యుగమున మహాపురుషులు జేయవలసిన పనులుసంఘములు నిర్వహించవలసి యుండును. అంగరీర్యాణము వలన నెట్టిమహాత్మాత్వములు జేయవలసినో జన్మములు నిరోపామహాసంగ్రామమున నిరూపించిరి. మనదేశములోని వివిధములగు సంస్కరణోద్యమములు విడివిడియుండుటచే కష్టము లేదు యొగినపుడు నిలువరించు కొనుటకుగాని తగినంత పనిని నిర్వహించుటకు గాని సమర్థములు గాకయున్నవి. ఇతర స్థలముల కంటె గుంటూరునందు సంస్కరణోద్యమమును గూర్చి బ్రాహ్మణ్యముగ పనిజేయుట కెక్కున అవకాశములు గలవని నాతలంపు. జాతియా దివ్యములగుల వాచయ్యయ్య సంఘ సంస్కరణము నెవల మైముఖ్యములేక కార్యాచరణమునకు దృఢమై మనముండవలయును ఈ మూడును సంఘటింపనిచో ఈకాలమున సంఘసంస్కరణమును జయప్రథముగ నడపవలయును. జిల్లాసంస్కరణ సభను, హిందూసంస్కరణ సభగా మార్చుటయే సంస్కరణోద్యమముయొక్క ఆదర్శమును గుర్తెరింగితిరని విశదమగుచున్నది.

హిందూదేశ రాజకీయ సంస్కరణములు “మహామూర్ఖులు” పద్ధతి ననుసరించి గాని, వలసరాజ్యవిధానమును సంబంధించిగాని, క్రమాభివృద్ధి నొందు స్వభావము కలవిగాని యుండవలెనని యనేక వాదములను మన విమర్శకులు జరపి, ముఖ్యవిషయములను మరుగుపెట్టుచున్నారు. ఇండియా దేశములలో కన్న ఆనేకవిధములగు రాజకీయ సంస్కర్తలకు తృప్తికరముగానుండు యీసంస్కరణములను బ్రిటిషుప్రజలు ఆకాదించినయెడల దేశమునలెంతయు తేమకగముగానుండును. ఈ సంస్కరణములను పట్టుదలతో సమర్థించువారిలో మహారాజుగారు మున్నగు వారున్నయెడల ఇండియానులకు సంతోషదాయకముగా నుండును.

బ్రిటిషు ఇండియాలోని ప్రజలరాజకీయ గూతములు యెడల మహారాజుగారు సానుభూతిని చూపవలసి నందులకు కారణము వారు నాగరికత నొందినపెద్ద సంస్థానమునకు ప్రభువులగుటయే కాదు. బ్రిటిషు ఇండియా దేశమునకు స్వరాజ్య సమస్యలను నిర్ణయించుటతోడనే స్వదేశసంస్థానముల స్థితిగతులు గూడ మారగలవు. ప్రభాప్రతినిధులే ప్రధానాధికారులై దేశమును పాలించు సమయమువచ్చును. అప్పుడు స్వదేశ రాజ్యములుగూడ హైందవ దేశము యొక్క రాజకీయాభివృద్ధికి తోడ్పడవలసియుండును. ఈ విషయమునే మహారాజుగారు చాగుగ యోచింపవలెను. అంగ్లపతాకము క్రింద హిందూదేశము న్యాయశాస్త్రానుకూలమగు పద్ధతి ననుసరించి రాజకీయ విషయములలో నభివృద్ధి చెందుచుండుట సంస్థానాధిపతుల కందవకును సంతోషదాయకమునియు, వీరి సంస్థానమునందును ఇకననేక స్వదేశ రాజ్యములందును ప్రజలు రాజకీయవిషయ నిర్వహణమునందు నియోగింపబడుదురనియు, ఇండియాప్రభుత్వము వారియొక్కయు, స్వదేశ సంస్థానములయొక్కయు ఆశములొక్కటేయనియు, మహారాజుగారు తిరిగి “చెప్పు” పత్రకము వ్రాసియున్నారు.

19 గురు సభ్యులును, దేశీయసభవారును, ముస్లిము సంఘమువారును వ్రాసిన సంస్కరణములలో స్వదేశాధిపతుల విషయమై యేమియు చెప్పలేదేదు. ఈసమస్య మిగులనుర్మొచ్చుముగ నుండుటయే వీరికి గారణము. అందుచే మహారాజుగారు హిందూదేశ ప్రతినిధిగా నియోగింపబడు సన్నపడే, స్వదేశ సంస్థానముల గూర్చి యిప్పుడు మనదేశమున జేయవలసిన సంస్కరణములలో నూచించి, హిందూదేశమునకు విజయైన స్వరాజ్యమునకై యత్నింపవలెను.

తె.వి. రంగస్వామి అయ్యంగారు, బి.ఎ.బి.ఎల్.

శనివారము సాయంత్రమునకు మహామూర్ఖులు మహామూర్ఖులు, పి. తియ్యగి, పి. ఎస్. గారు ఆల్టిమేటం వ్రాసి, దేశీయసభ సమన్వయకమిషన్ కేంద్రం, కింగ్ థానము చేయుచోట మరలిందరు బాలురు జలకమాకు ముండి, అంగులలో ఒకడు అలలచే గొట్టుకొని పోయెను. కొంతమంది పశువులను తన్ను పీడించుచు కొంత కొంతమంది పిరిసానుము నిమిత్తమేగిరి. ఒకడు సాయము చేయుచు మొరటి వారితో పాటా యెను. ఇద్దరును చిక్కుబడికి ఈ లోతుగ తియ్యగిగారు పీకి సాయమొచ్చుట కేంద్రించి, వీరిని ఆ ఇద్దరి బాలురలో నొకరు భయముతో గట్టి బట్టుకొనెను. ఇందుచే తియ్యగిగారు కాలుబారి సమన్వయకమిషన్ బడి కొట్టుకొని పోయెను. బాలురుమాత్రము రక్షితుడాయెను. తియ్యగిగారు ఈతయందు ముంచివేసెను. కాని చాలకాల పోవుటచే ఈద జాలవైరి. ద్వారమును పిల్లలందరు వీరినిబాది కేకలుజేయ పదిమందికచ్చి వీరిని రక్షించుటకు ప్రయత్నించిరి. ఇందులో తియ్యగిగారి సోదరు ఘెనుసు-తియ్యగిగారు గూడ కలరు. వీరి భావమరిది మరలిందరు స్థానిక ఈతగాండ్లు ఆసోయ్యలముననే నెంచిరి. పాపము తియ్యగిగారు చెదరును కాన్నిచలేదు. తిరుగ ఆదివాడము దయను గిగంటలకుఅలలచేకొట్టుబడి వీరిక కే బరము ఒడ్డునకు పీకిపుకు వీరిని బాది వీరిని బాంబులు గొంపోయి గతరాత్రి వీరివంటి ఈ భూస్థానితము జేసిరి. వీరు సేతుశేఖరులయిన న్యాయమాన్ది బయ్యున్గే తియ్యగిగారి క్షేత్రపుత్రులు. వీరినయ్యు 51. వీరు బాంబాయి కురీపాతకాలయందును, అక్కన్నలో తెలిసిన కళాకాలయందును విద్యనెప్పిరి. పి. సి. ఎల్. పరీక్షగందు తీర్చులైన మహమ్మదీయులలో ఈయనే ప్రాథమి కను. వీరి భార్యయు ఒక కొమారుడునుగలరు. పుత్రునకు 15 ఏళ్లున్నది.

తీర్మానములు.

తీర్మానములు.

ఈ వంతుల్ని పితామహును వెంచి నే ద్విత్వముచేవానా ? అని సమాధునకో కన్యకల కట్టిపెట్టుచున్నారు. తత్కా-
మున నాకింకొక సంసారములు దుఃఖియూళములై నరక
పములై పరిణమించు చున్నవి. సౌఖ్యమునకు సంతోష
కు ఆనందోన్మాదు రాగమునకు మూలమైన పవిత్రవివా
హముల్లు దుఃఖియూపములై నచో నిక స్త్రీసంఘ మభ్యు
తికినచ్చునా ? లేదు; లేదు. ఉత్తరధను. సోదరీయణులారా ?
నే మేల్కొనుచు స్వసంఘస్థితి గమనింపును. మనమో
ను నివారించును. పవిత్రమైన మహిళా సభయందు

కె. వరలక్ష్మమ్మ.

II

ఇప్పుడు ఆంధ్రమహిళాసభ చేయు ప్రయత్నములు ఫల
సంతములు కాకుండుటకు కారణముల నరయుట మంచిది. మన
దేశమందలి లలనామణులకు స్వాతంత్ర్యము లేమియే కారణ
వని యొకరు చెప్పియున్నారు. ఇదిగొంతవరకు నిజమే కాని
మన ప్రయత్నములు విఫలములుగుటచే ముఖ్య కారణము కానేర
దు. స్త్రీలకు తగిన స్వాతంత్ర్యము నిచ్చు విషయములో భిన్నా
భిప్రాయములు క్రమక్రమముగా అంతము నొందుచున్నవి.
అంభు సంతస్కరణావశ్యకత ముట్టలలోన నేగాక క్రియలమూ
రకముగ వ్యక్తికరింపవలయుననెడి ఆభిప్రాయములు పురు
షుల మనకుల నాక్రమించినవి. మరియు, మనవారలు స్వా
తంత్ర్యప్రియులై, స్వకార్యాభిలాషులై, అందులకు తగు విశ్వ
ప్రయత్నములను చేయుచున్నారు. స్వాతంత్ర్య
ప్రియులై, ప్రపంచములోని ప్రతివ్యక్తియు స్వా
తంత్ర్యసుఖము ననుభవింప వలయుననియే కోరుచుందురు.
అంతేకాక, మనదేశమునకు స్వరాజ్యము లభింపవలెనన్న పురు
షులు స్త్రీల సహాయమును కోరుట సహజము. భారతీయ
మహిళులకు వచ్చే దెచ్చుచు, దేశస్వాతంత్ర్యలబ్ధికి
స్త్రీలే ముఖ్యముగ సహకరింతురని నేనొక్కఁజూచుచు, దేశీయ
హాసభయందు తన వాక్కుతిమిచే ఆలాలగోపాలమును ఆనం
ధి నొలలాడించి, విదేశములలోని భారతమహిళల దుస్థి
తిని జూచి సహింపఁజాలక వానిని తొలగించు వరకును నిద్ర
వక, హైందవ లలనల నిజశక్తి సామర్థ్యమును లోకమునకు
బట్టిచేసిన స్త్రీమతి సోఁజినదేనిగారి పేరు నెవ్వరైన
యవగలరా? ఇట్టి యుదాహరణములు మన పురుషు
లకు తగిన స్వాతంత్ర్యమును ప్రసాదింప పురికొల్పవా?

ఇది కంచన కారణము మనస్వయం కృషి చేయి. నామది
యే ముఖ్యకారణముగ తోచుచున్నది పురుషులుమనకు
ముసంత స్వాతంత్ర్య మిచ్చినను, వారుమన అభివృద్ధి
కై పాటుపడినను, మనంతటమనము కృషి చేసి శ్రీ జనో
రణమునకు వారుచేయు యత్నములకు తోడ్పడిననే కాని
భావి యానత్యము కలలోనివాగ్గదే యగును. స్వయం
శ్రమములేక యెట్టి కార్యములును కొనసాగనేరవు. స్వయం
శ్రమచేయు వాకి దేవుడు సహాయమనును. ఈ సంకల్పరము
వారుపురమున జరుగనున్న మహిళాసభలో చర్చింపబోవు
తీర్మానములను చూచియెడల పురుషుల సహాయము
యేమన పురోవృద్ధికి మనమొంత పనిచేయవలసి యున్నదో
యంగలను. 5,6,7,8,9 తీర్మానములనుపట్టి చేయుపని అధి
కులచేతిలో నున్నది. 10,11,12,13,14 తీర్మాన
లనుసరించి చేయు ప్రయత్నములను
లకు మనమే సలుపవలసి యున్నారము. ఆంగ్ల సమాజీల
నమును 'పోగొట్టుటకు', సమాజముల నేర్పరచుటకును,
తేజనము మున్నగు కళలను పోల్సాహ పరచుటకును
ప్రదర్శనము నేర్పాటు చేయుట యందును, స్వదేశ వస్తు
ను వాడుకొనుట యందును, అతి బౌల్బివాహముల
ప్రచలనములకు యందును, కన్యాశుల్క వరకులముల

ఎం. ఎస్. కమల

III

సభకు భాగుకూహులై యున్న వారును, రాదగిన వారు నాచుణులందరును సభకువచ్చుటకు తగినయేర్పాట్లు హాస్టనంపుము వారు చేయుదురని ప్రార్థించుచున్నాను.

జి. వెంకట సుబ్బయ్య.

నైఋత్యము స్వరాజ్య సమితులు.

(ఒకవిశేషమిట్లు వాయుచున్నాడు)

శ్లో. మహానామ సంకం గ్రామమనండును శ్రీహరిసర్వో
మరావుగారువచ్చి స్వరాజ్యసమితులను స్థాపించిన విషయ
పత్రికల ముఖమున తెల్లమయ్యె.

నెల్లూరునుండి కొందఱు యువకులు ఆత్మకూరు తా
కా దేవరాయపట్టె గ్రామ మందొక సభ కావించి పదిహేను
వ్యులతో నొక స్వరాజ్య సమితిని స్థాపించి, గ్రామవాసు
న, ఉత్సాహవంతులును అగు శ్రీయుత ఆనందచంద్రుబయ్య
కు కార్యదర్శిగా నెన్ను కొనుటది. ఇంకను మేలది మంది
వలె చేరనున్నారు.

మొదటనుగూడ యీ జిల్లాలో నాలుగు సభలు
ఉన్నవి. ఇంకను వాని సంఖ్యవృద్ధియై ప్రజలయందు నూతన
కోసమునకు కారకమగునని నేను నమ్ముచున్నాను.

చేజెర్ల గ్రామమునందు “ కాళిదాసు సమాజమును ధర్మ
స మందిరమును వారిపొత్త కామున నెలకొల్పుబడినవి.

ఆంధ్రమహాశ్మభ.

ఆంధ్రమహా సభాధ్యక్షులు గురువారము ఉదయము
యిలుబండికి వచ్చెదరు. సభ శుక్రవారము ఉదయము 7-30
టలకు ప్రారంభమగును. ప్రవీనిధులందఱును గురువార
దయమునకు రాజబాధితులని ఆంధ్రమహాసభ కార్యదర్శి
లి వాగ్దానిచ్చెను.

స్థానిక వార్తలు

(౧)

ఉదిత కాలక్షేపము:— నేటిదినము రాత్రి 8గంటలకు నాగపల్లి చెట్టిపిళ్ళయ్య వసంతమండపమున (822వంటి చెట్టిపిళ్ళి, బాద్మి) బ్రహ్మశ్రీ కాశీరామఅయ్యగారు మీనాక్షయ్య కల్యాణమును హరికథగా జెప్పెదరు. టికెట్లు లేవు.

బట్టలను దొంగిలించుట:— ఏటా సాపా బను మహమ్మదీయులవారు రాయపేటయందలి యొకానొక గృహమునండి క్రిందటి నెల 7 క తేదీన బట్టలను సకలము దొంగిలించినందున వానికి న్యాయాధికారి బజ్జిలా సాపాబు గారు 5 మాసముల కఠినశిక్ష విధించిరి.

హేమాంగి:— ఇది పద్మకావ్యము గ్రంథకర్త కే. రఘునాథరావు గారు. వేల 0-1-6 మంచి కాగితముల మీద ముద్దలుమాటలు గుట్టినట్లు ముద్రితము. అక్షరములు ముత్యముల వలెనున్నవి. అద్భుతమైనదియు గానరావు. అగ్రము తేటముగ నున్నది. శుభకైలిని వ్రాయబడినది. ప్రతులు కల యు వారు యం. పి. శర్మ అందు కంపెనీ, కామేశ్వరప్రెస్, బళ్లారి యని వ్రాసు కొనవలెను.

చిత్తూరు రాజులకథలు:— గ్రంథకర్త శ్రీ పాద సుబ్రహ్మణ్య కాశ్రిగారు; వేల 0-4-0. కథలు చాల సులభ కైలిని వ్రాయబడినవి. ముద్రణము ముద్దులాల్గుచున్నది. ప్రకృతమందు బాలరకు జెప్పటకు ఆంధ్రభాషలో సులభ కైలిని వ్రాయబడిన దేశచారిత్రిక గ్రంథములు లేకుంటే జేసి కాశ్రిగారి గ్రంథము యీలాంటిది పూర్తిజేయుచున్నది. ప్రాథమిక పాఠశాలలందును క్రిందతరగతి బాలరకు పఠనీయ గ్రంథములుగ దేశచారిత్రికమగు నీ గ్రంథమును ప్రవేశపెట్టిన చాల యువయోగముగ నుండును. పూర్వకాలమునందలి భార తీయ రాజపుత్ర శ్రీల బలపరాక్రమములు, తురుష్కుల దౌర్జన్యములు రాజపుత్రుల, దైర్జన్యపాపములు చక్కగ వర్ణించబడినవి. ప్రాణమునకైన సరకుజేయక మానరక్షణము జేసుకొన్న రాచకొమ్మల చారిత్రికమైన బాలికలయందును ముద్రిత మైనచో వారు నీతియతులుగ ప్రవర్తించుటకు చాల యును కూలముగ నుండును. గ్రంథములు వలయువారు హరి ఆంధ్ర కో, రాయవరము, రామచంద్రపురం బోస్టు, గోదావరిజిల్లా యని వ్రాయవలెను.

చంద్రహాసుడు:— ఇదియొక రాజపుత్రుని చరిత్రము. గ్రంథకర్త: కే. రంగనాథరావుగారు. వేల 0-1-6. ఈపుస్తకము మృదుకైలిని వ్రాయబడినది. కథ హృద్యముగ నున్నది. ప్రపంచమున స్వలభమునకై మానవులెంత దారుణ కృత్యములనైనను దైవభీతిచే యొనర్చుకరముటకు ఇందలిదృష్ట బుద్ధియే ప్రమాణము. దుష్టబుద్ధి తన్నెన్ని ఇడుముపాలు గావించినను, తుదకు ప్రాణములనుగూడ తీయనెత్తించినను నతి మైయాగ్రహముజెందక వాని ప్రాణమును చంద్రహాసుడు రక్షించెను. ఇట్టి యుదారబావ మెంతయు ప్రశంసనీయును. చంద్రహాసుని సదమలచరిత్రము కడునీలిదాయకమైనది. అప కారము జేసినవారి కుపకారము జేయుటయే యుత్తమగుణ మని చదువరులు గ్రహించి ఈ విహికముఖముల ననేక్షించి దుష్టబుద్ధిచోర దుష్టప్రవర్తనలయందు చోరక నిష్కేతుక బానుమానమగు పరమేశ్వరుని కటాక్షమునకు పాత్రులగు నట్లు సదాప్రయత్నించవలెను. గ్రంథమందు అద్భుతమైన లెద టనుగానరావు. అక్షరములు ముత్యములవలె నున్నవి. ముద్రణము ముద్దులు మాటగట్టుచున్నది. ప్రతులు వలయువారు యం. పి. శర్మ కంపెనీ-బళ్లారియని వ్రాసుకొనవలెను.

గుంటూరు మండలసభ.

రేపల్లె, మే 30:— ఈక్రింది కట్టకడపటి తీర్మాన న త్యుత్సాహముతో నామోదిత యైన పూచీ కిగిన స్వరూపాలనముగ బడయు తంపును జవల మనములనుండి పొందవలయునని మొట్టమొదట ప్రభువుగారిచ్చిన సలహావలన ఈసభవారు ఆకాంక్షయునుబొంది, కాంతయుక్తమును సక్ర మమునగు ఆంధ్రోళనముచేసి అధినివేశములందుగల పరిపాలన మును వంటి పాలనమును కీర్ణముగ లభించుట కొరకు పట్టుకలతో ప్రయత్నింపవలెనని ప్రజల నీ సభ వారు దోడ్పడించుచు న్నారు. “కాంతి యుక్త

మును సక్రమమునగు ఆంధ్రోళనమును గూడ ప్రభుత్వము వారు నిషేధించు వలెను మనము స్వరూపాల నాంధ్రోళనమును వదలకూడదు. ప్రజాంధ్రోళనము వలన తమకు మనస్తాపము కలుగునని ప్రభుత్వము వారునుకొని యున్నయెడల, వారు పబ్లి కు సర్వీసు కమిషను రిపోర్టును ప్రకటించి యుండిరి. షెయ్యుఫర్డు ప్రభువుగారు ప్రజాభిప్రాయమును దీసికొనకూడ, సంస్కరణముల విషయపు విభావనమును ఇంగ్లండుకు పంపి యుండరు. 19 మంది శాసనసభ్యులును, తమ సంస్కరణ సభ్యులును తమ సంస్కరణ విధానములను ప్రభుత్వమువారి కొస గుటతిప్పా? కాంతియుక్తమును సక్రమమునగు ఆంధ్రోళనము మనకు సహజము. ఇట్టిదానిని గవర్నరుగారు నిషేధించినను మనముదల కూడదని అభ్యక్షులగు వేంకటపతిరాజుగారు చెప్పిరి.

ఆయుర్వేద సమైక్యనము.

I

శ్రీహరిద్వారమునందు బుద్ధివంతుల బ్రహ్మచర్యశ్రీమ మున నేటిదినము జరిగిన యాయుర్వేద సమైక్యనమున శ్రీవైద్య రత్నమండలి డి. గోపాలాచార్య ఎ. డి. ఎస్. ఎ. యం. బి. వారిచే, శాసనబడిన యధ్యక్ష కాభిభావణమున నీక్రింది విష యములు ప్రకటితములు వారు ప్రారంభమున స్వవిషయమును కొంతవఱకు వివరించి బాధిచక్రవర్తికి ప్రస్తుత సంగ్రహమున విజయముగ గూడ యని భగవంతుని ప్రార్థించి ఆయుర్వేదోద్ధా రకులును, వైద్యవిద్యాధాతీయులునగు కన్నెల్ కె. ఆర్. కీర్తి కర్ వి. ఎం. ఎస్. గారి మరణమునకు విచారించి ఇట్లనిరి:— ఆయుర్వేదము - దాని యాత్మప్రకృతి.

ఆయుర్వేదమునకు నాయుర్వేదము నందలి విభాగ మును, కాయ, శక్త్రు చికిత్సల యాత్మప్రకృతియును లోకవిది తములు. వీనిని గుఱించి పురుషులకు లక్షణాలచే చర్చించబడి యున్నది. దానిని చురల: జర్చించుట యవసరము. అయి నను గొన్ని ముఖ్యములగు సిద్ధాంతములను వివరించుచున్నా దను. ఆయుర్వేదమునది వాతవిత్త కఫములకు ద్రివిధము లతో గూడిన చికిత్సా శాస్త్రమనని లోకవిదితము. ఈ త్రివిధములయొక్క న్యూనాధిక్యములచే శరీరమున రోగ ములు గలుగుననియు వాని సామ్యతయే యారోగ్యమనియు సిద్ధాంతము. ఈమాట దోషములను శరీరముయొక్క జన్మనిధ నములకు మూల భూతములనియు విశేషముగ శక్తి విశేషము లనియు వాని న్యూనాధిక్యములను సమతమ వానిచే గను పరుపబడిన కృత్యములబట్టి తెలిసికొనవలెననియు చరక నూత్రస్థానమున వాతకలాకపీమాధ్యాయమున జెప్పబడి యున్నది.

వైదిమగ్నమునండి లోకమున వాతము గాలియనియు పిల్లము పసరనియు, క్షేమ్య ముకఫరూపమనియు జాలకనగం బలకంబడునని త్రివిధములుగానని స్పష్టమగుచున్నది. నటియు విద్యాధరక విహారాది సేవనముచే రోగసామాన్యము యొక్క పుట్టుక కీమాడు దోషముల కారణములని బోధించు చున్నది. ఇక్కలపు విశ్వాత్మ పథకులవారు శేషాక వ్యాధికి సుక కారణమును స్థిరపరచి దాని శేషాక వాదు మతియొక కారణముగ జూపి ప్రత్యాభ్యాసము చేసెదరు. ఈ త్రివిధ పథకు సవలంబించిన రోగజ్ఞానోపాయములు అటుగాక స్థిరములుగను నిశ్చయములుగను గొప్పట్లు చున్నది.

అనంతము ఆచార్యులుగారు ఆయుర్వేద ప్రాశస్త్యమును ప్రమాణములను జూపి సామ్రాజ్యరాసర సభలో స్వస్థు జన రణుగాను ఆయుర్వేదవిషయము “ఇప్పటివారు ప్రాచీనపథకు లు యువయోగమును తెలిసికొని ప్రయోజనము గను గొన వలె”ని చెప్పిన విషయమును మూచించి ఇట్లనిరి:—

సుతుతమనగల బద్ధగుదోషము, పరిసావ్యుదరము, మూఢగన్ధము, అశ్రుతి, తిమిషము, మొదలగు రోగముల నుద్దే వించిచెప్పిన శక్త్రుచికిత్సవై పుణ్యమును బహుభంగుల చాలు చున్నది. శక్త్రుచికిత్సలకై వినియోగించబడు యగ్రతములు శక్త్రుములు మిన్న గుసాధనము లిప్పటి సవినపథకులవారి సా ధనములకన్న ప్రాచీనములగు నదియే యుత్తమములని డాక్టర్ గిరీంద్రనాథముఖోపాధ్యాయులవారి గ్రంథముచే తెలి యుచున్నది.

ఇక్క- పువారు సవినముగ గుర్రెట్టిని తలవలెను గుర్రెట్టలము కై ప్రసక్తమునకు గొన్ని నెలల వత్సరములకు పూర్వమే చికిత్సయన వాత్రేమ ధిక్రొక్కో గూఢ్యాదుమున, గనుపరుపబడినది. ఈవిషయమును వినినచో భారతీయుల నేరికి సంతస ముపొంగును?

ఆయుర్వేదము యొక్క యుత్కృష్టత గూర్చియు నందలి విషయవిశేషముల గూర్చి యుండెలపవలెనన్న నెన్ని

యోకలపు. అందు దిక్పాత్రముగ గొన్నిటిజూపినాడను— అస్తాంగ విశిష్టమగు నీ యాయుర్వేదము కై ప్రసక్తమునకు గొన్ని నెలల వత్సరములకు బూర్వము చరకవిద్యాపీఠమునకో, పిదప (400 ఏ. డి.) కాలమున సుశ్రుత విద్యాపీఠమునకో యుత్తరాపథమున నభివృద్ధి గాంచినది. దక్షిణాపథమునకై ప్రవేశమునకు జరకాలము పూర్వము ఆగస్త్య విద్యాపీఠమున నభివృద్ధి నొందెనది. పిదప వాగ్భట (500 ఏ. డి.) మాధవకర (600 ఏ. డి.) బృందమాధవ, చక్రదత్త ప్రభృతులు ఉత్తరాపథ మునను, దక్షిణాపథమున పూజ్యపాద (400 ఏ. డి.) ఉగ్రా దిత్త (800 ఏ. డి.) వాస్తవీ ప్రభృతు భిన్నభిన్న నొందించిరి. ఈ యభివృద్ధి కై ప్రసక్త పదియవ శతాబ్దము మొదలుగట్లు తెలియుచున్నది. 300. కి. సి. మొదలు 1000 ఏ. డి) వరకు గల మధ్యకాలమున నాయుర్వేద వాద్యయము విశేషము గనభివృద్ధి గాంచినది. పిదప శాన్దభావ మిశ్రాములు ఉత్తరా పథమునను, వల్లభేంద్ర బసవరాజులు దక్షిణాపథమునను నవీన విషయములతో జ్యోతిర్మతకము నాయుర్వేదమును బోషించుచుండిరి. ఈ మధ్యకాలముననే యాయుర్వేద వాద్య యము కొంతవరకు దేశభావల సలంకరించుచున్నది. అందుఁ దక్షిణాపథమునంగల ద్రవిడభాషాచారి వాద్యయము తొలత సవరించినట్లు తెలియుచున్నది.

వైద్యపీఠాలిఁ జరకాదుల కాలమునండి యభివృద్ధి నం చుచున్న యాయుర్వేదము రాజావలంబనము లేకుండుట మున్నగుననేక కారణములచే నపవదపుడు షీణదశమందుచు మధ్యకాలమున, గొంచెము కొంచెముగఁ దలయెత్తుచుండె ననుట సర్వజనవిదితము. ఇట్టి దీనదశనభవించు చుండు నాయుర్వేదమును మరలనుద్ధరింప దేశభాంధపులు కొందరు మొదలిడిరి.

గుంటూరు మండలసభ.

రెండవదిన చర్య

మే, 29:— ఉదయం 7-80

ఈరోజున సభ ఉదయము 7-80 లకుసమావేశమయినది. సభాధిపతులు మండిరమున ప్రవేశింపగనే కరతాళధ్వనులు చెలగెను. ఆంధ్రరాష్ట్ర నిర్మాణము విషయము చర్చయే జరిగలేదు. దానిఅవసరమే కనపడలేదు. అందును రాష్ట్రము కావలయునను వారే. సభాధిపతులు ప్రతిపాదింపగా అరసికే మములో తీర్మానమేకరేవముగ నామోదంబుపడినది. స్వప రిపాలనా తీర్మానము విషయము శివానధారిగారు చేసిన ఉపన్యాసము కడఅడ్డదకరముగ నుండెను.

కాకుండి శనగపల్లి రామస్వామిగుప్తగారు పంపిన తంత్రివాద్యుడు జరిగినప్పుడు సభ్యులు కరతాళధ్వనులను జేసి గుప్తగారి యందుగల గౌరవమును సూచించిరి.

తీర్మానము.

I

ప్రపంచములోని వివిధ జాతులయొక్క స్వాతంత్ర్య రక్షణాధ్యయ పోరాడుచున్న మిత్రమండలివారికి జముయ కలుగవలయునని ఈసభవారు ప్రార్థించుచున్నారు.

ఉపపాదకులు:— చల్లారేవగిరీరావు. బి. ఎ. గారు

ఆమోదకులు:— మద్ది రాధాకృష్ణయ్యగారు.

ఏకగ్రీనముగ సంగీరింపబడినది.

భోర్లు నెంటుజార్జి గెజటు

29-5-17.

మునిసిపల్ డిపార్టుమెంటు.

హిందూపూరు గురురావు క్రిష్ణా గావుగారిని ఆనంత పురంజిల్లాబోర్డుసభ్యునిగ నియమించిరి.

సయ్యబహాద్దూ సాపాబు బహద్రగుగారిని తిరు ఈసభ కు సభ్యునిగ నియమించిరి.

ఆదిపల్లి వెంకటకృష్ణయ్యగారు జెజవాడ మునిసిపల్ సభ్యునిగ చురల నియమించ బడిరి.

హిందూపూరు గురు రామకృష్ణరావు గారు శనంత పురం సభ్యునిగ నియమించ బడిరి.

ప్రభుత్వపు వాణిజ్యసంఘం వారి సమ్మతిలేనిది అంగ దేశములో చక్కెరను దిగుమతి చేసికొనగూడదని ప్రకటింప బడినది. సోప్టుమూలము ఇంగ్లండు కు పంపబడు చక్కెరయంతె ము అంగదేశమున ప్రభుత్వమువారు వశపరుచు. గోధుమ పిండియు నీవిధముగ నిషేధింపబడినది.

విషయానుక్రమణిక.

గుంటూరు మండల సంఘ సంస్కరణసభ	2
స్వరాజ్యము: స్వదేశ సంస్థానములు	3
ఆంధ్రమహిళ సభ	4
స్థానిక వార్తలు	5
ప్రధాన వ్యాసము	
ఆంధ్రోద్యమము- నిర్వహణసాధనము	6
వార్తలు- వ్యాఖ్యలు	7
ఐరోపా మహాసంగ్రామము	
విదేశ తంత్రీ వార్తలు	8, 9
ముఖ్య సమాచారములు	10
ఇంగ్లీషు తంత్రీ వార్తలు	11-12
దేశ వాతావరణ వార్తలు	13

ఆంధ్ర పత్రిక

1917 సం॥ మే నెల 30-వ తేది

బుధవారము

ఆంధ్రోద్యమము

నిర్వహణ సాధనము.

ఆంధ్రోద్యమము సజీవోద్యమము. ఆంధ్రోద్యమ వికాసము సజీవమైన యాంధ్రవ్యక్తి వికాసముపై నాధారపడియున్నది. ఆంధ్రవ్యక్తిత్వమునకు ఆంధ్రులు ఆంధ్రభాష ఆంధ్రదేశము ముఖ్యాంగములు. ఆంధ్ర త్వస్థి ప్రజలయందును భాషయందును దేశమునందును నేకీభావ భావమువలన గలుగుచున్నది. ప్రజలయం దాంధ్ర వ్యక్తిత్వము భావ నిరూపణమువలన గలుగుచున్నది. ఆంధ్ర త్వమునందు విశ్వాసము స్థిరపడిన గాని ఆంధ్ర వ్యక్తిత్వము స్థిరపడదు. "నే నాంధ్రుడను నాకు ప్రత్యేకమైన మాతృదేశము గలదు. మాతృభాష గలదు. సాంప్రదాయాచారములు గలవు. నా వ్యక్తిత్వము నా వికాసముపై నాధారపడియుండును." ఈ ప్రత్యభిజ్ఞానము ప్రజలయందు వ్యాపించుటవలన నాంధ్రవ్యక్తిత్వము స్థిరపడగలదు. తనయందు తనకు విశ్వాసము లేనపుడే తరులకు విశ్వాసముగలుగునని తలచుట కేవలముభ్రమ. ఆంధ్రోద్యమమునకు ప్రాణము నాంధ్రులు పోయవలసి యుండును. ఆంధ్రోద్యమ వికాసమున కాంధ్రేతర వ్యక్తివలన పోషణము గలుగలేదు. పోషణము గలిగినను నది రసమయపోషణము గానేరదు. మాతాశిశువులకు గల సంబంధము మాతా శిశువులకు గ్రాహ్యమగును గాని యన్యులకు గ్రాహ్యము గాదు. శిశుపోషణమే తల్లికిని ఖము సంతోషము స్వర్గము. తల్లికి సకలావస్థల యందును పిల్లయే భావ ప్రపంచమునందు విహరించు చుండును. జననియొక్క దేహము సంపదలు సంకల్పములు కర్మలు పిల్లల తేమమునకై స్మర్యణ చేయబడును. శిశువుయొక్క భావనలన్నియును మాతృదేవతయందు లీనములై యుండును. శిశువునకు తల్లియే అన్నము. తల్లియే షానీయము. తల్లియే ఆవలంబనము. తల్లియే రక్షణము. తల్లియే గురువు. తల్లియే దైవము. మాతృభావమునందు సర్వ భావములును లీనములై కామ్యార్థస్థి గలుగుచున్నది. ఆంధ్ర మాతృరూప సందర్శకమును సాంధ్రులు పవిత్ర హృదయములతోను సంపూర్ణ లక్ష్మ్యముతోను జేసినగాని ప్రయోజనము గలుగలేదు. మాతృశక్తియందును మాతృబలమునందును మాతృసంరక్షణమునందును మాతృశీలము

నందును విశ్వాసముండిన గాని మాతృసాన్నిధ్యమువలన ప్రయోజనము గలుగదు. మాతృప్రేమయందు విశ్వాసము గలవారికి దురాధ్యక్షులైన కార్యములేదు. మాతృప్రేమను మాతృబలమును మాతృశోభను మాతృపతిభను విశ్వసించలేని వారు మాతృసంక్షేపమును జేయుట నిరుపయోగము. మాతృదేవతనైన కేవిధమున నారాధించెదరా వారల నా విధమున సంప్రీతులను జేయుచుండును. మాతృదేవత శ్రీమంతులకు లక్ష్మీరూపముననువిద్యావంతులకు సరస్వతీరూపమునను బలవంతులకు మహా కాశీ స్వరూపమునను ప్రసన్న యగుచుండును. ఏవృత్తి నవలంబించెడి వారి కావృత్తి రూపమున ప్రత్యక్షమగుచుండును. మాతృగర్భమునందు కర్మకులు సుశీత్రములను గాంచుదురు. వ్యాపారస్థులు నౌకాశ్రయంబులను గనుగొందురు. కర్మాలయ స్థాపకులు సహజసంపదలను పొందుదురు. భూగర్భ శాస్త్రజ్ఞులు రత్నమణులను గాంచుదురు. కళాభిజ్ఞులు కళానిర్మాణ సాధనంబుల నవలోకించుదురు. శాస్త్రవేత్తలు శాస్త్రాన్వేషణమున కాధారములను సందర్శించుదురు. రాజ్యధర్మజ్ఞులు మహారాజ్య సాధనంబుల నవలోకించుదురు. విద్యావంతులు విద్యాభీరములను నవలోకించుదురు. ధర్మవేత్తలు ధర్మసాసముల నవలోకించుదురు. చిత్రకళాభిజ్ఞులు రమణీయ ప్రదేశంబులను జూచుచుండురు. ఆర్థిక శాస్త్రజ్ఞులు జీవనసాధనంబులను గాంచుచుండురు. సమగ్ర మాతృ స్వరూపము స్థిరపడినపుడు ప్రజల కాత్మజ్ఞానము గలుగును. అత్యజ్ఞాన మాతృక పల్కి గారణంబగును. ప్రజలయందు ఆంధ్రత్వ విశేషమును గలిగించు భార మాంధ్రులమీద నున్నది. ఈ భారమును నిర్వహించుటకు విజాతీయులైన పాలకులు సమర్థులుగారు. ఆంధ్రోద్యమ తత్త్వమును ఆంధ్రత్వమును గ్రహించని ఇతరభారతీయులును సమర్థులుగారు. ఆంధ్రోద్యమ తత్త్వమును, ఆంధ్రత్వమును సందర్శింపనేరని ఆంధ్రులును సమర్థులుగారు. ఆంధ్రోద్యమమునందు స్వలాభాపేక్ష పరాయణులకును సల్పలాభాపేక్ష పరాయణులకును తాత్కాలికలాభములుమాత్రముగోచరంబగుచుండును. ఉద్యోగలాభములు దేశలాభములు జాతీయలాభములు కారవలాభములు ప్రతిపత్తి లాభములు తాత్కాలిక లాభములు. తాత్కాలిక లాభములపేక్షయేయుములు గాకపోయినను శాశ్వతలాభములవలె నపేక్షయేయుములును పవిత్రములును సుస్థిరములును గావు. మనుజులకు సకల సంస్థాపనలయందును సుస్థిరజ్ఞానము ప్రత్యభిజ్ఞానమువలనను గలుగుచున్నది. మనుజులకు ప్రత్యభిజ్ఞానము ఆత్మోపలబ్ధివలన గలుగుచున్నది. ఆంధ్రుల కాత్మోపలబ్ధి గలుగుట కాంధ్రోద్యమము దయించినది. ఆంధ్రోద్యమ మాతృగర్భమునైన యాదర్శములకు స్వరూప మాంధ్రమహాజన సభలవలన గలిగినది. ఆంధ్రోద్యమస్వరూపమును సకలాంధ్ర ప్రపంచమునకును ప్రత్యక్ష ప్రమాణముచేయుట ఆంధ్రమహాసభకు పరమార్థము. ఆ పరమార్థమును బడయుటకు రెండు సాధనములు గలవు. మొదటి సాధనము వలనను ప్రజలయందు విశ్వాసమును ప్రత్యభిజ్ఞానమును గలుగవలయును. రెండవ సాధనమువలనను ప్రజలయందు దుదయించిన విశ్వాసము ప్రత్యభిజ్ఞానము వ్యవహార యోగ్యము గావలయును. ఆంధ్రమహాజనసభ ఈ యభయసాధనములను నాంధ్ర ప్రజాధమునకును నాంధ్రోద్యమ వ్యాప్తనమునకును వినియోగించుటవలనను నాంధ్రోద్యమ మాదర్శమును ప్రత్యక్ష ప్రమాణములు గాగలవు.

యుద్ధ స్థితి.

రుష్యాయందు పరివర్తన మేర్పడిన తరువాతను రుష్యా నైన్యములస్థితి సందిగ్ధముగ నున్నది. సైనికులు శాంతికాములును యుద్ధపరాజ్ఞులును నైరి. జర్మనులు పెట్రోగ్రాడు పై దాడి వెడలుదురను ప్రతీతిగలదు. మెయిమాసము ముగిసినది. తూర్పురంగమునందు గల జర్మను నైన్యములందు చలనము గలుగలేదు. రుష్యానైన్యములందు క్రమక్రమముగ శిక్షణమునందు ప్రసన్న భావము గలుగుచున్నది. యుద్ధాంగమంతరి కెరెన్సి- నైన్యములకు "సైనికులకుద్దేశశిక్షణ మవసరమనియును సైనికులు నౌకాసైనికులు దేశసంరక్షణమును జేయనియెడల వారు శాపగ్రస్తులగుదురనియును" సందేశమునంపెను. ఈ సందేశమును జదివినపుడు రుష్యాయందు స్ఫురింపాలన మేర్పడి సైనికులు యుద్ధోన్ముఖు లగుచున్నారని విశేషమగుచున్నది. స్టాకుహోమునందు రాగల మాసమునందు సాంఘికవాదుల సభగూడనున్నది. ఆసభకు నానా ప్రదేశముల నుండియును ప్రతినిధులు పోవుచున్నారు. ఫ్రాన్సు అమెరికా దేశముల నుండియును రుష్యా జర్మని ఇంగ్లాండు దేశముల నుండియును ప్రతినిధులు పోవుచున్నారు. రుష్యా ప్రతినిధుల భావ మెటులున్నను అమెరికా ఫ్రాన్సు ఇంగ్లాండు రాజ్యముల ప్రతినిధులభావములు ప్రజాస్వామ్య త్వమున కనుకూలముగ నుండగలవు. సాంఘికవాదులబలము హెచ్చుగ నున్నప్పుడు రుష్యానైన్యములును యుద్ధాభి ముఖులుగ నుండుట సహజము. ఇందువలన జర్మను లవలంబించ దలచిన ప్రత్యేక సంధిలెంతయు సార్థకముగాదని స్థిరపడుచున్నది. జర్మనులకు రుష్యులతో ప్రత్యేక సంధిసాధ్యముగా నవుడు పరాసులతో గాని యాంగ్లేయులతో గాని ప్రత్యేక సంధి సాధ్యముగాదు. ప్రస్తుతము వ్యాప్తమగుచున్న యుద్ధ ప్రస్థానములను విమర్శించినపుడు జర్మనులకు దండన తంత్రము నందె కాకను సంరక్షణతంత్రమునందు సయితము ప్రతిభ తగ్గినదని విశేషమగుచున్నది. ఇట్లీరంగము.

గతవారమునందు ఇటలీరంగ యుద్ధము ప్రముఖముగ నున్నది. ఇటలీ నైన్యములు కార్ని ప్రస్థమునందును గోరిట్జయందును విజయమును బొందినవి. ఇటలీనైన్యములకు మోంటిసెంటా వశమైనది. సర్పడగిరి ప్రస్థము స్వాధీనమైన ఇటలీ నైన్యములకు ట్రిస్టునకు జేరుటకు మార్గమేర్పడును. ఈయుద్ధమునందు 23,000 ఖైదీలు కొన్ని ఫిరంగులు ఇటలీనైన్యములకు స్వాధీనమైనవి. ట్రెంటినో ప్రస్థమునందు తిరిగి ఆల్పీయనులు ఇటలీనైన్యములను దాకుటకు ప్రయత్నించుచున్నారను వదంతిగలదు. ఈవదంతియందలి సత్యాసత్యములను నిర్ణయించుటకు ఏలులేదు. కాని ఇటలీ సేనాధ్యక్షుడుకార్డోర్న సంరక్షణమునకుదగిన సాధనములను జేసినటులు నమ్మవలసియున్నది. నౌకాసంహారము

ప్రత్యేక సంధివలనను నౌకా సంహారము వలనను జర్మనులు విజయమును బొందనెంచిరి. ప్రత్యేక సంధి సాధ్యము గాలేదు. నౌకాసంహార తంత్రము సయితము నిరుపయోగముగా నున్నది. లాయిడుజాగ్గారు నౌకా సంహార తంత్రమునకు ప్రతిక్రియ గల్పింపబడుచున్నదని తెలిపెను. ఇది జర్మనుల యోచనల యందొక వింతయైన లోపము. ఈ తంత్రమువలనను జర్మనులకు విజయము గలుగక బోవుటయే గాకను లోకమంతయును ప్రతిఘటించు చున్నది. హాలెండు స్వీడను రాజ్యములు గాకను లోకమునందే తటస్థ రాజ్యమును

జర్మనుల కనుకూలముగ లేదు. పడమటిరంగము నందు జర్మనులను మిత్రముడలి సైన్యములు క్రమక్రమముగ వెనుకను నెట్టుచున్నవి. స్వల్ప గారు తెలిపినటులు యుద్ధము ముగియగల కాలము సమీపించినదని సూచనలు గోచరంబగుచున్నవి.

స్థలకు నియోజనాధి కారము.

ఆంధ్రములని నిశ్చయములగు తలంపబడు విషయములు గూడ సంభవములు ముండుటమన మెరుంగుదురు - బంగాళా రాష్ట్ర విభజనమును మరల మార్చుటకు యసంభవమని ఉన్న తాదాకాలు ఖండితముగ నుడివినను సంభవమేది - అటులేనేను స్వరాజ్య ప్రదానమును నియోజిత సభ్యుల సంఖ్యయధికముగల శాసనసభలకు కార్యనిర్వాహకులపై సంపూర్ణాధికార మొనగటయు ప్రభుత్వము వెంటిండు ప్రభువుగారి దృష్టిక సంభవమని తోచినను అచిర కాలముననే ఇది సంభవములగు మాటలకు వీలులేదని ఎవ్వరను నుడివ జాలరు. ఇందులకు స్త్రీలకునియోజనాధి కార మొసంగుట యొక ప్రబల తార్కాణము. స్త్రీలకు నియోజనాధి కార మొసంగ వలెనని ఆంగ్లేజమున స్త్రీలొచ్చిన ఆదరితాంతోషము నెరుంగని వారు లేరు. వారు కారాగారములలో నిరశనకతమును గూడ బూనిరి. ప్రధానోద్యోగులనందర నల్లల నాడించిరి. రక్షక భటులతో సంకుల సమరము లొనరించిరి విలువగల మందిరములను సమీకరములగు భస్మీభూతము గావించిరి. ఎంతచేసినను వారి క పుడు నియోజన స్వాతంత్ర్యమునిచ్చుట కంగీకరించిన రాజనీతిజ్ఞుడే కనబడలేదు. భారతీయులు చందమామనా సింపుచున్నారని మక్త ప్రభువు పలికిన పటలూయ బలపట్టవర్తించినవని ఎల్లవారును నిశ్చయించిరి గాని నేడు దీనిసంతను గీటెనెంబువ్వుర వాస్తా వినవచ్చినది. 60 లక్షలమంది స్త్రీలకు నియోజనాధి కార మొసంగుటకు సర్వమును సంసిద్ధమైనదియు ఈ శాసనము రెండవసారి చదువ బడిన దనియును గూడతెలియుచున్నది. దీనితో సమానముగ స్వాతంత్ర్యము మరియొకటిగూడ స్త్రీల కొసంగ బడుచున్నది. న్యాయవాదులుగ స్త్రీలపనిచేయరాదను వాదముచాల ప్రబలముగనుండెను. ఇటీవల హిందూదేశమున గూడ సొక విద్యావతి న్యాయవాదివృత్తి నవలంబించి గోరనను నొసంగుటకు తమ కెట్టి యధికారమును లేదనికలకత్తా హైకోర్టువారు పరిష్కరించిరి. ఇప్పుడే స్వాతంత్ర్యమును ఆంగ్లేజమున స్త్రీలకొసంగవలయు నిశ్చిత వార్త వినవచ్చినది. మానవాత్మ తమనీమివి భూమిపైదగు సర్వేశ్వరుడు నిర్దశంకలృప్తై భావనామాత్రమున సర్వకార్య సంఘటన సమర్థుడై వెలుగొందుచుండ ఇదియ సంభవమని, నిర్ధానిగ నుడువుట ఎంతటివారికైనను సాహసోక్తియే యగును.

మహిళా సంఘము.

భారత మహిళా సమాజము నేర్పుచుటను గూర్చి భోగోజినరాజరాజుగారు సలుపుచున్న కృషికి భారతీయ మహిళాసంఘం లందరును కృతజ్ఞులుగ నుండవలెను. ఇట్టి సమాజములన కలుగు లాభము పారములనుట నిశ్చయము. ఈ సమాజమునకు శాఖోపశాఖలు భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రము గుణ్యము గు విభాగమున నేర్పడవలెను. పురుషులమీదపని ఆచితముగనున్నది. విద్యా-సాంఘిక-వైతిక-గృహపరిశ్రమ-గృహకృత్య-గృహవైద్య-పారిశుధ్య-భారీక - ముఖమున్నగు పలువిషయములందు స్త్రీలభివృద్ధి నొందుట యత్యవసరము. మరియు కాలచక్రప్రవణ మహాదేశమున విశ్వముత్యకాలమున వింతయాకృతిని ధరించుచుండ భారతమహిళలు లోకజ్ఞాన మాన్యముగ నుండుట చాల ననర్థకము. ఈ సమాజము వానికి రాజకీయమున గూడ సంబంధముండు నేమో యని ట్రెప్పు పత్రిక ప్రత్యేకము నుద్ఘోషించుటకు గల కారణమును మేము గ్రహింప జాలకున్నాము. విద్యావతులగు మానవతులకు సార్వభౌమ యకజ్ఞానవత్సరము. దేశభివృద్ధికిని సంపూర్ణభివృద్ధికిని గూడ మానవ ప్రపంచమున పురుషులకును స్త్రీలకును సమాన విజ్ఞానమలరడట యత్యవసరము. అట్లులేకుండైన కార్యనిర్వహణము యుక్తమగును. ఏక కేకట భార వాచకములగు వృక్షములు రెండను సమానదేశముతో సంపరిపకున్న నడక సరిగసాగ నిచందంబున దేశోద్ధరణ భారవహులగు స్త్రీపురుషులు సమానవిజ్ఞాన సంపదతో పనిచేయుట కార్యని

కలుగజాలదు. మనదేశమున విద్యాభివృద్ధి పురుషులయందే సమగ్రముగ లేదని ఎల్లరు నెరుంగుదురు. విద్య నేర్చుకొనిన పురుషులసంఖ్య మొత్తము జనసంఖ్యలోని పురుషులసంఖ్యను బట్టి చూచిన మిక్కిలి తక్కువగునున్నది. అందు స్త్రీలలో విద్యావతులసంఖ్య కేవలము స్వల్పముగ నున్నదటయం దతితయోక్తిలేదు. ఆ కారణముననే నేటికినిగూడ జరుగవలసిన అభివృద్ధికి ప్రబలవరోధము కలిగి యున్నదని ఎల్లరు నెరుంగుదురు. పూజ్యులగు కార్యేంద్రులకు లోకరంధ్ర నెడబాపుటకే మహిళా విశ్వవిద్యాలయము నేర్పరచిరి. ఇట్టి విశ్వవిద్యాలయములు రాష్ట్రమున కొక్కటి ఏర్పడినను చాలియుండవు. శ్రీమతి సరోజినీదేవి మున్నగు విద్యావతులు భారతాంగనలలో చాలస్వల్పముగ నుండిననువారుచే యుదేశ సేవ కొటిగుణితముగ నున్నది. అటులే భారత మహిళలందరును విద్యనువిజ్ఞానమునుగడంచి పురుషులకు తోడ్పడవలె సతీత్వమును సాధక మొనరించిన దేశమునకు లభించు నున్నతస్థానము నెవరు నిరూపింపగలుగుదురు. ఇట్టిలాభమున దేశమునకు చేకూరజేయుటకు ప్రయత్నింపవలసినవారు మహిళలు. కుటుంబజీవము స్వగతుల్యముగను సరకతుల్యముగను గూడ గృహమునందలి కార్యాల విద్యావిశేష విషయసంపదలను బట్టియే యుండును. సకలసాధకములకును కారణము విద్యా విహీనతయే. మూగవారు పరాయణతయే. లోకజ్ఞాన శూన్యతయే. కలతలకు కలహములకు బలవత్సరణములకు శిశువుల ఆనాలోగ్యమునకు పారిశుధ్యము సరిగ లేకుండుటకు దుర్మయములకు దారిద్ర్యమునకు బలహీనతకు వేయల సర్వాధ్యక్షములకును విద్యావిహీనత యేకారణము. ఇట్టిలాభమును ఆంధ్రరాష్ట్రమునందలి మహిళాసంఘమున తొలగించుటకు ఆంధ్రరాష్ట్రమహిళాసమాజ స్థాపనావ్యక్తవంతయేని కలదు. ఆంధ్రమహిళలులలో విద్యావతులును ఉదారభావము గలవారును పలువురుగలరు. గాని వీరందరేకేభావముతో పనిచేయుట కొరతగయున్నది. గృహకృత్య నిర్వహణ భారనిమగ్నలగు వీరు లేఖాముఖమున నేకాభిప్రాయులై గడంగదగును. స్థాయిసంఘమును స్థాపించి కార్యనిర్వహణమున కుద్యమింపవలెను. చెన్నపురమున గాని మరి ఏపట్టణమునగాని ప్రధానసంఘము నేర్పరచి కాఫిలను ఆంధ్రదేశము నందంతటను వ్యాప్తి మొనరింపదగును. సర్వమును పురుషులే సరుకూర్తునని యాదానీసలుగ నుండుట కార్యకారి గాదు. స్వయంసహాయ బలమున వీరు కార్యసాధనమునకు గడంగుట యత్యవసరము. ఇందులకు నెల్లూరుపురమున జరుగనున్న మహిళా మహాజనసభ సత్ప్రేరేపని సూచించు చున్నాము. అభిలాష ప్ర మహిళా సమాజమును స్థాపించుటకది సద్భుతువు. ఇతర రాష్ట్రములందలి సోదరీమణులు ఇట్టిసంఘముల నేర్పరచిమాగ్గ దర్శింపవలె యున్నారు. గాననాంధ్ర సోదరీత్వము తీవిషయమున తగుశ్రద్ధనుబూని యాయదను వ్యధపరుపకుండుదురు గాతయని విన్నవించు చున్నాము.

స్త్రీలుతోటలలో పనిచేయుట.

ఈ కీర్తిక భారతీయులకు వింతగగనంబుదు. ఏలన గ్రామములలో చూచినాచివేసి జీవించు స్త్రీలు పాలములలోను తోటలలోను పనిచేయుట మనమునిత్యమును చూచుచుండును. మరియు లేయాకుకాపి రబ్బరు మున్నగు తోటలలో స్త్రీలు పనిచేయుట, బంధకవ్రాతము, విదేశగమనము, వారిదుస్థితిని వారణ ప్రయత్నము మనకు నూతనవిషయములు గావుగాని మనదేశమునం దిట్టిపనులు చేయు స్త్రీలు పాటక పుజాతులకు చేరవరాకే గాని గొప్ప కుటుంబములలోనివారు గారు. వీరికి విద్యగూనేరదు. వీరిపనులను శాస్త్రీయముగ నెచటను ఆన్యసిందినవారుగారు పాశ్చాత్యదేశములందల్లుగాక విద్యావతులును సత్కుల ప్రమాతలనగు స్త్రీలు పాతకాలలందు పండితులచే నేర్పరచు విధివిధానముల నన్వయించి ఈ కార్యములను శ్రేష్ఠతముగ సగౌరవముగ నిర్వహించుచున్నారు. మరియు నీ మహాసంగ్రామము సంప్రాప్తమైనదిమొదలు పురుషులు యుద్ధతర కార్యములకు లభింపకుండుటచే నాచరకు పురుషులు నిర్వర్తించు కార్యములందు స్త్రీలే నియుకలై యున్నారు. - సంకరరంగమున శత ఘ్నివిభూని శత్రువులతో పోరుట యెందు కిప్పు తక్కిన సర్వ కార్యములను స్త్రీలు నిర్వహించుచున్నార - రణరంగమున కేగి గాయములతిగిలిన వారిశవచర్య సలుపుట - ఆయుధ పరిర నిర్మాణము - ఉద్ధరముల నిచ్చుట - విధుల తుడుచుట, గ్రాంబంధనకుపుట, వానియందు గాడ్ల లాగ నుంచుట, పోలీసుభటులుగ పనిచేయుట, యంత్రకాలలందు వస్తునిర్మాణ సంబంధములగు పనులను నిర్వర్తించుట

మున్నగుకార్యములను స్త్రీలేచేయుచున్నారు. కారగాయలను పండ్లను పండించువిధానమును నేర్చుటకు శిశుప్రవృత్తి గారు చెప్పరులో సొకకళాశాల నేర్పరచిరి. ఈకళాశాలయందు 6 వారములకు తక్కువగాకుండను 10 వారములకు మించకుండను విధివిధానములను నేర్పెదరు. అతి శ్రమకాలమున నీవిద్యార్థిణులు పాలములలో పనిచేయుటకు సుభలుగుటకు వలయువిషయములను మాత్రమే యిచ్చునేర్పెదరు. గాజుగృహములలోను బయలుబడును గూడపండించు విధాన మచట నేర్పబడును. అధికదుశీతల దేశముగాన వలయునంత యుష్ణములభించిన గానిపండిన ఫలకాకావృక్షములను ఫలవంతములుగ నొనర్చుటకు వానిని గాజుయిండ్లలో పెంచెదరు. భూమిని సారవంత మొనరించుట, విత్తనములను మొలకలను నాటుట, కలుపుతీత, వృక్షవినాశక క్రిములభాధను తొలగించుట మున్నగు పలువిషయములను పండితు లచటవిధి విధానయుక్తముగ బోధించెదరు. ప్రస్తుతము తోటలలో పనిచేయుటకు పురుషులు లేకుండున ధనికుల భవనములకు సంబంధించిన పెరడులలో నిట్టి వ్యవసాయమును స్త్రీలు చేయుటకు వీలగునట్లు వారికివిషయముల నచట బోధించుచున్నారు. ఈరీతిగా వీరు పనిచేసిచోటనున్న తోటల శాశాఫలాదులను పండించుట కవకాశము కలదని తెలియుచున్నది. ఈవిద్యార్థిణు లొసంగవలసిన చేతనము కనుస్వల్పము. వీరిలో కొద్దిమందికి కళాశాలలోనే నివాస సౌకర్యమునుకూడ కలిగి చెదరు. గాని హెచ్చుమందితమతమప్రాయములలోనే నివసించుచునచట విద్యాభ్యాస మొనరించెదరు. ఈకళాశాల 10 మంది విద్యార్థిణులతో ప్రారంభింపబడినది. ఇచట పని భాగుగా జరుగుచున్నది. పురుషుడే ధనాజ్ఞన మొనరింపవలెను ఇంతున్న స్త్రీలందరును సోమరులై దారిద్ర్యమున మునుంగవలెనను వివరీపు సిద్ధాంతము చెలసిన మనదేశమునందట్టి వాస్తవిత వాస్తగా కనబడిన కనబడుగాక ఇందతితయోక్తి ఏమియునులేదు. మన బాలి కావారకాలలో కరువుపడు విద్యభారతాంగనలు దేశాధి క స్థితిని వాగు చేయుట యందు పురుషులకు తోడ్పడుట కుపయుక్తముగనుండక వారిని కేవల విలాసవతులగు నాటకావలోకన కత్తులగు గానప్రియులగు గాని, కాదులను మహిళామణములను విద్యాంబర సుగంధమాల్యదులను కాంతీయవారలగు మాత్రమే యొనరింపగలిగినచో కది కేవలము నిష్ప్రయోజనము. గుట్టుచెడకుండ పొట్టుకును బట్టుకు నెట్టులు లోటులేకుండ జరుగునని పట్టపరీక్ష నిచ్చిన భక్త పట్టరాని వారిపదముల బట్టవలసిన యపథ్యమందుండ భాగ్యగూడనట్టి నిరుపయుక్తమగు విద్య నేమవ్యసించుట కలనఫలమేమి, సాంఘిక గౌరవమునకు లోపించుచురభిప్రాయము కరస్థానమొనరించుచుండుటచే చేయగల పనులను గూడమనవారు చేయక కుటుంబజయజూని నన హాయనొనరించి కడుగుండజేయుచున్నారు. సాటి వారికి గలయైశ్వర్యములేకున్నను సమాంకారమునకు మాత్రము లోటుండ గూడదు. భాగ్యము కొరతయైయును భోగ్యము కొరతగారదు. ఇట్లు భోజన కలాలన క్రైయా విరహితలై వ్యాధులు కూర్చులైన కార్యాల ఆనాలోగ్య కతులగుట యందును భక్తలనైదుల బానిసల నొనర్చుట యందును సమరూప మేమిగలదు - ఇట్టి వారు - వింతవంత విదేశ్యంగారముల పాశ్చాత్య పద్ధతులను మించ జూచు వారు - యు ప యుక్త నిమయంబులలో గూడవారి ననుకరించుట సుంజనము గాకున్న - దేశముధనవృద్ధిము గాకుండునే - యువిత్వ్యాప మములన నిర్వాహిత్యము తొలగి కార్యచిక్ష కలుగును. కార్యచిక్షకలన లభించులన్ని యుత్సాహమును కలిగించును. తత్ఫలితముగ నాలోగ్యము చెడకుండును. మంచి సం తానము గలుగును. కొంతకు కొంత సముపాగనమున యజమానికి తోడులభించుటచే కుటుంబ జీవనము సౌఖ్య తరమగును. దేశాధి క స్థితి యుత్తమ మగును. గాన దారిద్ర్యకరములగు తొల్లింటి యసంబద్ధ మాధిర్యాపములను వదిలి వ్యక్తిసంఘ కుటుంబ దేశహితకాంక్షను గలిగి ఎల్లరును ప్రసర్తింపదని గోరెదము - వాణిజ్యవ్యాపార పారిశ్రామిక విద్యదేశమున విర్దిల్లినగాని సుఖావాప్తి సంభవము గాదు. ఇందులకు పురుషులను స్త్రీలనుగూడ యధాశక్తిని తోడ్పడవలెను. అందులకు చిత్తుగువిద్యను స్త్రీలకును పురుషులకునుగూడ సొసంగవలెనుగాని కేవలశాస్త్ర భాషాకళాపాండిత్యమాత్రప్రదమగు విద్య జనసామాన్యమునకు ప్రభుత్వకాలమున లాభకరముకాదని విన్నవించుచున్నాము.

విరోధామహాసంగ్రామము

(రైతులు 5 వ స్థానము)

ఇంగ్లండు

నాకాదళిందోగములు.

లండన్, మే 27:— 500 ఎకరాల గ్రామము, జెనరల్ గ్రామమున నాకాదళిందోగమునందు పనిచాలించు కొనుటచే కొత్తగా కొంతమందిని నాకాదళిందోగమునకు నాకలను కొనుటకును నియమించిరి. 500 ఎం. రావెల్ గ్రామమున గలందు సామాను తగూరు చేయించుటకును, కొనుటకును నియమించబడిరి. అట్టిచేత లాకెన్ గ్రామముకి ఓడదొడ్డిలపై సుధికారముచ్చిరి.

ఇంగ్లాండులో ఆగ్నేయభాగమందు శత్రువైమానికుల దాడి.

లండన్, మే 28:— శుక్రవారము నాడు జరిగిన శత్రు వైమానికుల దాడివలన పోర్టును గ్రామమునకు ముఖ్యముగ చాల నష్టము గలిగినది.

ఇంగ్లాండుచేపలనాకలను అంతర్భాగములు ముట్టడించుట.

లండన్, మే 28:— స్క్విబ్ రిక్ లోనున్న మైమ్మప్రతికా విలేజుకుట్టు తెలుపుచున్నాడు:— కెట్రిలోనున్న కెట్ మేరియండ్ డిష్ట్రిక్టులోనున్న పోతువలకు పయనమయ్యెడు ఇంగ్లాండువారి చేపలనాకలను జర్మనులు తమ ఆంగ్లాములతో తీవ్రముగ నాశముచేయుచున్నారు. బాల్టిమోరులోనున్న 7 పడవలను ఒకసాయంతనమందు బాంబులతోగాల్చి ముంచివేసిరి. పట్టు తమ ప్రాణములను రక్షించుట కొనుటకు మాత్రము కొన్ని నిమిషములు గడుపింపబడిరి. వారి సాత్తంతన గోచరించిరి. బ్రిటిషు కానలిఫడవోకటి ఆంగ్లాముతోపోరి నానిరి నీటిలో మునుగునట్లు గావించగ తక్కిన చేపలపడవలు తప్పించుకొని పారిపోయినవి. జర్మనులంతటి క్రూరరాక్షసులను ప్రపంచమునం దెచటను గానమని ఆమెరికా వారందరికిని తెలియజేయుచు బాల్టిమోరులోనున్న చిన్నయోడ వర్తకపు యజమాని, విలేజుకుట్టు కోరెను. ఆమెరికా ఇంగ్లాండువారి సహకారముతో ఈ కరాళతనము నిర్మూలము చేయవచ్చునని ఈయన నమ్ముచున్నాడు.

ఫ్రాన్సు

గొప్ప ఫిరంగియుద్ధము.

లండన్, మే 28:— పరాసు వారు ఇట్లు ప్రకటించిరి:— కాస్టిల్, డిట్రీట్, చాంపేయలో శత్రువులు మరల 3 మారులు యుద్ధ మొనర్చిరి. కాని పూర్తిగ పరాజితులుగ జేసితిమి. ముఖ్యమునదికి వామపార్శ్వమందున్న మాన్మోము దగ్గరను 804 నెంబరు కొందరు వెనుక భాగమందు శత్రువులు ఫిరంగులతో తీవ్రముగ పోరుచున్నారు. ఆల్సెసులో ఊపుహోట్టు చాలో నున్న శత్రువుల రెండవపంక్తిలో మా వైనికులు చొరబడిరి. ఈ ప్రదేశమందు జర్మనుల కేవలము ల నేకముగ జూచితిమి కొంతమంది శత్రువులను బండిలుగ జేసితిమి. చాంపేయలోను తియాక్ విల్లీ ప్రదేశమందున్న యినుపదారులపై, యుద్ధకార్యాల్లయములపైన మావైమానికులు 6 టన్నుల బాంబులను 5 వలె 9 శత్రుకమానములను నేలగుల్చితిమి. ఇంకొక రెండింటిని మాపంట్లలో పడునట్లు జేసితిమి. 5 విమానములను శత్రువుల పంట్లలో కూలునట్లు జేసితిమి.

ప్రాక్ హోము సాంఘిక వాదుల నమావేశము

పారిస్, మే 29:— ప్రాక్ హోములో జరుగబోవు సమావేశమునకు హానిని సాంఘిక వాదులు తమ ప్రతినిధులనుబంపి తమ యభిప్రాయములను తటస్థజేయుటకు తెలియజేయ గోరుచున్నారు. కాని పీరు జర్మనులతో ఎట్టిజోక్యమును కలుగజేయ కొన దలచుకోలేదు.

ఫ్రాం ఫీసులో ఫిరంగులయుద్ధము తీవ్రముగ జరుగుట

లండన్, మే 29:— గత రాత్రి పరాసువాట్టు ప్రకటించిరి:— ఫ్రాం ఫీసులో యుద్ధముల వారు తీవ్రముగ శత్రువులతో పోరుచున్న వారు. టిటసు దగ్గర చిత్తముగ బాంబులతో పోరునల్పిరి.

జయవంతమైన ఆంగ్లేయులదాడి.

లండన్, మే 28:— మధ్యాహ్నముందు బ్రిటిషువారిట్లు ప్రకటించిరి:— చెన్నైకు వాయవ్యమందును వెన్నుకు దక్షిణభాగమందును శత్రువుల దాడిని విఫలముగావించి అనేకమందిని నష్టపరిచి కొంత మందిని బండిలుగ గొంటిమి. విట్సుచేటు చుట్టుప్రక్కల ఆర్మ్యంటిను వృత్తరముఖమందు జయవంతముగ దాడి సల్పితిమి. జర్మనుల రక్షక పంక్తిలో ప్రవేశించి 80 మందిని బండికృతులుగ చేసితిమి.

బ్రిటిషు వారు సాయంకాలముందు ఇట్లు తెలియజేసిరి. వెర్మిలీసుకు ప్రాగ్నికేయందు జయకరముగ దాడి సల్పితిమి. కైప్రెసుకు ఈశాన్యభాగమందున్న చిన్న ప్రదేశముపై శత్రువులు దాడి సల్పిరి. ఆదివారము నాడు విమానయుద్ధము చూచుగ జరిగినది. 18 జర్మను విమానములను నాశము జేసితిమి. 10 నింటిని క్రిందకు పారదోలితిమి. మా విమానములు 3 కనిపించుట లేదు.

యూరప్

రషియా సిత్తిగతులు

రషియాలో ప్రజలయొక్కయు, వైనికుల యొక్కయు సిత్తిగతులు చక్కగనున్నవనియు బారుగారి ప్రభుత్వము క్రింద యున్నదానికంటె చాలాపౌకర్యముగ నున్నాదనియు ప్యాసిసు లోనున్న తెలిగ్రాపుప్రతికావిలేజుకు తెలియజేసెను. భావిదశ గురించి చునమిపుడేమియునుకునదీయవలసినయు మొత్తమువీడ యుద్ధావసానకాలము సమీపించుచున్నట్లు తోచుచున్నదనియు జెనరల్ స్టెట్సు గారుతమయువన్యాస సందర్భమున స్పష్టిచుండెదమన తెలియజేసిరి.

యుద్ధమంత్రిగారు సేనలకు సందేశ మంపుట

పెట్రోగ్రేడు, మే 27:— వైనికులందరు కశినకు గ్రమకక్షి నవలించిన వలెనయు వైనికులును, నాకాదళములును దేశమును కాపాడుకొననివో వారు శపితులగుదురు. దేశము నుండి లోక కంటకులగు శత్రువులను వెదలగొట్టవలయుననియు వైనికులకు తెరస్కిగారు ఖండితముగ తెలియజేసిరి. వైనికులను విచారణ లేకుండగ శిక్షింప గూడదని ఉత్తరువును జారీచేసిరి. కాని యుద్ధకాల మందెవరేని ఆవిశేయతగ ప్రవర్తించినవో వారిని సేనానిలు తగినట్లు వైనికులచే శిక్షించ వచ్చును.

ఇటలీ

ఇటలీ వారి పంక్తి దుర్భేద్యముగ నుండుట.

లండన్, మే 27:— పూర్వము ఇటలీ రంగమందున్న విలేజుకుట్టుకొడు కమింగు సాట్టుండర్బు ప్రతికయందట్లు వ్రాయబడిందెను:— బ్రిటాన్ లో రణముఖమందు ఇటలీవారు కట్టినదుర్గములను భేదించుటకు 20 పటాములు, వెర్మిఫిరంగులు కావలయును.

ఎడియాటిక్సు సముద్రమందు బ్రిటిషువారి యుద్ధనౌకలు

లండన్, మే 28:— ఆస్ట్రీయనుల వెనుక భాగమందున్న వైస్యములను ఫిరంగులతో కాల్చుచు బ్రిటన్ షీలసంధిలో ఆంగ్ల యుద్ధ నౌకలుజేయు కార్యములను ప్రత్యేక విలేజుకుట్టు ఇట్లు తెలియజేయుచున్నాడు. ప్రభాత సమయమున బ్రిటన్ షీల తీరభాగమందున్న ప్రాస్కోయినుపదారిపై మొట్టమొదట బాంబులుపడినవి. రెండవ సారి పడిన బాంబులు ఒక ధూమశకటమును తునియులుగ జేసినవి. విమానకాలలను యుద్ధనౌకలు ఢిగ్గుముజేసినవి. ప్రాస్కో:— ధూమ శకటం కొంతింపులమును నష్టముజేసినవి. కొండపై వేయబడిన వంతెననొక వానిని నాశము జేసినవి. కాంటివెస్కోలో అగ్ని బ్యాలులను ప్రబల్పి జేసినవి ఆస్ట్రీయను నాకావిమానములు నిర్మాత్యముగ, ఆంగ్లయుద్ధ నౌకలను ముట్టడించినవి. కాని త్వరలోనే ఇటలీవారి విమానములు వీనిని పారదోలినవి.

అవస్కందమును విమర్శించుట

ఆస్ట్రీయనులు ఇటలీవారివలన మోసపోవుట

లండన్, మే 28:— టూల్మికో గారిజియా దగ్గర ఇటీవల జరిగిన యుద్ధమును వర్ణించుచు ఇదంతయు ఇటలీవారి మాయయని ఈకో డి ప్యాసిసు ప్రతికలో ఎం. మార్చెలు హూటన్ గారు వ్రాసిరి. నిజమయిన యుద్ధము కష్టపాగు రిజ్జా సముద్రప్రాంతముల మధ్య జరిగినది. దీనియందు జయ శీలురగుటచే కొలది కోజులలో నే ఇటలీ ఆంగ్లేయ శత్రువులదళములవారు మాంటి హెర్మిడానును చలకనగ గురిబెట్టి ఫిరంగులతో కాల్చి వశపరుచు కొనుటకు వీలగును. ఈ కొండను బ్రిటన్ షీల పోవు సముద్రతీరమును గంరక్షించు కొనుటకు మూలస్థానమని ఆస్ట్రీయనులు తలంచుచున్నారు.

ఉత్తర రంగమందు ఇటలీవారు చూపిన ఆవేశమువలన ఆస్ట్రీయనులు బుద్ధి మాంద్యమై మోసపోయిరిని ఎం హూటిసుగారు నిందించుచున్నారు. ఇటలీ ప్రభుత్వోద్యోగులు ఇట్లు తెలియజేయుచున్నారు:— రణరంగమందు 100 వేల తుపాకులతోను, వందలకొలది శత్రువుల దళములతోను, వేయి మర ఫిరంగులతోనుగూడు కొన్న మావైస్యములను శత్రువులు మొదట ముట్టడించిరి. మొత్తము శత్రువులు తమ వైస్యములో నాల్గవంతు వైనికులతో ఇటలీ వారిపై దాడి వెవరిరి. తరుకుడిభాగమందు శత్రువులు ముఖ్యముగ తలబడుదురని ఇటలీ వారు గ్రహించిరి. కాని వామపార్శ్వ మందును, మధ్య భాగమందున్న మా సేనలను ఆస్ట్రీయనులు ధ్వంసముజేసిరి.

328 మిటరులు పొడవుగల హెర్మిడా కొండ తమకు ఆధారమగుననియు, అంతభ్యాకములగు కందకపు పంక్తులు మర ఫిరంగులు, దుగ్గములు తమ వామపార్శ్వమును రక్షించుననియు, ఆస్ట్రీయనులు నమ్ముకొనిరి. శత్రువులు ఫోరముగు ప్రతియుద్ధము లొనర్చినపుడు ఇటలీవారు వైస్కో కొన్ని ప్రదేశముల గురించి ఇటలీవారి ప్రధానకార్యాలయ మందున్న మైమ్మ ప్రతికా విలేజుకుట్టు తెలియజేయు చున్నాడు. శత్రువుల పంక్తులను స్వాధీనము చేసుకొన్నపుడు ఇటలీవారు కందకములను కాల్గొనవచ్చు త్రవ్వకొనలేదు. ఆస్ట్రీయనులు చేదించిన కందకములయందే ఇటలీవారు తలదాచుకొనిరి. కంకందకపు గోతులను, వెర్మిఫిరంగులమును కొట్టెవానిని మోసపుచ్చును. ఇటలీరంగ మందిట్టిహోరయుద్ధ మెపుడును జరుగలేదని ఇటలీ విలేజుకుట్టులందరును అంగీకరించిరి. శత్రువులకు ఇంత గొప్పనష్టము లెన్ని యు ఇదివరలో కలుగలేదు. మాండేయ నులు చాలవరకు హామలయిరి. పటాలములు పటాలములు చాలవరకు పేరులేకుండ నిర్మూలమైనవి.

ఆస్ట్రీయనులదుర్గములు ఇటలీవారి వశమగుట

లండన్, మే 28:— ఇటలీనుండి వాయువార్త లిట్లు తెలుపుచున్నవి:— జూలియన్ రణరంగ మందున్న మాస్టానములను బలపరుచుకొని జేమయా నాకు తూర్పుముఖ మందును, ఆగ్నేయ భాగమందున్న శత్రువుల కందకములను వశపరుచుకొంటిమి. ఈ కందకములు చాలదుర్భేద్య మైనవి. మేము తిరుమావో నదినివాటి దూర్వనోతు ఈ శాస్త్రభాగమందున్న స్వాక్ గియోనస్పిరి స్వాధీనముజేసి కొంటిమి. ఆరంగు శములు వైవారముగల 9 ఫిరంగులకూడ మావశమైనవి. వాడి సుప్రదేశమందును, గోరిజియాకు. ప్రాగ్నికేయమందు కొండల దగ్గరను శత్రువులరెండు మూలు దారుణముగ ప్రతియుద్ధములసల్పిరి. కానివానిని వ్యర్థము గావించితిమి. గ్రోజిగ్నాకు దక్షిణమందున్న మావైస్యపంక్తిలో కొంతవరకు శత్రువుల కాల్బలములు ప్రబలముగ చొరబడినవి, వారినందరినితరిమితిమి. 156 వైనికులకు బంధించితిమి.

ఆస్ట్రీయా

బొహీమియాలో ఆయుధసామగ్రి శాలలందుకొనుట

అయ్యుటరు డాం, మే 29:— బొహీమియాలో పోల్వోకు మందుగుం కార్యాలయమున అగ్ని బ్యాలులు వెవలి మందుగుండు సామానంతయు అంటుకొని ప్రేల మొదలు జెట్టెను. ఆనేకమంది హతులైరి. చనిపోయిన వారిలో 16 కనపడిరి. 50 మంది ఆ కార్యాలయ యుల్లోనే జేసిక్రిందనో యుండిరి.

మంచువలన హంగేరీయాలో పంటలు పాడగుట

జ్యూరిచ్, మే 28:— మంచుచే హంగేరీయా పంటలు విస్తారముగ పాడైనవి.

అమెరికా

అమెరికాను సభిక్తుల కార్యములు.

యధామందు దిగినదానిక ఆమెరికనుల సభిక్తుల కార్యముల గురించి ప్రతికల్పము ప్రకటించుచున్నది:— ఆంగ్లేయ పరాసు సేనలతో పోరుచున్న ఆమెరికనులలో కలుపుకొని పరాసు దేశముందు కొలది కాలములో 100 వేలవరకు ఆమెరికనులు తిక్క తేలుదురు. 3,500 విమానములను నిర్మించుటకు యత్నములు జరుగుచున్నవి. ఈసారి 6,000 వైమానికులను యధామను అమెరికావారు తరిగ్గిర జేయుచున్నారు.

అమెరికాలో తుపాను.

చికాగో మే 27:—దక్షిణ ఇల్లినాయిసులోనన్న అనేక పట్టణములలో తుపాను పట్టెదది. 75 మంది మృతులైనవియు, 100 మందికి గాయములు తగినవనియు అందఱు నేయబడినది. వేలకొలది జనల గృహ విధానములై యున్నారు.

అమెరికాలో ఇటలీవారి రానుబారులు.

ఇటలీ రానుబారులకు విలన్లుగారు స్వాగత మొసంగినది సెంట్రలున్యూస్ ఏజెన్సీ ప్రతికా విలేఖరుడు వాషింగ్టన్ నుండి తెలియజేసెను. ఇటలీవైనికులు ఇటలీదేశమును కాపాడుకొనగలగనియు అమెరికావారు ప్రజ్ఞాపిక సాయమును ఇటలీవారికి చేయ నవసరమైతదనియుపరాసు వారికి మాత్రము కొంత వైశ్యమును సంగ్రామ సహాయార్థ వంతుడనియు ఇటలీ రానుబారులు పలికిరి.

కెయిజరును రాజ్యభ్రష్టునిగ జేయ యత్నించుట.

న్యూయార్కు మే 29:—యూనైటెడ్ స్టేట్స్ సెనెటుకు తటను జర్మనులు కెయిజరును రాజ్యభ్రష్టునిగజేసి జర్మనియందు ప్రజాప్రభుత్వమును స్థాపించుటకు ప్రయత్నించు చున్నారు. అమెరికాలోనున్న జర్మనులు ఇట్లునుచువున్నారు. ఇటీవల జర్మనీలో జరుగుచున్న సంగతులనుబట్టి జూడ రషియాలో జరిగినట్లు జర్మనీలోగూడ పరివర్తనము కలుగునని నూచనలు కాన్పించుచున్నవి. జర్మనీలోనున్న నిరంకుశాధికారులకు చాలసంకటముగనున్నది. వారికార్యములు పూర్వమునలేక పోయియున్నది. ప్రజలుకొరి యాజ్ఞలను తిరస్కరించుట లేదు. ఇట్లున్నను గంభీరముగ ప్రభుత్వోద్యోగులు పనిచేయుచున్నారు.

బెలియము

బెలియం నామరూపములు తేరుదుట.

అమ్మంటుడం మే 28:—ఇంతటినుండి బ్రుసెల్స్ జర్మనులకు బురుజులై నుండునని సిగ్గులేకుండగ దిన్ని వెప్టా 'బెలియం' స్వాతంత్ర్యము ప్రకటించుట వ్రాయబడియున్నది. బెలియనులకు కలిగిన లాభములను బట్టి జూడ లోవెయను తగలబడుట ఒక గొప్ప వ్యయము గాదు. నామరూపములు లేని బెలియము పేరును ఇకవిడుట సెంతమాత్రము పేర్కొనకుడు. నానితో నిమిత్త ముండఁపడదని జర్మనులును నైమంగులును ఎల్లప్పుడు మొదలిడవలెను. నైమంగులకు స్వేచ్ఛావృత్తినికలగ జేయుటపై జర్మనులెందరొ తమ ప్రాణములను తరిగంగమునకు సమర్పించుచు సంగతిని ప్లేయంగ లేచుచును మరవరాని కూడ క్రపప్రతిక వ్రాయుచున్నది.

గ్రీసు

ఏభిన్నులో అహార పత్తిగతులు.

లండన్, మే 27:—సలోనికా మార్గమునుండి 1,000 టన్నుల గోధుమలు వచ్చునని ఏభిన్నులో ప్రాంతికాజ్ఞా యేకాదశి ఏభిన్నులెట్టి గ్రాంకంవేరి విలేఖరుడు ఏభిన్నునుండి తెలియజేసెనాడు.

శత్రుయుద్ధములు నిష్ప్రయోజన మగుట

లండన్ మే 29:—పరాసువారిట్లు ప్రకటించిరి:— మాప్రభుత్వ ప్రాంతముందు శత్రువులు దాసులముగ భీరంగులతో బోరి 10 వారము ప్రతియుద్ధములు సలుప వానినన్నిటిని పూర్తిగ విఫలము గావించితిమి. వారరావిల్లి కు త్రైతభాగమునున్న చిన్న శత్రుప్రదేశమును బట్టుకొంటిమి. కొంతమంది శత్రువులనుకూడ వశపరుచుకొంటిమి, నానోయికి మన రావిలి యర్ధునకు దక్షిణముననున్న శత్రువుల రాకపోకల స్థానములను మేము చాలవరకు భీరంగులతో కాల్చి భ్వంసముజేసితిమి. 7 జర్మను విమానములను వేలగొల్పితిమి. 12 విమానములు విస్ఫోమునవ్వపడి క్రంకతగలగుట్లు జేసితిమి.

స్పెయిను

స్పెయినుదేశమువారు తటస్థముగ నుండజాలరు.

మాడ్రిడ్, మే 26:—20 వేల సాంఘికవాదులును ప్రజా ప్రభుత్వవాదులును సమావేశమై అధికారాధిపత్యముతో స్పెయినువారు ఈయధ్యయంకు తటస్థముగను నిష్క్రమ్యముగ నుండజాలరని యొక తీర్మానమును జేసుకొనిరి. మిత్రమండలివారితో మైత్రి సంపాదించివారి పక్షమున పోవలెననియు, జర్మనలతో బాంధవ్యమును విడనాడుకొనవలయుననియు నిశ్చయించిరి. జర్మనులు స్పెయినువారిరుడల జూపుచున్న శతృత్వములన్నిటికిని స్పెయినువారు ప్రతికారము జేయవలయుననియు గూడ తీర్మానించిరి.

మిత్రమండలివారితో స్పెయినువారు మైత్రితో మెలగుట

మాడ్రిడ్, మే 28:—స్పెయినులోనున్న అన్నివర్గములవారి తీరపున సాంఘికవాదులు, ప్రజాప్రభుత్వ వాదులు ప్రకటించిరి. మొదటి యువస్వాసకుడు మిత్రమండలివారితో సఖ్యముగ నుండవలయునని వ్యక్తపరిచిరి. మరియు స్పెయిను జాతికి సంబంధించినవారందరను సంఘభావముతో మెలగవలెను. యూరపుదేశముతో ఐక్యతయు స్పెయినువారు పనిచేయదినము తటస్థించినదని సాంఘికవాదులలో నొకరు పలికిరి (హాసరము) కెయిజరు ప్రభుత్వ మున్నంతకాలము సందిపీలు బడదని ప్రజాప్రభుత్వవాదుల ప్రతినిధి తెలియజేసెను. తటస్థ భావ మవలంబించుదని నిర్బంధించినవో ప్రజలందరును ప్రజా ప్రభుత్వవాదులుగా మారుచుననియు సభవారు తెలియజేసిరి. భావికాలమందు దేశజేయ మరయువారు ప్రజాప్రభుత్వవాదుల జేయని యధికారాధిపత్యముగ ప్రజలు పలికిరి.

శత్రువులదాడి విఫలమగుట.

లండన్, మే 29 ప్రతిభావారిట్లు ప్రకటించు చున్నారు:— తిన్నునైపుత మూలను మెస్సినకు పడచుటిభాగమందును శత్రువులదాడిని విఫలముజేసితిమి. నైజ్జిట్టు అడవి కు త్రైతముఖముగ మేము జయవంతమైనదాడి సల్పితిమి బుల్లికోర్టు స్కార్ప్ దగ్గరను శత్రువులు భీరంగులతో తీరమునపోగుచున్నారు.

చీనాలో మార్పులు

పీకింగు, మే 28:—లిచాంగ్ గారిని ఆర్థికమంత్రిగను, పీకింగ్ మేజిస్ట్రేటును ప్రధానమంత్రిగాను ప్రజలు ఎన్నుకొనిరి. నెనటువారు ప్రతినిధి సభవారును చీనానెగించిరి. ఈ మన సంగయుత్త మంత్రిత్వము నేర్పాటు చేయవచ్చును.

మరణ వృత్తాంతము

లండన్, మే 29:—టూవూల్స్ రాజైల్లు గారు చనిపోయిరి.

గ్రీసుదేశమందు ప్రజాప్రభుత్వ ప్రచారనము.

లండన్, మే 29:—గ్రీసుదేశము కనువిషయస్థితిలోనే యున్నది. ప్రజాప్రభుత్వ ప్రచారన నూచనములు కాన్పించుచున్నవి. ఇదివరకెట్లును ఇట్టియుద్ధమును సంభావనముగ నున్నని వ్యక్తపరిచుచున్న వెనిజిలుగారు ఇప్పుడుగ్రీసు దేశపు ప్రజలకు రాజ్యాంగ స్వాతంత్ర్యము వలయునని కార్ట్రాంలైను గారిని రాజ్యపరమినుండి తొలగించవలెనని బహిరంగముగ నిధానజేయుచున్నారు.

రాజ్యకుటుంబ పరిపాలన మసంభము.

లండన్, మే 30:—హెనిరీ అధినిదేశముల దేశయ మహాజన సభాధ్యక్షుడు క్రియంగ్ నైయ్యుగారుకూడ రాజ్యకుటుంబ పరిపాలనసంభవనియు ప్రజాప్రభుత్వ పరిపాలన మవశ్యమనియు వ్యక్తపరిచిరి.

అమెరికాలో ముస్లియుద్ధము.

న్యూయార్కు మే 30:—9 వ మారు చెన్నీలయన్నా గారు వెడ్జ్ డెయిలుగారిని నూయార్కులో జరిగిన ముస్లియుద్ధ మందు ఓడించి స్వల్పభాగముల ముస్లియుద్ధమం దింతటవాడు లేదని ప్రపంచమందు పేరు గాంచెను.

దేశభాషలలో విద్యగలపుట

మే. 3. గాంధీగారి ఆధిస్టాయములు

దేశభాషలలో విద్యగలపుట సమస్య మిగుల ముఖ్యమైనది. మాతృభాషను తృప్తికరించుట జాతీయ స్వనివాళియు ను గావించుటయే. ఆంగ్లభాషలో పాండిత్యమును సంపాదించిన వారే మన దేశమున ప్రజానాయకులుగ నున్నారనియు, అందుచే ఆంగ్లభాష మూలముగ నే విద్యను నేర్పవలెననియు కొందరు చెప్పుదురు. కాని, మన దేశము లో విద్య ఆంగ్ల భాషలోనే గణపబడుచున్నది. కాన ఇది అంత ఫలవంతముగ లేదు. మనము ప్రజాసామాన్యము యొక్క స్థితిగతులను మార్చు జాలకున్నాము. ఇట్టి విషయములలో నెట్టి తీర్మానమును చేయ జాలకున్న మనరాజ ప్రతినిధిగారు దేశభాషలలోనే విద్యనిచ్చిన యెడల గలుగులాభములను బాగుగ గుర్తుంచుగురు. ఐరోపాఖండమున వ్యవస్థాపితభాగములలో నిరసించు యూదులందరును తమకొక సామాన్యభాషవలయునని యిష్టిపూర్వము అభివృద్ధిచేసి ప్రపంచమునను మంచిగ్రంథములను అందు లోనికి తర్జుమాచేసిరి. వారిలో ననేకులు విదేశభాషలలో మిగుల పాండిత్యమును గడించినను మాతృభాషలో మాత్ర కృషిసల్పిన గాని వారియననుకు తృప్తికలిగి నదికాదు. జనసామాన్యమును విదేశభాషలను పఠింపుచు నిర్బంధించుటకు వికీర్ణములే మందె ను. అందు చే పేరు తమ తల్లులవద్ద నెచ్చుకొనిన గ్రామ్యావస్థలనుబట్టి యొక పెద్దభాష గా యిష్టిపూర్వము మార్చి మాతృభాషకు భువనుగ నేరచేసిరి. ఇది నిజముగ అ సాధారణమైనపని.

యూదులతమకు జనసామాన్యమునకి క్రొత్తభాషలో విద్యను నేర్పవలయు బాగుగ నభివృద్ధి నొందిన మన మాతృ భాషల మూలకముగ విద్య గలపుట యెంత సులభమో మిత్ర యూహించవచ్చును. దక్షిణ ఆఫ్రికాకూడ యిట్టి కథనే నెలుపుచున్నది. బోయరులు బాలు అక వ్యాకరణవిద్యతోమగు దచ్చి భాషను మూలమునుండి. ఒకనాడు, దచ్చి తల్లిదండ్రులు తమ పిల్లలకు ఇంగ్లీషు బోధింపరాదని తీర్మానించి తమమాతృభాషలోనే విద్యను నేర్పింప తొడంగిరి. అచ్చట అనేకులు ఆంగ్లభాష పక్షపాతు లుండిరి. కానివారి వాదము లన్నియు బోయరుదేశభక్తికి బొంగిపోయినవి. ఉపాధ్యాయులు స్వచ్ఛమగు దచ్చిభాషను వాడుటమూని మిత్రముగు బాలుభాషనే మూలముగ బోధించిరి. ప్రస్తుతము దేశ మందంతటను బాలుభాషలో పెద్దసారస్వతమభివృద్ధి కెందుచున్నది. కాన మనమాతృభాషలలో మనకు నచ్చుము లేకపోవున మనవికాళమునకు నూచనము. మనదేశముగు స్వరాజ్యము ప్రసాదించబడినను, మాతృభాషలను చురచుర్చునింపని యెడ, మనస్వరాజ్యము సుఖము గానేరదు.

విశ్వకర్మ మహాసభ.

విశ్వకర్మభాషావారిలో విద్యావ్యాపకమును ప్రోత్సహింపరచుటకై, ఆజాతీయవిద్యావ్యవస్థనుండి సకముతములను మాత్రమే పాఠశాలాధికారులు తీసికొనుట్లు కాన్పించుటకు ప్రభుత్వమువారిని కోరవలెనని తీర్మానమును బాలగు బ్రహ్మభాగవారిగారు ఉపపాదించిరి.

ఈతీర్మానమును బలపరచుచు, మాతృభాషలను నిరసించరాదనియు, ఆఫ్రికా శాస్త్రములన్ని ఆంగ్లభాషలోనే యుండుటచే ఆంగ్లభాషను బాలకుల తప్పుక నేర్పించవలెననియు నొకరు చెప్పిరి.

విశ్వకర్మ విద్యావ్యవస్థ విదేశములనుండి సాంకేతిక విద్యల నభ్యసించుటకు విద్యార్థి జేతనముల, నిచ్చుటకును, రాత్రిపాఠశాలల స్థాపించుటకును, తమదారిరుకు 12 సంవత్సరములు నచ్చువరకు నిర్బంధముగ పాఠశాలకు సంభవంకుటకును తీర్మానములు చేయబడినవి.

విశ్వకర్మభాషావారు విద్యావిషయమున తక్కినవారికంటె నెనుకపడుటచేతను, వికీర్ణనిన విద్యాసౌకర్యములను ప్రత్యేకముగా చేయుమరి యొకసభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరిరి సారికామిక విద్యనుగూర్చి యొకసభవారు చెప్పించిరి. సభాకార్యసంఘములు నెలకొల్పుట కైయ్యన అవగాహించిరి. సారికామిక పాఠశాలను స్థాపించుటకు అనేకులు సమ్మతిచ్చిన పని వాదనములుచేసిరి. కొందరు సభలోనే సమ్మతిచ్చినవేసిరి.

విశ్వకర్మయొక్క యభివృద్ధిపై పనిచేయుటకు యొక నిధిని స్థాపించిరి. అనేకులు ఆపకట్ట వ్రాసామెనందిరి.

(రైతు వజన్.)

ಇಂಕಂಡು

సాక్షాదభివ్యక్తములు.

అంశము 27:— సర్. ఎరిక్ డ్రెడ్జ్ గారును, డెనర్
 బు కార్డుగారును నౌకాకార్యాటయ్యునందు పని నాలించు
 కొనుటచే క్రొత్తగ కొంతమంది నౌకానిర్మాటయ్యననున కా
 కలను కొనుటయను నియమించిరి. సర్. ఎం. రాబెక్ గారు
 ముందు గుండు సామాను తరచుచు చేయుచుటయను, కొనుట
 యను నియమంబువడిరి. అడ్మిరల్ బారెన్సుగారికి పీదవర్షివలె
 నుధికారముచ్చిరి.

ఇంగ్లాండులో ఆగ్నేయ భాగమందు
శ్రీకృష్ణమానికుల దాడి.

అంశము, మే 28:— కృతవారము వాడు ననిననశక్తు
జయదీక్షలను పాటింపవలయును గ్రామమునకు ముఖ్యముగ
చాలా పక్షము ననినది.

విల్లాండుచేపలనొకలను అంతర్ధానులు
ముట్టడించుట.

అంశక, మేలిక:— స్పృచితకలోనున్న మైముపత్ర
కా విశేషమున్నది తెలుపుచున్నాడు:— తెల్లలోనున్న కేక
మేలికండి ధ్వజములోనున్న హేతువరకు పయనమయ్యెడు
విద్రాంతువారి చేపలనాకలను జన్మములు తమ అంత్యములతో
తీవ్రముగ నాకముజేయుచున్నారు. బాబ్తివారులోనున్న 7
పదవలను ఒకసాయంతనమందు బాంబులతో గాల్చి ముంచి
వేసిరి. పట్లలు తమ ప్రాణములను రక్షించుట కొనుటకు
మాత్రము కొన్ని నిమిషములు గడుపియబడిరి. వారి సౌధ్ధంతను
గోల్పోయిరి. బ్రిటిషు కాలనిపదకొకటి అంత్యముతోపాటి
దానిని నీటిలో మునుగునట్లు గావించగ లెక్కిన చేపలపదకాలు
తక్కింపుకొని పారిపోయినవి. జన్మలంతటి క్షౌరరాక్షసులను
ప్రపంచమునం దెరుటను గానమని ఆపెరికా వారందరిని తెలి
యజేయుచు బాబ్తివారులోనున్న చిన్నయోడ ఒక్కతగు
యజమాని, విశేషమని. కోండు. ఆమేరికా విద్రాంతువారి సహ
కారముతో ఈ కొంతకాలము నిర్మాణము జేయవచ్చునని
ఈయన నమ్ముచున్నారు.

ప్రశ్న

గొప్ప ఫిరంగియుద్ధము.

లండన్, మే 28:— పరాసు వారు ఇట్లు ప్రకటిం
 చిరి:— కాన్స్టేబుల్, చాంసేరులో శత్రువులు మరల
 నీ మానలు యుద్ధమునన్నిది. కాని పూర్తిగ పరాజితులగ జేసి
 తిమి. న్యూసునదికి వానుపార్శ్వమందున్న మాన్యు దగ్గరను
 1804 నెబరు కొండకు వెనుక భాగమందును శత్రువులు స్థిరం
 గులతో తీవ్రముగ పోరుచున్నారు. ఆ ట్నెనులో ఊపుహోయి
 యులో నున్న శత్రువుల రెండవపక్షలో మా వైనికులు చొక
 బడిరి. ఈ ప్రదేశమందు జన్యుల శవము లనేకముగ జూచితిమి
 కొంతమంది శత్రువులను బంబిలుగ జేసితిమి. చాంసేరులోను
 తియాకొవెట్టి ప్రదేశమందున్న యినుపదారులవైన, యుద్ధకా
 ర్యాధియుములవైన మావైమానికులు 6 టిన్నులబాబులను నద
 లిరి 9 శత్రువిమానములను నేలగుట్టితిమి. ఇంకొక రెండింటిని
 మాపంప్తలలో పగుడగ్లు జేసితిమి. 5 విమానములను శత్రువుల
 టంకులలో కూలుడగ్లు జేసితిమి.

స్వాక్ష్మణము సాంఘిక వాదుల నమావేశము

హృదిను, మేలి:—ప్రకాశముల జరుగబోవు సమ
వేళమునకు సారము సాధ్యకవారులు తమ ప్రతినిధులనుబం
తును యభిప్రాయములను తీర్థదేవులకు తెలియజేయు గో
చున్నాడు. కానికేను జన్మములలో ఎట్టిలోకమును కలుగజే
సిన దెలచుకోలేదు.

భాం పేనులో ఛరంగులయుద్ధము తీవ్రముగ జరుగుట

అంశం, పే 29:— గత రాత్రి పరాసువార్తలు ప్రక
టింపటి:— ఛాంఛెయలో యుద్ధవ్యయల వారు తీరముగ
శతఘ్నలుతో పోరుచున్న వారు. టీటసు దగ్గర చిత్రముగ బాం
యలతో పోరునన్నిది.

జయవంతమైన ఆంగ్లేయులదాడి.

లంపక, మే 28:— మధ్యాహ్నమందు త్రిటిహవా
రిట్లు ప్రకటించిరి:— చెన్నై వాయవ్యమందును
చెన్నై సహ్యాద్రిభాగమందును శత్రువుల దాడిని విఫలము
గావించి అనేకమందిని నష్టపరచి కొంత మందిని బండ్లుగ
కొంటిమి. విట్సుచేటు చుట్టుప్రక్కల ఆహ్లాంకితులు కుత్తర
ముఖమందు జయవంతముగ దాడి సన్నిలిమి. జగ్గల రక్షక
పంక్తిలో ప్రవేశించి 30 మందిని బండ్లీకులుగ చేసితిమి.

బ్రిటిషు వారు సాయంకాలమందు ఇట్లు తెలియజేసిరి. జ్యోత్సీసుకు ప్రార్థనశయందు జయకరమగు దాడి సన్నితిమి. వైద్రెసుకు ఈశాన్యభాగమందున్న చిన్న ప్రదేశముపై శత్రువులు దాడి సన్నిరి. ఆదివారము నాకు విమానయుద్ధము హెచ్చుగ జరిగినది. 12 జర్మను విమానములను నాశము చేసితిమి. 10 సింజీని క్రొందరు బాదహోలితిమి. మా విమానములు రక్తనిషించుట లేదు.

కృష్ణా

రషియా సరిగతులు

రషియాలో ప్రజలయొక్కయు, వైనికుల యొక్కయు
స్థితిగతులు చక్కగనున్నవనియు బాదుగారి ప్రభుత్వము క్రింద
యున్న దానికంటె చాలసౌకర్యముగ నున్నారనియు పార్లమెంటు
లోనున్న కేబ్రిగాపుపత్రికావితేఖకుడు తెలియజేసెను.
భావిదక గురించి నునమిపుజేమియునుదువమీలపడదనియు మొ
త్తముమీద యుద్ధానానకాలము నుమాపించుచున్నట్లు తోచు
చున్నదనియు జెనరల్ స్ట్రెట్సు గారుతమయుపన్యాస సందర్భ
మున ప్రకటింపి నునిగమున తెలియజేసిరి.

యుద్ధమంతిగాను సేనలకు సందేశ మంపుట

వెట్రోక్తు, మే 27:— పైని కులందరు కత్తననుకు
క్రమశః నవలంబించ వలెననియు పైని కులును, నౌకాదకములు
ను దేశమును కాపాడుకొననియో వారు శపితులగుదురు. దేశము
నుండి లోక కంటివలగు శత్రువులను వెదలగొట్టివలయుననియు
పైని కులకు కెన్నీర్కగారు ఖండితముగ తెలియజేసిరి. పైని
కులను విచారణ లేకుండగ శిక్షించ గూడదని ఉత్తరువును
జారీచేసిరి. కాని యుద్ధకాల మందెవరేని ఆవిశ్చయతగ
ప్రవర్తించినయో వారిని సేనానిని తగినట్లు పైని కులచే
శిక్షించ వచ్చును.

ಇದೇ

ఇట్లీవారి పంక్తి దుశ్చేద్యముగ నుండుట.

అండ్‌కె, మే 27:- పూర్వము ఇటలీ రంగమందున్న విశేషముదొకడు కమింగు సాట్యుండ్‌డ్డు పత్రికాయంట్టిని వ్రాయదొడంపాడు:- బ్రిటాంటో రణముఖముందు ఇటలీవారు కట్టేచున్నవలను భేదించుటకు 20 పటములు, వెర్షన్‌గులు కావలయును.

ఎడ్రోయూటిక్కు సముద్రమందు బ్రటిషు వారి
యుద్ధ నౌకలు

లండన్, మే 28:— ఆస్ట్రేలియనుల వెనుక భాగమును గుట్టెనై న్యములను కీరంగులతో కాల్చుచు బ్రిటన్టీ జలసంఘో అంగమున నాకలుజేయు కార్యములను ప్రత్యేక విశేషమును ఇట్లు తెలియజేయుచున్నాము. ప్రభాత సమయమున బ్రిటన్టీ కుత్తరభాగముందున్న ప్రాంతోక్తయినపదార్థపై మొట్టమొదట బంబులుపడినవి. రెండవ సారి పడిన బంబులు ఒక భూమిశకటమును పులియలుగ జేసినవి. విమానకాలలను యుద్ధకౌకలు కన్నముజేసినవి. ప్రాంతోక్త భూమి శకటపై శ్రాంతిఫలమును పట్టుజేసినవి. కొండపై పేయబడిన మంత్రకౌక గానిని నాశము జేసినవి. కాంటి వెస్టాలో అగ్ని బ్యాబలను ప్రవృత్తిజేసినవి ఆస్ట్రేలియను సౌకావిమానములు నిద్దాక్షిణ్యముగ అంగయుద్ధ హాకలను ముట్టించినవి. కాని త్వరలోనే ఇట్టివాని విమానములు వీనిని పారదోలినవి.

అవస్కాంతమును విమర్శించుట

ఆస్తియనుట ఇట్లే వాచితవ్యమే సహజము

అండ్, మేరీ:— టాప్మన్ గౌరవీయ దగ్గర ఇటీ
రిగిన యుద్ధమును వర్ణించుచు ఇదంతయు ఇటలీవారి
యని ఈకో డీ ప్యానీసు పత్రికలో ఎం. మాచ్చెలు
నానో గారు వ్రాసిరి. నిజమయిన యుద్ధము కష్టాగ్న
ము ద్రుప్రాంతములను పుష్కరిగినది. దీనియందు
శీలురగుటచే కొలది కోజులలో నే
ఆంగ్లేయ శత్రుత్వములవారు మాంటి హెర్మిడానును
గరి బెల్జి ఫీరింగులతో కాల్చి వశపరుచు కొనుటకు
ఈ కొండను ద్రుహిస్తే పోవు సముద్రతీరమును గం
కొనుటకు మూలసానమని ఆస్తియును తలంచు
రు.

ఉత్తర రంగమందు ఇటలీవారు చూపిన ఆనేకమువలన ఆస్త్రియనులు బుద్ధి మాంద్యమైన మోసబోయినది ఎం హు టిమోగారు నిందించుచున్నారు. ఇటలీ ప్రభుత్వోద్యోగములు ఇట్లు తెలియజేయుచున్నారు:—రణరంగమందు 100 వేల తుపాకు లతోను, వందలకొలవే శిరస్సులతోను, వశములతోను, పేయి నుర క్షింఘలతోనుగూడు కొన్ని ముప్పై న్యయలను శత్రువులు మొదట ముట్టడించిరి. మొదటను శత్రువులు తమ ప్రాప్త్యముతో న్యావనంతు నైనవిలలతో ఇటలీ వారిపై దాడి పెదలిరి. తమ కుడిభాగమందు శత్రువులు ముఖ్యముగ తలబడుచునది ఇటలీ వారు గ్రహించిరి. కాని వామపార్శ్వ మందును, మధ్య భాగమందున్నమా సేనలను ఆస్త్రియనులు ధ్వంసముజేసిరి.

323 మాటలు పాడవుగల సౌఖ్యము కొందఱ తమకు
ఆధారమగుననియు, అపరిమితములగు కందకపు పంక్తులు
మర భిరంగులు, దుష్టములు తమ వాచస్పత్యమును రక్షించు
ననియు, అజ్ఞియనులు నమ్ముకొనిరి. శత్రువులు భూరమగు
ప్రతియుద్ధము లొనర్చినపుడు ఇటీవలవారు వైకొన్న కొన్ని
ప్రదేశముల గురించి ఇటీవలారి ప్రధానకార్యాలయ మందున్న
వైమ్సు పత్రికా విలేజుకు స్థలము కేయు చున్నారు.
శత్రువుల పరిష్కారము స్వాధీనము చేసుకొన్నపుడు ఇటీవలారు
కందకములను కార్యోన్మోదక త్రవ్వకమునకు. అజ్ఞియనులు
చేదించిన కందకములయందే ఇటీవలారు తలదాచుకొనిరి. కం
కందకపు గోతులును, పెద్దకొండగుహలును క్రొత్తవానిని మో
సపుచ్చును. ఇటీవలంగ మండిట్టిభార్యయొద్ద మెప్పుడును జరుగ
లేదని ఇటీవలీరతిభువలందరును అంగీకరించెరి. శత్రువులకు ఇంత
గొప్పనష్టము లెన్నియును ఇదివరలో కలుగలేదు. హంగేరియ
నులు చాలవరకు హామీలుగిరి. పూలములు పూలములు
చాలవరకు చేరుతేమింద నిర్బలమైనది.

ఆస్తియనులద్వములు ఇట్టివారి వశమగుట

అడవికా, మే26:— ఇటీవలనుండి వాయువాస్త్ర లిస్సు
తేలుపుచున్నది:— జూలైయిక్ రవరంగ మందున్న మాక్తాన
ములను బలపరచుకొని జేమయానాన గూర్పుముఖ మందును,
కన్నేలు భాగమందున్న శక్తువుల కంబకములను వశపరచు
కొంటిమి. ఈ కంబకములు చాలదు శ్చేష్ట మైనవి.

మేము లిరుమహా నదిని వాటి మూలనోడు ఈ శాస్త్రభాగ మం
దున్న స్వామి మోహన్ ని స్వామి ముజేసి కొంటిమి. ఆరంగు
శములు ప్రవారముల 9 కేరంగులు మావ మావక మైనవి. నాడి
సుప్రదేశయందు, గోరంగు మాకు ప్రాప్త శములున్న కొండల
వల్లకు శత్రువులురెండు మాకులు దాగుణముగ ప్రతియుద్ధ
ములుచెప్పిరి. కానివానిని స్వర్ణము గావించితిమి. గ్రోజిగావు
వక్షిణముందున్న మూలై న్యపంక్తిలో కొంతవరకు శత్రువుల
కాల్చులములు ప్రబలముగ చూరబడినవి. వానినందరిని తరిమితిమి.

156 నైనికులకు బండ్ల దితిమి.

అమ్మ మా

బోహేమియాలో ఆయుధ సామగ్రి శాలలందుకొనుట

ఆముక్తిమార్గము, పేజీ 29:— నాశామియాలో పోల్వెకు
మరుగుని కర్మాలు మునున అగ్ని బావలు వెళుతున్నందు
గుండు సామానంతయు అంగుళానీ పై మెరుగు తెచ్చును.
ఆ సేకమంది హమ్మిచ్చి. చవిగోయిన వాహిలో 16 క నవడికి.
5) మంది ఆ కర్మాలు మునున లోనే దేని కిందనో గుండుడికి.

మంచువలన హం గేసియాలో పంటలు పాడగుట.

పాపములు: మే 28:-మంచుచే వాంగరహిత పంటలు
పీడ్డారముగ పాపమునవి.

అమెరికా

అమెరికనుల సభలికృతకార్యములు.
యొద్దమందు దిగినవాడెగ అమెరికనుల సభలికృతకార్యముల గురించి ప్రతికలియు ప్రకటించుచున్నది:— అంతయు పరాసు సేనలతో పోరుచున్న అమెరికనులతో కలుపుకొని పరాసు దేశముందు కొలది కాలములో 100 వేలవరకు అమెరికనులు లెక్కలేదురు. 3,500 విమానములను నిర్మించుటకు యత్నములు జరుగుచున్నవి. ఈసాలను 6,000 వైమానికులను యొద్దమునకు అమెరికావారు తరిగిదు జేయుచున్నారు.

అమెరికాలో తుపాను.

చికాగో మే 27:—దక్షిణ ఇల్లినోయిసులోనన్న అనేక పట్టణములలో తుపాను పట్టినది. 75 మంది మృతులైనయు, 100 మందికి గాయములు తగిలినవనియు అంతవా జేయబడినది. వేలకొలది జనల గృహ విహీనులై యున్నారు.

అమెరికాలో ఇటలీవారి రామబాధలు.

ఇటలీ రాయబారులకు విల్లును గారు స్వార్థ మొనరిగిన పెంట్రులన్యూసు ఏజన్సీ ప్రతికా విలేఖకుడు వాషింగ్టన్ నుండి తెలియజేసెను. ఇటలీవైకులు ఇటలీదేశమును కాపాడుకొనకలగనియు అమెరికావారు పట్టినైక సాయమును ఇటలీవారికి చేయ నకసరములేదనియుపరాసు వారికి మాత్రము కొంత వైశ్యమును సంగ్రామ సహాయార్థ మంపుడనియు ఇటలీ రాయబారులు పలికిరి.

కెయిజరును రాజ్యభ్రష్ఠునిగ జేయ యత్నించుట.

న్యూయార్క్ మే 29:— యునై టెడ్డు స్టేట్సుసందం తటను జర్మనులు కెయిజరును రాజ్యభ్రష్ఠునిగజేసి జర్మనియందు ప్రజాప్రభుత్వమును స్థాపించుటకు ప్రయత్నించు చున్నారు. అమెరికాలోనున్న జర్మనులు ఇట్లునుడువుచున్నారు. ఇటీవల జర్మనీలో జరుగుచున్న సంగతులనుబట్టి జూడ రషియాలో జరిగినట్లు జర్మనీలోగూడ పరివర్తనము కలుగునని నూచనలు కాన్పించుచున్నవి. జర్మనీలోనున్న నిరంకుశాధికారులకు చాలసంకటముగనున్నది. వారికార్యములు పూర్వములే ఫలించుటలేదు. ప్రజలుకొరి యజ్ఞులను కరసావహించుట లేదు. ఇట్లున్నను గంభీరముగ ప్రభుత్వోచ్ఛ్వాసలు పనిచేయుచున్నారు.

బెలియము

బెలియం నామరూపములు లేకుండుట.

అమ్మంటుడం మే 28:—ఇంతటినుండి బ్రుసెల్సు జర్మనులకు బురుజువలె నుండునని సిగ్గులేకుండగ దిచ్చి వెళ్లు ినట్లు స్వాతింగనుక్రప్త ప్రతికయందు వ్రాయబడియున్నది. బెలియనులకు కలిగిన లాభములను బట్టి జూడ లోమెయను తగలబడుట ఒక గొప్ప నష్టము గాదు. నామరూపములు లేని బెలియము పేరును ఇకవిదట పెంతమాత్రము పేర్కొనకుడు. దానితో నిమిత్త ముండగూడదని జర్మనులును నైమెంగులును ఎలుగై చిమొరలిదనలెను. నైమెంగులకు స్వేచ్ఛావృత్తికలుగ జేయుటకై జర్మలులెందరో తమ ప్రాణములను రణరంగము నకు బలియిచ్చి సంగతిని నైమెంగు లెన్నడును మరకరాదని కూడ కపటప్రతిక వ్రాయుచున్నది.

గ్రీసు

ఏథెన్సులో అహార పృతిగతులు.

లండన్, మే 27:—సలూనికా మార్గమునుండి 1,000 టన్నుల గోధుమలు వచ్చినగాని ఏథెన్సులో బ్రాత్తిగొట్టి యేడొరకదని ఎక్స్పెంజిటిలి గ్రాంకంపెరి విలేఖకుడు ఏథెన్సునుండి తెలియజేసెను.

శత్రుయుద్ధములు నిష్ప్రయోజన మగుట

లండన్ మే 29:—పరాసువా రిట్లు ప్రకటించిరి:— మాప్తలెను ప్రాంతమందలి శత్రువులు దారుణముగ ఫిరంగులతో బోరి 10 మారులు ప్రతియుద్ధములు సలుప వానినన్నిటిని పూర్తిగ విఫలము గావించితిమి. వాచరావిల్లి కుత్తరభాగముననున్న చిన్న శత్రుప్రదేశమును బట్టకొంటిమి. కొంతమంది శత్రువులనుకూడ వశపరచుకొంటిమి, నాగోయికి మన రావిలియర్సుకు దక్షిణముననున్న శత్రువుల రాకపోకల స్థానములను మేము చాలవరకు ఫిరంగులతో కాల్చి ధ్వంసముజేసితిమి. 7 జర్మను విమానములను నేలకూల్చితిమి. 12 విమానములు విస్తాగము నష్టపడి క్రందకురుగునట్లు జేసితిమి.

స్పెయిను

స్పెయినుదేశమువారు తటస్థముగ నుండజాలరు.

మాడ్రిడ్, మే 26:—20 వేల సాంఘికవాదులను ప్రజా ప్రభుత్వవాదులను సమావేశమై అధికోత్సాహముతో స్పెయినువారు ఈయుద్ధమందు తటస్థముగను నిగ్గత్వముగ నుండజాలరని యొక తీర్మానమును జేసుకొనిరి. మిత్రమండలివారితో మైత్రి సంపాదించివారి పక్షమున పోరకలెననియు, జర్మనులతో బాంధవ్యమును విడనాడుకొనవలయుననియు నిశ్చయించిరి. జర్మనులు స్పెయినువారియెడల జాళువున్న దౌర్జన్యములన్నిటికిని స్పెయినువారు ప్రతికారము జేయవలయుననియు గూడ తీర్మానించిరి.

మిత్రమండలివారితో స్పెయినువారు మైత్రితో మెలగుట

మాడ్రిడ్, మే 28:— స్పెయినులో నున్న అన్నివర్గములవారి తరపున సాంఘికవాదులు, ప్రజాప్రభుత్వ వాదులు ప్రధానించిరి. మొదటి యువన్యాసకుడు మిత్రమండలివారితో సఖ్యముగ నుండవలయునని వ్యక్తీకరించిరి. మరియు స్పెయిను జాతికి సంబంధించినవారు రండగును సంఘభావముతో మెలగవలెను. యూరపు దేశముతో ఐక్యముయి స్పెయినువారు పనిచేయదినము తటస్థించినవని సాంఘికవాదులలో నొకరు పలికిరి (మానసము) కెయిజరు ప్రభుత్వ మున్నంతకాలము సంది పిలుబడదని ప్రజాప్రభుత్వవాదుల ప్రతినిధి తెలియజేసెను. తటస్థ భావ మవలంబించుదని నిర్బంధించినవో ప్రజలందరును ప్రజాప్రభుత్వవాదులుగ మారుదురనియు సభవారు తెలియజేసిరి. భావికాలముందు దేశక్షేమ మరయవారు ప్రజాప్రభుత్వవాదులేయని యధికోత్సాహముగ ప్రజలు పలికిరి.

శత్రువులదాడి విఫలమగుట.

లండన్, మే 29 బెలిషువారిట్లు ప్రకటించు చున్నారు:— లెనుకునైరుతి మూలను మెస్సీనుకు పడమటిభాగమందును శత్రువులదాడిని విఫలముజేసితిమి. నైజిల్స్ ఆదనికు త్రుమఖముగ మేము జయవంతమైనదాడి సల్పితిమి బుల్గోవ్స్, స్కార్బర్గరను శత్రువులు ఫిరంగులతో తీరముగపోరుచున్నారు.

చీనాలో మార్పులు

పికింగు, మే 28:— లిచాగ్నీ గారిని అధికమంత్రిగను, పిరి మేనల్లుడునీ ప్రధానమంత్రిగాను ప్రజలు ఎన్నుకొనిరి. సెనటువారు ప్రతినిధి సభవారును వీనినామోదించిరి. ఈ యన సంయుక్త మంత్రివర్గము నేర్పాటు చేయవచ్చును.

మరణ వృత్తాంతము

లండన్, మే 29:— లాథూన్యూడీ రాలెట్లు గారు చనిపోయిరి.

గ్రీసుదేశమందు ప్రజాప్రభుత్వ ప్రచారనము.

లండన్, మే 29:— గ్రీసుదేశము కనువిషమస్థితిలో నేయున్నది. ప్రజాప్రభుత్వ ప్రచలన నూచనములు కాన్పించుచున్నవి. ఇదివరకెత్తడను ఇట్టియుద్ధమును వంశాచారముగ నున్నని వ్యక్తీకరించుచున్న వేనిజలసుగారు ఇప్పుడుగ్రీసు దేశపు ప్రజలకు రాజ్యాంగ స్వాతంత్ర్యము వలయునని కోరెప్టలైను గారిని రాజ్యపదవినుండి తొలగించవలెనని బహిరంగముగ నిధానంజేయు చున్నారు.

రాజ్యకుటుంబ పరిపాలన మసంభము.

లండన్, మే 30:— హానినీ అధినేతముల జేయ మహాజన సభాద్యక్షకు ట్రియంట్ ఫి వైద్యుగారుకూడ గాజ్యకుటుంబ పరిపాలనసంభవమనియు ప్రజాప్రభుత్వ పరిపాలన మనశ్యమనియు వ్యక్తీకరించిరి.

అమెరికాలో ముష్టియుద్ధము.

న్యూయార్క్ మే 30:—9 వ మారు లెన్సిలయన్యాడ గారు వ్రెడ్డి డెయిసుగారిని నూయార్క్లో జరిగిన ముష్టియుద్ధమందు ఓడించి స్వల్పభాగముగల ముష్టియుద్ధమం దింతటివాడులేదని ప్రపంచమందు పేరు గాంచెను.

దేశభాషలలో విద్యగలపుట

ఎమ్. కె. గాంధీగారి అభిప్రాయములు

దేశభాషలలో విద్యగలపు సమస్య మిగుల ముఖ్యమైనది. మాతృభాషను తృప్తీకరించుట జాతీయ స్వవివాళమును గావించుటయే. ఆంగ్లభాషలో పాండిత్యమును సంపాదించిన వారే మన దేశమున ప్రజానాయకులుగ నున్నారనియు, అందుచే ఆంగ్లభాష మూలముగనే విద్యను నేర్పవలెననియు కొందరు చెప్పుదురు. కాని, మన దేశములో విద్య ఆంగ్లభాషలోనే గలపబడుచున్నది. కాన ఇది అంత ఫలవంతముగ లేదు. మనము ప్రజాసామాన్యము యొక్క స్థితిగతులను మార్చుకల కున్నాము. ఇట్టి విషయములలో నెట్టి తీర్మానమును చేయకల కున్న మనరాజ ప్రతినిధిగారు దేశభాషలలోనే విద్యనిచ్చినయెడల గలుగులాభములను బాగుగ గుర్తించుదురు. ఐరోపాఖండమున మధ్యతూర్పుభాగములలో నివసించు యూదులందరును తమకొక సామాన్యభాషవలయునని యిడ్డిషుభాషను అభివృద్ధిచేసి ప్రపంచముననున్న మంచిగంధములను అందు లోనికి తగ్గుమాచేసిరి. వారిలో ననేకులు విదేశభాషలలో మిగుల పాండిత్యమును గడించినను మాతృభాషలో కూడ కృషిసల్పిరగాని వారిమనసునకు తృప్తికలిగి నదికాదు. జనసామాన్యమును విదేశభాషలను పఠింపుమని నిర్బంధించుటకు వీరికష్టములేకుండెను. అందుచే వీరు తమ తల్లులవద్ద నేర్చుకొనిన గ్రామ్యావృత్తులనుబట్టి యొక పెద్దభాష గా యిడ్డిషు భాషను మార్చి మాతృభాషకు ఘనమగు నేరచేసిరి. ఇది నిజముగ అసాధారణమైనపని.

యూదులేతమకు జనసామాన్యమునకీ క్రొత్తభాషలో విద్యను నేర్పవచ్చును బాగుగ నభివృద్ధి సొందిన మన మాతృభాషల మూలకముగ విద్య గలపుట యెంత సులభమో మిరే యూహించవచ్చును. దక్షిణ ఆఫ్రికాకూడ యిట్టి కథనే తెలుపుచున్నది. బోయరులు తాలు అను వ్యాకరణవిరహితమగు దచ్చి భాషను మూలమునుండి. ఒకనాడు, దచ్చి తలిదండ్రులు తమ పిల్లలకు ఇంగ్లీషు బోధింపరాదని తీర్మానించి తమమాతృభాషలోనే విద్యను నేర్పింప నొడంగిరి. అచ్చట అనేకులు ఆంగ్లభాష పక్షపాతు లుండిరి. కానివారి వాదములన్నియు బోయరుదేశభక్తికి లొంగిపోయినవి. ఉపాధ్యాయులు స్వచ్ఛమగు దచ్చిభాషను వాడుటమాని మిత్రమగు తాలుభాషనే మూలముగ జొచ్చిరి. ప్రస్తుతము దేశ మందంతటను తాలుభాషలో పెద్దసారస్వతమభివృద్ధి కెంచుచున్నది. కాన మనమాతృభాషలలో మనకు నమ్మకము లేకపోవున మనవిశాళమునకు నూచకము. మనకేభిదమగు స్వరాజ్యము ప్రసాదించబడినను, మాతృభాషలను చునమధ్యనింపని యెడల మనస్వరాజ్యము సుస్థిరము గానేరదు.

విశ్వకర్మ మహాసభ.

తిరుచినాపల్లి

విశ్వకర్మభాషానిలో విద్యావ్యాపకమును ప్రోత్సాహపరచుటకై, ఆజాతీయాని విద్యార్థులవద్దనుండి సకము తమలను మాత్రమే పాఠశాలాధికారులు తిసికొనునట్లు కానించుటకు ప్రభుత్వమువారి కోరకలెనను తీర్మానమును బాలకు బ్రహ్మచారిగారు ఉపసాదించిరి.

ఈతీర్మానమును బలపరచుచు, మాతృభాషలను నిరసింపరాదనియు, అనునికాస్త్రములన్ని ఆంగ్లభాషలోనే యుండుటచే ఆంగ్లభాషను బాలుకు తప్పక నేర్పింపవలెననియు నొకరు చెప్పిరి.

విశ్వకర్మ విద్యార్థులు విదేశములకుపోయి సాంకేతిక విద్యల నభ్యసించుటకు విద్యాధి నేతనముల, నిచ్చుటకును, రాత్రిపాఠశాలల స్థాపించుటకును, తమబాలకు 13 సంవత్సరములు నచ్చవరకు నిర్బంధముగ పాఠశాలకు పంపుమంకుటకును తీర్మానములు చేయబడినవి.

విశ్వకర్మజాలివారు విద్యావిషయమున లెక్కినవారికంటె వెనుకపడుటచేతను, వీరికితగిన విద్యాసౌకర్యములను ప్రత్యేకముగా చేయుమని యీసభవారు ప్రభుత్వమువారిని కోరిరి సాహిత్రముక విద్యనుగూర్చి యీసభవారు చర్చించిరి. సహకారసంఘములు నెలకొల్పుట కెల్లరును అమోదించిరి. పారిశ్రామిక పాఠశాలను స్థాపించుటకు అనేకులు సోముగిచ్చినవని వాదనములుచేసిరి. కొందరు సభలోనే సోముగిచ్చిచేసిరి.

విశ్వకర్మలయొక్క యభివృద్ధికై పనిచేయుటకు యొక నిధిని స్థాపించిరి. అనేకులు ఆపదకై చూచుటచుండ్రి.

ముఖ్య సమాచారములు

మే, 25వ తేదీవరకు వంగదేశపు మండల కోశాగారము లందు యుద్ధవిధి గాను యా 4679200 సమకూడినవి.

కరాచీపట్టణములో "మ్యూజియ్యం" అను వైవిధ్యపరికర ఆంగ్లభాషలో కొలది దినముల క్రిందట ప్రారంభింపబడినది.

"కోంగ్రెస్ జైషధాలయము" అను పేరు కలకత్తాలో 84-1 చిన్నూరు నోడ్డు వద్ద కోంగ్రెస్‌లో గౌరవ గారను యొక జమీందారుగారు ఒక జైషధాలయమును నెలకొల్పిరి.

జాంషర్ నవాబుగారు యా 8000 లకు యుద్ధము నిమిత్తము వెచ్చించుటకొరకు రాజప్రతినిధి గారికిచ్చిరి. ఆధనమును భారతీయ సామ్రాజ్య యుద్ధనిధికి యిచ్చిరానించిరి.

సహకారపరపతి సంఘములకు జెన్నపురి దొరతనము వారు ముగ్గురు ఆనరరీ రిజిస్ట్రారులని యామకములను అమోదించిరి. ఈముగ్గురును అసిస్టెంటు రిజిస్ట్రారులతో పనిచేసి, వారి సమలను నేర్పుకొందురు.

కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయ పంచాయితీకి డాక్టరు మై కేలు స్వాగతము గారి నధ్యక్షునిగా నియమించిరి. డి. జే. హాస్టాగు, జే. రామ్మో ముఖ్యుగా నున్న సభ్యులుగా నియోగించ బడిరి. ఇతర సభ్యుల పేర్లు తరువాత ప్రకటింపబడును.

సర్ హోమ్స్టర్ బట్టగారి పిపారనువై నిండియామంత్రి జారుడు భూకటురాకొమరుని తాజీని నెలకు 500 రు॥ నుండి 650 రు॥ లకు పెంచించిరి. ఈప్రకారము వారికి గత ఏప్రిలునెలనుండి ముట్టలకు ఈయన వెనుకటి డిల్లీరాజుగారి మనుమడు.

సర్ ఎన్. సింహాగారు ఇండియాదేశమునకు వచ్చుటకు మే 10 తేదీని ఇంగ్లాండులో బయలుదేరిరి. వీరు ఏడెను పట్టణమునకువచ్చిరి. ఈ వారములో జాంబాయికి వచ్చెదరటం. తత్ఫలము, రాజప్రతినిధి గారివద్దకు సిమ్లావబోయి, తరువాత కలకత్తాకు వచ్చెదరు—“బెంగాల్”పత్రిక.

1 డిసెంబరు నగరములోనున్న చిత్రవస్తు ప్రదర్శనశాలలో జరిగిన చక్రవర్తి 1914 సంవత్సరము జూలై నెలలో నేనా సమావేశములకు తీరపును వ్రాసిన బంగారుకలము చేర్చబడినది. ఈ కలమును తీసికొనుటవై జాలసోమ్మని నిచ్చెదమని అమెరికావారు జర్మను చక్రవర్తితో చెప్పిరి.

కోయంబత్తూరులో జూలై 15వ తేదీని జరుగు వ్యవసాయ కార్యాలా వార్షికోత్సవ మునకును వ్యవసాయ మహాసభకును మూ సర్ అలెక్జాండరు కార్వెగా నధ్యక్షత వహించురు. వైసెల 15వ తేదీని గోసెకట్టిపాతెము వ్రాసాములు హోమ్స్టర్ కలం స్థాపన మొనర్తురు. మాసాంతమున వారు చెన్న పురికి విచ్చేయుదురు.

మామిడిచెట్లవృద్ధికి ఖంగరములైన గొంగర పురుగులు కొన్ని యున్నవి. ఇవి గూతులనే గాక పండ్లనుగూడ భక్షించును. కిటిని నిర్మూలించు విధానములను బర్మా వ్యవసాయ శాఖవారు కనుపెట్టిరి. తోటలయందు, రావుల చిన్న మంటల చచ్చటచ్చట చేసిన యెడల పురుగు లామంటలచే నాకర్షింపబడి మంటలో పడి చచ్చును.

ఇటీవల కలకత్తా నగరమున జరిగిన ముక్తారు పరిశీల యందు బాబు లక్ష్మీప్రసాదుగారు నుత్తీర్ణులైరి. ఈయన 48వ యేట మెట్రిక్యులేషను పరీక్ష నిచ్చెను. ఈతడు డేవదాగ్రి యతుడై బీహారు రాష్ట్రీయుడై యుండి నూతనోద్యోగమున విశేష ప్రఖ్యాతి గాంచ గలవాడని ఇండియ ఏజ్యుకేటు పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

పాట్నా విశ్వ విద్యాలయపు చట్టపు నిశేధకమును సంతకము చేయుటకు జాకామాసమున సిమ్లాలో పాట్నా విశ్వ విద్యాలయపు ప్రత్యేక సంఘమువారు సమావేశమగుదురు. గతడిల్లీ సమావేశముందు జరిగిన కానకశభ తీర్మానముల ననుసరించి విశ్వ విద్యాలయపు సంఘమువారి నిశేధకపట్టమును ఇండియా గెజెట్టులో ప్రకటించెదరు.

భరిద్వూరులో తండ్రితన బిడ్డను చంపినందులకు నడిగి గారివద్ద మొక కేసు జరిగినది, ఆసిమాది అనునాతడు రెండు నెలల వయసుగల తన బిడ్డనుచంపెను. ఆతని భార్యనడువడి కను గూర్చి వానికి నమ్మకములేదు. అందుచే నామె వీనిని వదిలిపోయెను. కాని, యీతడు పోయి ఆమెను తిరిగి తనవద్దకు రమ్మని పిలిచెను. ఆమె అందులకు నిరాకరించినందున, ఆమె చేతులలోనున్న బిడ్డను కేలనువేసి కొట్టెను. ఈతనికి యావజ్జీవము ద్వీపాంతవాస శిక్ష వేయబడినది.

పాలఘాటునకు పండ్లెండు మైశ్వరూరమున ఎధికోడు వద్ద 55 ఏండ్ల ప్రాయముగల సెల్వముత్తుఅను రోమను కేశలికు మత్స్యనికిందటి బుధవారమురాత్రియిద్దరు దొంగలు తలనరికి వేసిరి. ఈసందడివలన భార్యకు తెలివించి చూచునరికి ఒట్టి ముండెముమాత్రముపడి యుండెను. సెల్వముత్తుమిగుల ధనికుడు. బాకీదారులవై నిరేడు దావాలుచేయుటచే వారిట్టిపనిని చేసియుండవచ్చునని నమ్మబడుచున్నది. పోలీసువారు దొంగల పట్టుకొనబ్రయత్నించు చున్నారు.

అమెరికా లంచెనుక్లబ్బులో లా నుడుబార్జి గారు చమ తార్కరముగ నీ ముఖ్యవిషయమును గూర్చి ఇట్లు నడిపిరి:— వార్తాపత్రికలు జీవమునకు భోగదాయకములై, సామ్యంతములై, ఆవేశకరములై లేక ఆవశ్యకములై నేను చెప్పజాలను. (సౌ) సభ్యుడు—లేక అనగదాయకములు) “కాని ప్రాతఃకాల భోజనము కావలెనా లేక వార్తాపత్రికలు కావలెనా, ఒకదాని నెంచుకొనుడని ప్రజలనడిగినవారు ప్రాతఃకాల భోజనమునే ఎంచుకొనెదరు.

26 తేదీ సాయంకాలము అరునాళముల పిస్తోలులుగల యొకవంగ దేశపు యువకుని కలకత్తా పోలీసువారు పట్టుకొనిరి. ఈతను ఆవుడు తనపిస్తోలు నుపయోగింప చూచెనగాని ఆపని సాధ్యపడలేదు. ఈతడురాజకీయ నేరస్థుడని అనుమానింపబడెను. ఇదివరకు ఒక అపరాధా నేషణునిగా సముఖసైక్టరును చంపినపు డితను పట్టుబడి, ఆత్మహత్య గావించుకొన జూచెను. తరువాత యీతడు తప్పించుకొని పారిపోయెను. ఇప్పుడు ఈయనకు డెట్టిసమాధానమును చెప్పక నోరుమానుకుని యుండెను.

లిరునల్వేలి పురపరిసరమునందు పాలియేటుయందు గత 20వ తేదీ సాయంకాలమున నొకదోపిడి జరిగినది. పురవాసులయందు ప్రముఖులైనట్టియు, కొన్ని సంవత్సరములకు పురపాలకసంఘాధ్యక్షుడైనట్టియువైలానముపెట్టె గారును భార్యయు బండిపై వచ్చుచుండిరి. కొందరు దొంగ లాకస్మికముగ వారివైబడి బండినాపివేసి ఎడ్లను పూజానుండి తప్పించిరి. బండివాని కొట్టిరి. పిళ్ళగారి కాలువీరుగగొట్టి భార్య యొంటిపైనున్న నగ (సుమారు 700 రు॥లు విలువ)లనన్నిటిని దోచుకొని పారిపోయిరి.

శుక్రవారము నాడు ఉదయము 6-45 గంటలకు కలకత్తా నగరములో డాక్టరు ఇయ మాధవ మల్లికుగారు స్వగర్భులైరిని తెలియజేయుట కంతయు విచారముగా నున్నది. వీరు పక్షవాతమువలన కాలధర్మము మొదిరి. వీరు మిగుల ప్రతిభాశాలురు; 5 శాస్త్రములలో ఎమ్. ఏ. పరీక్షయందుత్తీర్ణులైరి. వీరు డి. ఎల్. పరీక్షయందు కృతార్థులైరి. ఇంతే కాక వీరు వైద్యశాస్త్రమున ఖ్యాతి తరముగ పట్టుచుండిరి. వీరు వివిధదేశములకు బోయి ఆయాదేశములలోని విశేషముల గూర్చి పుస్తకమును వ్రాసిరి.

పంజాబి పత్రికయిట్లు తెలియజేయు చున్నది. ఆంగ్ల వైమానికదళమున కమిషను యుద్ధోగము మొదలైన ప్రథమ భారతీయుడు, హెచ్. ఎస్. మల్లికుఅను నాతడు. ఈతడు 1916 సం॥ న ఆక్స్‌ఫర్డు చెలియులు కళాశాలనుండి హానరరీతో గూడ పట్టము నం చె ను. అ నం త ర, ము న ప్రావీణదేశమున వైద్యసహాయ సంఘపు దళమున 9 మాసము బుర్మోగముచేసెను. ఈతని కిటీవలనె ఆంగ్లవైమానిక దళమున రెండవ రెట్టి నెంతుపదవి యొసగబడినది. ఈతడు రానల్పండి ఆనరరీ మేజిస్ట్రేటును మ్యూనిసిపలు కమిషనును అగు మల్లికు మోహనునింగారి కుమారుడు డిల్లీపల్లికు వచ్చున్ డిపార్టుమెంటున, అసిస్టెంటు ఇండియన్‌గ నున్ డి ఎస్. మల్లికుగారిని యగ్రజుడు.

శుక్రవారమునాడు జాంబాయిలో బాపుభేవు అను 19 యేండ్లవయస్సుగల విద్యార్థి “హోంరూలు” సమితి వారి 345 యాపాయల చెక్కులను దొంగిలించి, వీనిని మార్పుటకు ఇండియన్ బ్యాంకునకుపోయెను. ముద్దాయి తుమార్పణకొరెను. ఇతను అనిష్ఠలములలోను దొంగగానే యున్నాడని మేజిస్ట్రేటుగారు నిశ్చయించి, మొదటి నేరమునకు ధార్మారులైదులో మొక సంవత్సరము కఠిన శిక్షననుభవింప నలయుననియు, తక్కిన నేరములకు ఒకదినము విడిచెదనునుభవింప వలెననియు తీర్పు చెప్పిరి.

పరాసుదేశమునకు బోవుటకు సమకూర్చుచున్న కార్మికదళముల గురించి ఇటీవల ఒరిస్సాలో జరిగిన అల్లరులకు కారణము ఈక్రింద ప్రకటితము:—

- (1) బలవంతముగ పరాసుదేశమునకు పంపబడుదురను వదంతులు.
- (2) బలత్కారముగ యాధనిధికి బదులిచ్చుట ప్రజల ఆపోహమును మాన్పుటకు కమిషనరుగారు కొన్ని సభల సమకూర్చి ఉపన్యసించుటకు తీర్మానించిరి. 26 వ తేదీనుండి కాంతముగనున్నది.

జూను నెల 2 వ తేదీని సర్ జేమ్స్ మెస్టరుగారిండియా కువత్తురు గనుక ప్రస్తుతము సంయుక్త రాష్ట్రములకు రెప్పి నెంటు గవర్నరుగారున్న గౌ.హోమ్స్టర్ గారురేవెన్యూబోర్డుసభ్యత్వమును వరల స్వీకరింతురు. ప్రస్తుతము సభ్యులుగనున్న సర్ వెర్మెల వెల్లుగారు లక్నో కమిషనరుగ నియమింపబడుదురు. లక్నో కమిషనరుగనున్న వెల్లుగారు మరల నల్లమందు ఏజెంటుపని లూనుదురు. వర్తమానమున నాకార్యముల నిర్వర్తించుచుండిన పియర్సుగారు నెలపు బుచ్చుకొందురు. ఈమార్పులు కొంత కాలము వరకున మజలోనుండుననియు, జులై నెలకుందు హోమ్స్టర్ గారు నెలపుబుచ్చుకొన నున్నందున నపుడు మరల మార్పులు జరుగుననియుపయోనిరపత్రికకు తెలియజచ్చినవి.

పల్లికుసర్వీసు కమిషను నిశేధకముగురించి సంయుక్త పరగణాలశాసనసభయందున్న 21 అసభికార సభ్యులు స్థానిక దొరతనమువారికి విజ్ఞప్తినందిరి. ఈవిజ్ఞప్తియందు ఇండయ్ ప్రొవిషియల్ సివిలుసర్వీసు, విద్యావిధానము, వైద్య, పోలీసు శాఖలగురించి చేసిన పంచాయితీవారి శిష్యులు విపులముగ చర్చింపబడినవి. 28 గురు అసభికార సభ్యులలోను 7 గవర్నమాత్రము అనగా సర్ సుందరలాల్ రాజాపునాల్వలు సింగు, బలరాంపూరు మహారాజు, రాజాచంద్రమౌనుసింగు (చందాపూరు) ఖాకాసాహేబు (కాశీ) పాహానుగవాబు, రాయిజానకీప్రసాదు బహదూరు (కొడ్డా) గార్లు ఈవిజ్ఞప్తి యందు సంతకములు చేయలేదు.

గ్లేషఈడెనుయొక్క సర్. జె. సి. బోసుగారు తమ యన్వేషణ స్థానమును నెలకొల్పియుండిరి. 20 గాకా గవర్నరుగారు గత 23వ తేదీని భార్యాపరివార సమేతులై యా స్థానమునకుపోయి చాలకాలము గడిదిరి. శీతల ప్రదేశముల యందు మొక్కలెట్టి వైఖరి కలిగియుండును పరిశీలింపవలసినదని అమెరిక యూరోపు దేశములయందుండు పెక్కు విశ్వవిద్యాలయములు కోరియుండెను. డార్జిలింగు వాతావరణము యూరోపుదేశముల వాతావరణము ననుసరించుచుండునుగాన బోసుగారు తమరీకోధనశాలలనిట నెలకొల్పిరి.విశాలమగు కొండచరియలయందు నానావిధములగు మొలకలు నాటబడియున్నవి. మొలకలయందు కలిగిన మార్పులను తమంతట తామెరికార్దచేయు యంత్రము బున్నవి. సంభవించిన మార్పులనన్నిటి నాయంత్రములు భద్రపరచుచుండును. చెట్టునుండి కొట్టినకొమ్మను ప్రాణహింసముకాకుండ చాల కాలమువరకును జీవముతోనుంచుటకు సంబంధించిన పరిశోధనలు జరుగుచున్నవి.

మిససు విలియమ్సును, ఆమెకు మార్తెయును లక్ష్మీపురమునుండి సాంపేనియాకు, 23 తేదీ రాత్రి 11 గంటలకు బండిలో పోవుచుండగ దారిలో దొంగలు దారినిడ్లగించి, సాము, నగల, దుస్తులుగల వెట్టెను దొంగిలించిరి. కుమార్తెయు బండినాడును దొంగల నెదిరించిరిగాని దొంగలు వారిని కొట్టిరి. తరువాత వీరు కేకలువేయగా కొందరు వీరిసహాయమునకు వచ్చిరి కాని దొంగలు పారిపోయిరి. మిసిగు విలియమ్సు పోలీసువారికి సంగతి తెలియజేసెను.

THE GREAT WAR

ATTACK ON IRISH FISHING BOATS

SPAIN CANNOT REMAIN NEUTRAL

BRITISH MONITORS' ACTIVITY IN THE GULF OF TRIESTE

[REUTER'S AGENCY.]

GREAT BRITAIN

Irish Fishing Fleets Attacked.
Irish Indignation Aroused.

LONDON, May 29.

A correspondent of the "Times" at Skibbereen says that German submarines are actively engaged in the destruction of Irish fishing fleets from Kenmare in Kerry to Howth in Dublin. Seven boats of the Baltimore fleet were sunk by bombs in one evening and the fishermen were only allowed a few minutes to get to their boats and lost all the belongings. A British patrol boat forced the submarine to submerge and thereby enabled other boats to escape. A Baltimore skipper asked the correspondent to tell all America that the Germans were the worst savages on earth and he trusted that with the co-operation of the Irish and Americans these arch-enemies would soon be swept from the face of the earth.

Air Raid on S. E. England.
Folkestone the Chief Sufferer.

LONDON, May 29.

Lord French announces that the chief damage in Friday's raid was at Folkestone.

Obituary.

LONDON, May 29th.—The death is announced of Leopold De Rothschild.

FRANCE

The Stockholm Socialist Conference.
French Socialist's Decision.

LONDON, May 29.

PARIS.—French socialists have decided to send delegates to the Stockholm Conference to explain their attitude to neutrals, but they will have no dealings with the Germans.

RUSSIA

War Minister's Message to Forces.
Iron Discipline Insisted on.

LONDON, May 29.

PETROGRAD.—M. Kerensky has issued a striking message to the forces, again insisting on the need for iron discipline and declaring if soldiers and sailors do not defend the country their names will be cursed. They must rid the country and the world of violators and usurpers. An Order of the Day stipulates that soldiers cannot be punished without trial but commanders shall have the right to employ armed force against those guilty of insubordination during war time.

ITALY

Strongly Fortified Positions Taken.
Nine Enemy Guns Captured.

LONDON, May 29.

An Italian wireless communique says:—We strengthened our positions on the Julian front and captured strongly fortified trenches eastward and south-eastward of Jamiana. We crossed the Tiamavo river and occupied San Giovanni north-westward of Duino and captured nine six-inch guns. We repulsed two violent counter-attacks in the Vodice sector and on heights eastward of Gorizia. Strong parties of infantry penetrated a point in our line southward of Gorizia. We drove them out taking 156 prisoners.

British Monitors in Adriatic.
Their Work Described.

LONDON, May 29.

Special correspondents relate the performances of British monitors in the Gulf of Trieste when bombarding the Austrian rear. The first shot at dawn landed on the railway at Premacco just north of Trieste and the second struck a train which vanished in a ghastly ruin. Monitors smashed aeroplane sheds, flattened the station at Prosecco, destroyed a viaduct and produced a great fire at Contevello. Austrian hydroplanes viciously attacked the monitors but were driven off by Italian aircraft.

The Offensive Revived.

Austrians Misled by Italian Ruse.

ALLAHABAD, May 29.

LONDON, May 28th.—M. Marcel Hutin writing in the "Echo de Paris" describes the recent offensive on the Tolmino-Gorizia as only a ruse on a big scale. The real attack was that between Castagnarizza and the sea. Its success will enable the Italian and British artillery a few days hence to direct an effective fire on Monte Hermida which the Austrians pretend they have made the corner-stone of their defence of the coast route to Trieste.

While M. Hutin accuses the Austrian Command of great error or ignorance in allowing itself to be misled by the demonstration in the north, an Italian semi-official report says:—The enemy had on the front just attacked a hundred thousand rifles, hundreds of batteries and a thousand machine-guns in all—almost a quarter of the whole force opposed to Italy. They expected, however, that the principal effort would be made against their right whereas it was the centre and left that were crushed.

The "Times" correspondent at the Italian Headquarters suggests that the enemy may have trusted too much to the Hermita Ridge 323 metres high and his multiple lines of trenches and machine-gun redoubts to protect his left. This correspondent dwells particularly on the Italians' success in holding what they took against counter-attacks. There is no digging in with entrenching tools on the Carso when the enemy lines are taken. His battered trenches are the only shelter. The caverns and dugouts are traps to newcomers. It is better to lie behind a heap of stones and pray against a direct hit.

The Italian correspondents agree that the fierceness of the fighting is unprecedented on the Italian front. The enemy losses are the greatest yet experienced. The Hungarians suffered most heavily, several regiments being almost wiped out.

GREECE

Republican Movement in Greece.

LONDON, May 29.

Situation in Greece is still complicated but it seems that republican movement is spreading. It is significant that M. Venezelos who has hitherto emphasized that his movement is not anti-dynastic now openly asserts that Constantine must go if Greek political liberties are to be maintained.

Dynasty Impossible.

LONDON, May 29.

M. Triantaphyllides, president of the congress of Hellenic colonies, also declares that dynasty has become impossible and establishment of republic inevitable.

GERMANY

Munitions Disaster in Bohemia.
Many Killed.

LONDON, May 29.

AMSTERDAM.—A fire and explosion occurred in a munitions factory at Bolovec in Bohemia causing numerous casualties. Sixteen dead have been recovered and fifty are still entombed in the wreckage.

Belgium has Ceased to Exist.
Krupp's Appeal to the Flemings.

LONDON, May 29.

AMSTERDAM.—Krupp's organ, the "Rheinisch West-faelische Zeitung," unblushingly declares that Brussels will henceforth be a low German bulwark. The burning of Louvain is after all a small sacrifice compared to the good which the Flemings have reaped. Millions of German and Flemish throats must cry "Away with Belgium which has ceased to exist". The paper adds that the Flemings should not forget that hundreds and thousands of Germans have died to secure their liberty.

HUNGARY

Frost Damages Hungarian Crops.

LONDON, May 29.

ZURICH.—Frost has seriously damaged crops in Hungary.

AMERICA

To Dethrone the Kaiser.
Great Republican Movements in U. S. A.

LONDON, May 29.

NEW YORK.—Germans have established an organization covering the whole of the United States for the purpose of dethroning the Kaiser and inaugurating a German republic. An appeal addressed to German-Americans says: Recent developments in Germany clearly point to an approaching upheaval similar to that in Russia. Things are getting very uncomfortable for German autocracy, although it attempts to show a bold front to the outside world.

Boxing Contest in America.

LONDON, May 29.

NEW YORK.—In a boxing contest here Benny Leonard knocked out Freddie Welsh in the ninth round thus securing world's lightweight Championship.

TELEGRAMS.

SPAIN

"Spain Cannot Remain Neutral."
Great Socialist Meeting's Decision.

LONDON, May 29.

MADRID.—An enthusiastic meeting of twenty thousand socialists and republicans passed a resolution declaring that Spain cannot remain indifferent and isolated in the war. She must decide upon her policy towards the Allies and must break off relations with Germany owing to German outrages upon Spain's neutrality and accept all the consequences of so doing.

Solidarity of Spain with Allies.

LONDON, May 29.

MADRID.—The meeting of the socialists and republicans here was thoroughly representative of the parties throughout Spain. The first speaker emphasised that the object of the meeting was to affirm the solidarity of Spain with the Allies and all nations of the Spanish race. A Socialist leader said the moment had come for Spain to incorporate herself in Europe. (Cheers.) A Republican deputy said that Spanish democracy wanted peace, but on the condition that Kaiserism was vanquished. Another speaker uttered a warning that persistence in neutrality would cause many Spaniards, who were not Republicans, to become so. Loud cheers greeted the declaration that the democracy of Spain must shape the policy of the country in the future.

CHINA

Changes in Chinese Cabinet.

LONDON, May 29.

PEKING.—The Senate and the House of representatives have approved the election of Lichingisi, Finance Minister and nephew of famous Linhuichang to premiership. He will probably form a coalition cabinet.

WESTERN FRONT

Successful British Raid.
Enemy Raiders Repulsed.

Many Enemy Aircraft Destroyed.

LONDON, May 29.

A British afternoon communique says:—We repulsed raiders north-westward of Oberis and southward of Lens inflicting casualties and taking prisoners. We made a successful raid northward of Armentieres in the neighbourhood of Wytschaete, we reached the German support line and took about thirty prisoners.

The British evening communique says, we made a successful raid east of Vermelles. The enemy raided a small post north-eastward of Ypres. There were many air fights on Sunday. Thirteen German machines were destroyed and ten driven down. Three of ours are missing.

Artillery Active in Champagne.

LONDON, May 29.

Last night's French communique reported that in Champagne reciprocal artillery firing continued actively. There was lively bomb fighting in the neighbourhood of Teton.

Enemy Raids Driven Off.

LONDON, May 29.

British communique says we drove off raiders south-westward of Lens and westward of Messines. We made a successful raid northward of Pideg Steert Wood. Enemy artillery was active at Bullecourt and Astride Scarpe.

Enemy Attacks Repulsed.

LONDON, May 29.

A French communique says, following violent bombardment in the region of Hurtebise, ten enemy attacks were completely repulsed. We carried a small enemy post north of Vacherauville taking prisoners and effectively bombarded enemy's communications south of Neuroy and Moronvilliers. Seven German aeroplanes were brought down and twelve forced to land seriously damaged.

Brief Telegrams.

ASSOCIATED PRESS.

(BY WIRE.)

Freights from United States Atlantic Ports have risen by 159 per cent from India (Karachi) by 140 per cent and from Australia by 82 per cent.

A meeting of the Executive Committee of the Indian Council of St. John Ambulance Association was held in the office of the Director-General Indian Medical Service, on Tuesday, the 29th May at 2-30 P. M. The following gentlemen were present:—The Hon'ble Sir Pardee Lukis (Chairman) the Hon'ble Mr. H. Sharp, Lieutenant-Colonel Austen Smith, H. R. Phelps, Esq., Lieutenant-Colonel P. S. M. Burton, Colonel W. D. Henry and W. G. A. Sanrahan, Esq., (General Secretary to the Indian Council).

BOMBAY

Bombay War Loan Lottery.

BOMBAY, May 29.

The demand for Bombay War Loan W. I. T. C. lottery tickets continues to be on the increase. The total is approaching 25 lakhs. A big rush for tickets is expected in the last fortnight before the sweep closes out. It was evidenced by a sale of Rs. 2 lakhs 5 thousand worth of tickets on Monday alone.

Subscriptions through the Bombay Women's War Loan last week reached the splendid total of Rs. 51,65,211

Indian Telegrams.

[FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.]

[BY WIRE.]

SIMLA

Calcutta University Commission.

SIMLA, May 29. Besides Dr. Michael Sadler, who has been appointed resident of the Calcutta University Commission, Messrs. P. J. Hartog and J. Ramsay Muir have been appointed members. The names of other members will be announced later.

The Select Committee, Patna University, will meet at Simla next month for the purpose of signing the report on the Bill. The report and the revised bill, will then be published in the "Gazette of India" in accordance with the motion carried in the Legislative Council during the last Delhi Session.

CALCUTTA

THE INDIAN WAR LOAN.

The Present Position.

CALCUTTA, May 29. Applications for the War Loan now amounts to Rs. 23,40,55,400, exclusive of Rs. 1,10,35,900 subscribed through the Post Office section of the loan up to the 22nd May, and Rs. 1,43,82,200 invested in Post Office Cash Certificates up to 7th May. Details are as under:—

	Rs.
Bombay	8,07,46,100
Bengal	7,15,90,100
The Punjab	1,88,50,100
The United Provinces	1,89,53,600
MADRAS	1,22,14,700
Minor Administrations	1,16,77,400
Burma	1,16,09,200
Central Provinces	45,80,000
Bihar and Orissa	31,55,600
Assam	7,08,600

Indian Wheat Crop Statistics.

Highest on Record.

CALCUTTA, May 29. The third memorandum on wheat crop of 1916-17, issued to-day by the Department of Statistics, showed that the figures of both the area and yield were the highest on record. The total area is estimated at 33,900,000 acres as compared with 30,143,000 acres at this time last year or an increase of 10 per cent and the total yield is estimated at 10,160,000 tons as against 8,518,000 tons reported at the same time last year or an increase of 19 per cent. The present estimate of yield shows an increase of 128 per cent in Rajputana, 763 per cent in Hyderabad, 37 per cent in Central India, 30 per cent in the Central Provinces and Bihar and also in Bombay, 19 per cent in the Punjab, 14 per cent in the United Provinces, 15 per cent in Northwest Frontier Provinces, 9 per cent in Delhi, 7 per cent in Sind and 3 per cent in Bihar and Orissa.

Mighgher Assaulting Case.

(Delayed in Transmission.)

CALCUTTA, May 29. Mr. G. E. Soemes, Deputy Commissioner of Dirrang, resumed on Saturday further hearing of the case in which 8 coolies of Majulghar Tea Garden were charged with assaulting Mr. A. L. Brett, engineer of that garden. Mr. Brett in cross-examination stated that a coolie named Sukuria came to office to ask for leave. He created disturbance. Mr. Brett endeavoured to take off Sukuria's lathi while the latter attempted to hit him. Sukuria was thrown on a box and was struck by Mr. Jennings, manager of the garden. As the Police station was long way off Sukuria was put in a godown. Next day while Mr. Brett and Assistant Manager Mr. A. M. Grey were out in a motor car the accused and other coolies assaulted both of them.

Mr. Gray corroborated Mr. Brett's statement. The Doctor who was examined then stated that Mr. Brett had one contused wound and 12 bruises. After examining some more witness the Magistrate framed charge of rioting against the accused and adjourned the case till 8th June.

The Sub-Divisional Officer of Durbhanga is engaged in hearing a case in which Sheikh Chutkan and two other Mahomedans are charged with assaulting Mr. A. D. G. Eates, storekeeper of Ryam Sugar Company. Chutkan was an employee of the factory. Mr. Eates looked for Chutkan in the factory compound but found him absent. Later on Chutkan appeared and Mr. Eates told him that he had been marked absent. Chutkan wanted his pay at once and his brother threatened Mr. Eates. Subsequently when Mr. Eates was going out it was alleged he was waylaid and assaulted by the accused. The case is proceeding.

A Highway Robbery.

(Delayed in Transmission.)

CALCUTTA, May 29. A Noakhali correspondent reports:—A highway robbery is reported to have been committed at 11 P. M. on the 23rd instant at Santasia, the victims being one Mrs. Williams and her daughter, Miss Williams. Both of them arrived here from Calcutta. On the night of the occurrence they left by cart for Lakimpur in this district and when they had proceeded up to Santasia, about 6 miles from here, they were attacked by a band of ruffians and their wooden chest containing money, ornaments, and wearing apparel was removed.

The cartman and Miss Williams offered resistance but they were severely assaulted with lathis. They thereupon raised an alarm which brought some men to their assistance, but not before the ruffians had made good their escape in the prevailing darkness. The victims then came back to town and lodged information with the police.

Subscriptions in Bengal District Treasuries.

CALCUTTA, May 29.

The amount of subscriptions to the Indian War Loan at District Treasuries of Bengal as reported on the 25th May last was Rs. 46,79,200.

War Loan.

CALCUTTA, May 29.

Mr. Davy Lindsay has made a patriotic proposal concerning the War Loan. He writes: We are to celebrate the King Emperor's birthday on Monday the 4th June and I suggest to you that all communities should endeavour to raise the Bengal War Loan figures by at least one and a half crores as a birthday offering to His Imperial Majesty. I do not mean as a gift to a war fund but as showing support of the loan. If the amount invested in any way representative of Bengal a telegram might be sent to His Excellency the Viceroy. It occurs to me that this is a unique opportunity for Bengal to give an expression of loyalty and prove that she is not indifferent to the call of the Empire.

UNITED PROVINCES

Report of Public Services Commission.

Representation by Un-official Legislative Members.

ALLAHABAD, May 29.

Twenty-one non-official Members of the United Provinces Legislative Council have submitted to the Local Government an elaborate representation on the report of the Public Services Commission. The representation is a very lengthy one covering 43 pages of print including appendices and it treats of the Commissioners general recommendations. Indian and Provincial Civil Services and education, medical and Police Departments. Seven out of 28 Non-official members have not signed the representation namely Sir Sunder Lal, Raja Kushalpal Singh, the Maharaja of Balramapur, Raja Chandra Chur Singh of Chandapur, Khan Sahib of Benares Nawab of Pahasu and Bai Janki Prasad Bahadur of Khurja.

The following general remarks are made:—The subject to which the Commissioners recommendations relate has always been looked upon by our countrymen as of the greatest importance to the strength and stability of British connection with India no less than to ordered progress of the country under British rule. It is of importance in a political sense. England is necessary for India and India for England. This being so wisdom obviously lies in the pursuit of a policy which will in the eyes of the Indians make loyalty to England synonymous with patriotism to India. We never can assent to any compromise on the question of distinctions based upon race. We urge that our countrymen should not be debarred from any place for which they are qualified and competent, plead for equal opportunities with Englishmen to acquire the requisite capacity when we may not happen to possess it, and to demonstrate our fitness for any position. Any measure of reform which falls short of this is bound to produce disappointment and cause dissatisfaction, and to be met by a respectful but firm protest in every part of the country. We do not suppose elaborate argument is necessary to show that the present position of our countrymen in relation to superior offices of public services is highly unsatisfactory. Nor is it less important from an economic point of view that there should be not only a gradual but a rapid substitution of indigenous for British agency in superior offices of administration.

CENTRAL PROVINCES

Recent Disturbance in Orissa.

Official Account.

RANGHI, May 29.

In the course of a statement issued to-day the Government of Bihar and Orissa says:—The recent disturbance in Mayurbhunj, a feudatory state in Orissa was in connection with the recruitment of labour for service in France. Mr. J. E. Scott, I. C. S., Recruiting Officer, who made successful tours up to the middle of May, reported on the 16th that, in two subdivisions adjoining Midnapore, there were symptoms of organised opposition to the work of recruitment, due, in his opinion, to the deliberate perversion of the conditions of service and malicious misrepresentations of the intentions of the Government by persons who were interested in preventing the lower class of labourers from leaving the State. In Mayurbhunj the excitement of the Santals came to a head before the responsible local officers had an opportunity of allaying their suspicions and, as the situation seemed getting out of hand, one hundred men of the armed Reserved Police were despatched from Cuttack to Baripada on the 18th May, of whom fifty got through by train from Rupsa, the remainder being held up on the 19th at Retnoi station where the mob breached the railway line and cut the telegraph wire. The Commissioner proceeded to the centre of disturbance with an additional police force and met with no opposition. A force of one hundred spooks had meanwhile been despatched from Calcutta and put on patrolling duty. The Commissioner found that two false reports had been spread among the Santals; first, they would be compelled to go to France against their will and against the wishes of their Maharaja and second, that they would have to make forced contributions to the War Loan. The Commissioner arranged to call mass meetings to explain the situation and since the 25th all is quiet and the troops returned to Calcutta.

SOUTH INDIA

An interesting Forest Case.

BANGALORE, May 29.

Mr. R. B. Plumer, Bar-at-Law, Sessions Judge, Bangalore City, sitting as Justice of Peace, had before him an interesting case which, it is stated, has no analogy previously, relating to the jurisdiction of two Governments, namely that of Mysore and Coorg, over an elephant's tusk. In this case the Mysore Forest Department complained under section 24 (a) and 25 (c) of the Mysore Forest Regulations against Mr. Percy E. Achard, a planter of South Coorg, with alleged trespass and illicit removal of an elephant's tusk. In his statement to the Court which was submitted this afternoon, Mr. Achard says that the elephant in question had only one tusk and was a proclaimed Coorg rogue elephant. It was of a dangerous character and had killed a forest guard only a few days before he shot it. He had obtained license from the Commissioner of Coorg to shoot the animal. On the 5th November 1916, he came across it in Coorg territory and fired at it. He was mortally wounded and went into Mysore country about three or four hundred yards and died close to the cattle camp which was then in Mysore forest. He took the single tusk which he was entitled to do and reported the matter to the Coorg Forest Department. He did not trespass on the Mysore forest to shoot at or to kill the animal. He shot it in Coorg territory under license from the Commissioner for Coorg. He, therefore, pleaded not guilty to the charges under the Mysore Forest Regulations. The case has been posted to the 15th instant for hearing.

Meeting of Mysore Legislature.

A meeting of the Mysore Legislative Council will be held on the 29th June for discussion of the State Budget and for consideration of measures partly discussed previously.

Justice Sadasiva Iyer.

Justice Sadasiva Iyer of Madras will be a guest at Mysore during the birthday festivities next week.

హిందూ దేశము—విదేశవాణిజ్యము.

జవాను, అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రముల చాకచక్యము.

1916-17 సంవత్సరపు హిందూ దేశ వాణిజ్యమును గూర్చి ప్రచురమైన లెక్కలవలన గడచిన రెండు సం॥ములలో జవాను దేశము, అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములు యీరెండు దేశములు తమ వ్యాపారముల సెంత యభివృద్ధిలోనికి దెచ్చినవో బోధపడగలను. మన దేశమునకు 1914-15 సం॥ములో జవాను నుంచి 20 లక్షల రు॥ లకుంటే తక్కువ వెలగల గాజునామగ్రి వచ్చియుండగా 1915-16 సం॥ములో జవానీయు లీ దేశమున 90 లక్షల రు॥ ల సరకును దిగుమతి చేయుకలిగిరి. ఈ విధముగ నె 1914-15 సంవత్సరములో మన దేశమునకు కత్తులుగాక తక్కిన యినుపనామగ్రి 5 లక్షల రు॥ వెలగలది మాత్రమే వచ్చియుండగా 1916-17 సం॥ములో నీసం॥కు 50 లక్షల రు॥ ల వచ్చుట దిగుమతి చేయుట డెను. ఈ కాలములో ప్రైవేట్ గానే జవానువారి సరకులలో చీరు సాగాయి 4 లక్షల రు॥ ల నుండి 11½ లక్షల వరకును పంచదార 2 లక్షల నుండి 41 లక్షల వరకును, రంగువస్త్రములు 1½ లక్షల నుండి 65½ లక్షల వరకును మేజో ఫ్యూ మొదలగునవి 66½ లక్షల నుండి 127 లక్షల వరకును వృద్ధి గాంచెను. 1916-17 సం॥ములో నిచ్చుటకు జవాను యగ్రి పెట్టెలు 90½ లక్షల వెలగలది పంపబడెను. ఈ మొత్తం 1915-16 సం॥ములో వచ్చిన దానికంటె కొంచెము తక్కువయే కాని 1914-15 సం॥ములో కంటె 20 లక్షల రు॥ లవరకు నధికము. అమెరికా దేశము 1916-17 సం॥ములో నిచ్చుటకు బంపిన సరకుల మొత్తము సంతకు పూర్వము రెండు సం॥ములలో పంపిన సరకుల మొత్తముతో బోల్చి చూచునెడల నది మొత్త చాకచక్యముగ వాణిజ్యభముల నొందుచున్నదో కూడ తెలియగలదు. ఆ దేశము 1914-15 సం॥ములో నిచ్చుటకు 1 స్వరలక్షల రు॥ల సత్తురేకులను, 3½ లక్షల తయారైన యినుపగొట్టములు మొదలగు వానిని మాత్రము పంపగలిగెను. కాని యిది 1916-17 సం॥ములో సెంత వ్యాపారము చేసిన గలిగెడియో చూడుడు. 1916-17 సం॥ములలో నది యీ దేశమునకు 59 స్వరలక్షల రు॥ల సత్తురేకులను, 46 లక్షల రు॥ల ఇనుపగొట్టములు మొదలగువానిని బంపెను. ఇక మోటారు బండ్ల విషయములో నమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములు 1914-15 సం॥ములో 11 లక్షల రు॥ల వెలగల 510 మోటారు బండ్లను ప పిండుండగా, 1916-17 సం॥ములో 122 లక్షల రు॥ల వెలగల 4169 మోటారుబండ్లను బంపియుండెను. ప్రైవేట్ ధముగానే 1915-1914 సం॥ములలో కూడ నీ 9 నెలలలో జవాను దేశమచ్చుటకు బంపిన మొత్తపుదిగుమతులను 1917 సం॥ములో బంపినది కనుచు లను బరిశీలించుము; జవాను దేశము విదేశమునకు 1915 సం॥ములో 11 కోట్ల 97 లక్షల రు॥ల వెలగల సరకులను 1914 సం॥ములో 11 కోట్ల 80 లక్షల రు॥ల వెలగల సరకులను బంపి యుండగా 1916-17 లో ప్రైవేట్ మానుములందు 19 కోట్ల 78 లక్షల రు॥ల వెలగల మొత్తపు సరకులను బంపగలిగెను. ఈ విధముగానే ప్రైవేట్ కాలములో నమెరికా దేశపు దిగుమతులు కూడ సంతకు పూర్వము రెండు సం॥ములకంటె 8 కోట్ల రు॥ల వరకు వృద్ధియయ్యెను. అమెరికా దేశమునుండి 1914 సం॥ములో 13 కోట్ల 30 లక్షల రు॥ల సరకులు, 1915 సం॥ములో, 13 కోట్ల 86 లక్షల రు॥ల సరకులు 9 మానుములలో నిచ్చుటకు వచ్చియుండగా 1916-17 సం॥ములో 21 కోట్ల 31 లక్షల సరకు లీ దేశమున దిగుమతి యయ్యెను.—(దేశమాత.)

దేవాదాయ ధర్మాదాయములు

(౧) స్త్రీదర్శ ధర్మములు.

గొప్పయినాములు గలిగి, నిత్యపూజదీప వైచేద్యములకు కావలసిన ఖర్చులతోగా, అయివజు మిగులగల దేవస్థానముల విషయమై పనులుబాగుగ నెరవేర్చబడుచున్నవి లేనిది, ప్రజలు కనిపెట్టుచుండవలెనుగాని, వీనినికూడ సర్వభూవారే పరిపాలించవలెనని ప్రార్థించుట హాస్యాస్పదమేగాక, కను శోచనీయమని చెప్పవచ్చును. ఇట్టి యవస్థకు కారణభూతులు స్త్రీదర్శయన్ని నమ్ముచున్నాను. క్రతి రాజకీయ సభలోను, వీరే ముఖ్యులు. ఇదిసహజమే. ఇంగ్లీషువిద్య నభ్యసించి రాజకీయ జ్ఞానమును కొద్దిగ నలవడఁ జేసికొని, కొంతవరకైనను నిష్ఠాయుగ తమమనస్సులోని అభిప్రాయములను వెలిబుచ్చగలవారు వీరే. సర్కారు నాకర్షకును, ఉపాధ్యాయులకును వాగ్బంధన యేర్పడేయున్నది. మనవర్తకులతో, చోరవగలవారు బహుశా ద్విరుండిగలరు. కాబట్టి మనస్తీడగలవాడను దేశసేవా భారమంతయు వదలవలసి యున్నది. ప్రతితాలూకాలోను, ఒక సివిల్ టేక క్రిమినల్ కోర్టు ఉన్నది. ఈకోర్టులలో పనిచేయు స్త్రీదర్శ, తమతాలూకాలో చేరిన గ్రామములలో దేవాదాయ ధర్మాదాయములను గురించి విచారించి, వీనిలో వసతులు గలవాని కి, మేనేజిమెంటు స్క్రిములను ఏర్పాటుచేయించలేరా? గ్రామస్థులకు కావలసిన సముజాయిషీనియ్యలేరా? శిశు ప్రాంగణము 92-వ నెక్కును ప్రకారము ఉచితముగా పిటివనులు, ప్లయింటులు తయారుచేసి పెట్టలేరా? ఒకప్లయింటు నమోనాను, నే నిదివరకే ఆంధ్రప్రదేశ్ లో, బందరులో వేంచేసియున్న గ్రీకో పాలస్వామివారి దేవస్థానమును గురించి ప్రచురించితిని. సంగతి సందర్భములను బట్టి ఆప్లయింటులోని సంగతులు కొన్ని మార్పుకొనవచ్చును.

సాధారణముగా, కలెక్టరుగారును, జిల్లాజడ్జి లేక సబ్ జడ్జిగారును, ప్రతిజిల్లాలో, ఒక పట్టణములోనే యుండును. అక్కడి స్త్రీదర్శ తనయొద్దకు, ఈ విషయమై సలహా నిమిత్తము వచ్చుగ్రామస్థులను, తమచేత నైసంతికరమ సహాయమేల చేయకూడదు? తమరు, ముందుగానే, ఫీజు నీయవలసినదని జనులను బాధించనియెడల, యేయిద్దరు గ్రామస్థులైనను, కొద్ది ఖర్చుతో, కలెక్టరుగారి, లేక మద్రాసులోనున్న అడ్వోకేటు జనరల్ గారి కోర్టులో, సాంక్షమున్న, తమవారే, తమకోర్టులో డిక్రినిచ్చి సులభముగా పొందగలరు. ఏబదిరూపాయలకంటె ఖర్చు అవసరమేలేదు. ఈమాత్రపు పనిని, స్త్రీదర్శ చేసిపెట్టుచుండలేదని గంజాంనుండి కర్నూలువరకు నాకు జాయిలు కచ్చుచ్చుచి. వీనిలో, యేమాత్రము సత్యమున్నదో నాకు తెలియదు. కాని, యిలావిషయములో తాము ఉచితముగా పని చేసినదని ప్రతిజిల్లాలోనున్న స్త్రీదర్శలో కొందరైనను యాపత్రికాముఖమున వారిసామములను ప్రచురించిన యెడల, వీరిచేర్చు, ఆయాజిల్లావారికి స్పష్టముగా తెలియుటయేగాక, వీరియొద్దనుండి నాకు వచ్చుచున్న ఉద్దేశములను, దేవాదాయ ధర్మాదాయముల విచారణ నిమిత్తము పంపెదను. గ్రామస్థుల ప్రోత్సాహమున్నను, లేకపోయినను యాస్తిదర్శస్వయముగా వీనిని గురించి విచారించవలసియుండును. ఇది యట్లుండ, పరోపకారము నిమిత్తము స్వంతిసాము ఖర్చుపెట్టుటకు సిద్ధముగనున్న పట్టణాలవారికి, ఈ స్త్రీదర్శ, ఉచితముగ సహాయము చేయకూడదా?

ముల నేర్పాటుచేసిన డిలీలలోనే, యాస్తిదర్శ నిమిత్త కోర్టువారే, దేవస్థానపు ఆదాయములోనుండి నిర్ణయించి యిప్పించుటకూడ కలదు. ఈవిధముగా, యచ్చధాపోదు సరిగదా, దేవాలయములకు నుంచి నేర్పాటుచేయించి, వానిప్రకారము సరిగా అమలు చేయ ఆయాగ్రామములలో తిగిన వెదనునవ్యులు తొందర, నీ స్త్రీదర్శలో ఒక్కొక్కరు మూడులేక నాలుగుసంములకు ధర్మకర్తలుగా ఏర్పడవచ్చును. వీరు నేసంగిలలో, ఒక్కసారే, అయిదేసెండ్లకు భూములను అయికచి, బడ్జెట్టును కోర్టువారా యేర్పరచుకొన్న యెడల, పనిన వ్యవహారములన్నియు తమగుమాస్తాలగుండానే జరిగుకొనవచ్చును. ఈవిధముగా స్వామివారికి, ఆనవసరముగ నేజిమెంటు ఖర్చులు తగులుబడికాకుండా, దేవాదాయములను మనము సరిగాపరిపాలించుకొనవచ్చును. కావలసిన సరమ్యులు, వానానములు, రథము, విగ్రహములు, ఉత్సవములు, పుష్పలతోటలు, మంటపములు, భృజస్తంభము, నింక క్రమక్రమముగా, నిత్య వైచేద్య వీవ

భూపారాధనకును, అర్చకుల జీతములకును అగుభర్చులు పోగా, మిగిలిన అయివజు నుపయోగించుకొనవచ్చును.

ఉట్టియొక్క లేనయ్య స్వగ్గానికి ప్రయత్నించి నట్లు యామాత్రపు సహాయము దేశోపకారము పుణ్యమును ఈ స్త్రీదర్శ చేయలేనియెడల, వీరా! మన రాజ్యాంగతంత్రమును సవరింపబూనుకొనువారు! వీరా దానిని కాపాడగలవారు. నలుగురు అడిపోసికొను ఈ న్యాయవాది వృత్తిలో నున్నవారు కూడ ధనాకర్షణమే గాక, తమవృత్తిలోనే చేతనయినంతవరకు పరోపకారము; దేశోపకారము చేయుటకు వీలు అనేకములున్నవి. జిల్లామగుదున్న మన దేవాదాయ ధర్మాదాయములను పునర్వ్యవహరించేయుట, నూతన స్థాపనలకంటె ద్వైగుణముగ పుణ్యమిచ్చునని నెద్దలు చెప్పెదరు.

కృష్ణాజిల్లాలో, గత వత్సరములో రెండు దేవాలయములకు స్క్రిము లేర్పడి, యివి హైకోర్టులో ఖాయపడినవి.

(1) ఇందుపల్లి దేవాలయము:—దినికి సాలుకు సుమారు రెండువేల రూపాయల నికరాదాయము రాగలదు. ఈభూములు అర్చకులకలన స్వాధీనపరచుకొనబడి, వారికి జీతములేర్పాటు అయినవి. ప్రస్తుత విదేశస్థానమునకు, మూడు సంవత్సరములకరకు గుడివాడకోర్టు స్త్రీదర్శగారును తుమ్మలపల్లి గోపాలకృష్ణమూర్తిగారు మాప్రాధికమైన ధర్మకర్తగా నుండుటకు అంగీకరించి పనిచేయుచున్నారు.

(2) పెదముత్తేవి దేవాలయము:—దినికి సంవత్సరము నకు మూడువేల రూపాయల నికరాదాయము వచ్చుచున్నది. కృష్ణాజిల్లాస్పెషియల్ సేమాని రామచంద్రరావు బి. ఏ. బి. ఎల్ గారు, మిక్కిలి అభిమానముతో దీనికి ప్రభుత్వధర్మకర్తగా నుండుటకు అంగీకరించిరి. ఈ వేసంగి కలెవులయిన తమవారే వీరు భూములను స్వాధీనపరచుకొని యితరులకు కచ్చల్లికిచ్చెదరు. వైబ్రట్టి లిద్దరును మిక్కిలి యోగ్యులును, పరోపకారధర్మిణులును, దైవభక్తికలవారు నగుటచేత, వీరు తమ స్త్రీదర్శివృత్తిలో గొప్ప ప్రముఖులుగనుండి, బొత్తిగా సావకాశములేని వారైనను గ్రామస్థుల ప్రార్థనలనంగీకరించి, ఉచితముగ నీ ధర్మకర్తవృత్త్యమును వహించినారు. ఈ విధముగ ప్రతిస్త్రీదర్శును తన తాలూకాలో ఒక్క దేవాలయము లేక ధర్మమును గురించి శ్రద్ధవహించి యెడల దాని పరిపాలన ఆచంద్రతారాచర్మముగ సరియైన మార్గమున జరుగుటకును మన యాంధ్రదేశములో అనేక లక్షల ఆదాయము సద్వినియోగపగుటకును ఎట్టి సందేహము లేదు.

బందరు పట్టణారి సూర్యనారాయణరావు.

సంగం వార్తలు - నెల్లూరు జిల్లా

గోఖలే వీరరాత్రి పాఠశాల
సంగం, మే 22:— ఈపాఠశాల చాలచక్కగా నేవాసమాజమువారికి నిర్వహింపబడుచున్నది. అల్లుటాటి వివక్షలేక మాలవారు, మాదిగవారు సహితము కూడ్రులతో కలిసి చదువుచున్నారు. ఊరివారందఱు మఱి కొంచెము శ్రద్ధ తీసికొని, పాఠశాల నిభివృద్ధికిచెచ్చి కన నన్యాయమునకు గడంగెదరు గాక!

గ్రామపంచాయతీ
ఈ గ్రామమునకు ప్రక్క ననుండు తురుణవాయ యను గ్రామమును దీనితో గలపి త్వలో మొక పంచాయతినీ స్థాపింపవలెనని తీవ్రమైన చర్యలు జరుగుచున్నవి. ఈవిషయం దు ప్రజలయొత్సాహము మెండుగానున్నది. కావున త్వలో తాలూకా బోర్డువారును గవర్న మెంటు వారును ప్రజల కోరికలను సఫలీకృతము గావించెదగని నమ్ముచున్నాము.

తపాలాశీసు.
బోర్డుపాఠశాలోపాధ్యాయుడే పోష్టు మాష్టరుగా నున్నందున కలిగెడియబ్బుండు లనేకములు. బాబుకుమప్రధానోపాధ్యాయునికి కష్టముగా నుండుటయేగాక తపాలాశీసు పనులు సరిగా జరుగుటలేదు. పోష్టు ఇనస్పెక్టరు వారు కొంచెము పక్షపాతు గానున్నందున పోష్టుమాష్టరు వెట్టికని భిక్షగానున్నది.

ఆంధ్రోద్యమము.
ఇదివరకే రావూరు, గూడూరు, కోల్వూరు తాలూకా లలో ఆంధ్రోద్యమమును గూర్చి యుపన్యసించుచు సంతరించుచుండిన పొట్లపూడి సుజనరంజని సమాజసభ్యులును, నెల్లూరు గోఖలే భ్రాతృవర్గ సభ్యులును ఈ గ్రామమునకువచ్చి ఆంధ్ర రాష్ట్రమునుగూర్చి యభ్యుదయించిరి. వీరును, ఏ. వి. రామయ్య గారును ప్రస్తుతము ఆత్మీకురూ తాలూకాలో సంతరించుచున్నారు.

అద్భుతనివారిణి. 126

ప్రాఫెసర్ జేమ్సుగారి ఎలెక్ట్రిక్ బానిక్ పెరల్స్

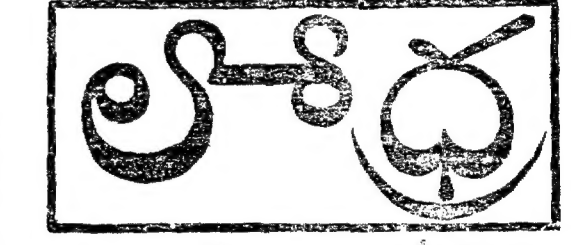
ఇది బలహీనులకును, నీరసులకును మందు. ద్రవ లేకుండుట, జ్వరము, తక్కువగను, మెదడు నిద్రగా నుండును.

పనియందెంతమాత్ర విచ్ఛలేకుండుట, నిశ్చిత్తక బలహీనము, ఆయాసము, తుక్కునప్పుడు పొగుట్టాను. విద్యాధికులకు, ఉపాధ్యాయులకు గుమాస్తాలకు కర్తవ్యులకు, మనోవ్యాధులకు మొదలగు వారికి పశ్చిమైసదయ; బలమును గలిగించును. అనేక కేలనుగని ఇందువలన బాగుపడినవారు. నీవుకూడ నేటిదినమే ఒక బుడ్డిని కొని దానిమార్పు ఒకమాట పరీక్షించుము.
25 మార్లెల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-4-0
40 " " " 2-0-0

నవీనము! నవీనము!!
వ రి మ శ ద్ర వ్య ము ల రా జ
ఆట్లొ దిల్ బహారే

మనోరన్యముగాను కొంతకాల ముందునట్టి ఆత్మార్థ వాసనయును కలదు. ఆలోచనలో సాహాయ మొదలగువాటి యొక్క సంబంధము బొత్తిగాలేదు. చేతిగుడ్డలో గాని చొక్కాయ వైనగాని 2-కి చుక్కలు విడిచినంతటి ఒక నందన వనము మధ్యలోనుంటే యెంత సుఖమయిన వాననను అనుభవించ వచ్చునో అంత అనుభవించుదురు. ఇక వాననలు యేలేని యుండినా యీ ఆలోచిత్ బహారే యొక్కవాసన ప్రాధాన్యముగా నిలుచును. ఈదినమే ఒకబుడ్డికి (వాసి పంపును.
వెల 1/2 గ్రాము బుడ్డి 1-కి రూ. 0-8-0 } వి. పి. చార్జీ
1 గ్రాము బుడ్డి 1-కి ,, 0-12-0 } రూ. 0-4-0
1/2 అవున్సుబుడ్డి 1-కి ,, 2-0-0 } ప్రత్యేకము.
ఆంగ్లో యిండియన్ డ్రగ్స్ అండు రెనిజెల్ కంపెనీ.

సెం 155, జుమ్మానుసీగు వీధి, బొంబాయి
మద్రాసు యేజంటు:- మోహతా ఫుల్లమేళ్లం మూర్తీ,
వై. నామచారు కోడ్, మద్రాసు.

గర్భాశయ రోగనివారణ:- స్త్రీలకు గలుగు ఋతుకుల బండ్లి కానుందట. లావా బండ్లి వైల వాడ్లి గాను, లేకుండుగానుపోవుట. మనుమకోసము, సంతానహీనత, రక్తహీనత, మలబద్ధకము, మూతికావారము, కీళ్లనొప్పలు, అరికాన్సు, ఆరణేసులు నుండు మొదలగు స్త్రీ మనస్సు వ్యాధిలగు తుదుర్పును.
వెదబుడ్డి రు 8.0-0. చిన్నది రు 1.10-0.

రక్తశుద్ధి ద్రావకము:- ఇది రక్తహీనత, మలబద్ధకము, ఆస్తియు, కీళ్లనొప్పలు, సోపరితము. మేనా ప్రణములు, ముఖసంకటములు, నిశ్చిత్తన, కడుపులో నుండు మొదలగువ్యాధులను నివారించి శరీరమువలన కాంతిని ముఖమున బేజన్మును యిచ్చును.
వెదబుడ్డి రు 8.0-0. చిన్నది రు 1.10-0.

జ్వర నివారిణి బుడ్డి 1-కి రూ. 1-0-0
కేసరికుటీరం, ఆయుర్వేద బౌషధశాల,
166 9, బందరువీధి, మద్రాసు.
ద్రావి:—సికింద్రాబాదు అండ్ నెల్లూరు.

పింగళ సంవత్సరాదినంచిక

తయారై సిద్ధముగ నున్నది

సల సంవత్సరమున జరిగిన ఐరోపా ఘోరసంగ్రామ సంగ్రహచరిత్రమును, ఆధ్యాత్మిక, నైతిక, సాంఘిక, రాజకీయ, వ్యావహారిక విశేషవిషయముల విజ్ఞానదాయకములగు వ్యాసరాజములును, దర్శనీయములగు రంగులదేశపటములును మహాజనుల పటములును ఇతరములైన చిత్రపటములును గలిగి మంచికాకీతములపై చక్కగ ముద్రింపబడినది.

కాగితముల కట్టునం జేసి కావలసినన్ని ప్రతులు మాత్రమే సిద్ధము చేయించుచుంటున్న వలయునారు పెంటనే వ్రాసికొను టుచితము: వెల రు 2-0-0
ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు " " 0-8-0
" ఆస్థానపత్రిక " " 0-12-0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర, లేక దినపత్రిక 3 మాసముల చందాదారులకు " " 1-0-0

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు నెం 212 రు, మదరాసు.

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

తమర తైలము.

డబ్బీ 1-కి 0-4-0.

పండ్లపాడి.

డబ్బీ 1-కి 0-2-0.

మోహినీ తైలము.

సీసా 1-కి 0-12-0.

అమృతాంజనము డిపో 6, తంబుకెట్టివీధి మద్రాసు.

బాధాపీడితులకు వరము: ఐవోడిక సహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసపరిల్లా

ఆచార్యుని రక్తములను జనించువాడ్యములకు కీరీటమునంటి మందు. కురుపులను, మచ్చలను గండములను పుండ్లను, ప్రాతకొప్పులను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన రక్తశుభ్రకారిణి

(28)

వనోపధిసారసపరిల్లా గుణ విచ్ఛిన్న నిస్సంకోచము, సహజమైనను మధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన రోగములను పోగొట్టును. లేకమునందలి పాదరసవోమములను, మలబద్ధకమును కాశసంబంధమును నొప్పులను పోగొట్టి రక్తమును శుభ్రపరుచును. కీరీటాగ్రమును గలుగ జేయును. 16 రోజులవరకు మందులకు 4 పౌన్సుల బుడ్డిలలో అమ్ముబడును.

ప్రాప్తిటరు:— పి. డి. సావంత్. 144. ఫనసవాడి. నెం 2 బొంబాయి.

Proprietor P. D. SAVANT. Fanaswadi. No. 144. No. 2. BOMBAY.

ఆంధ్ర సర్వకళాశాల-విద్యా ప్రవృత్తి.

ఇది శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే గ్రామపడినది. వెల 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, 6 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు.

ఏకభాషాలిపి ప్రశంస

ఇది పెన్నెలకంటి అప్పారాయ విరచితము.

వెల 0-4-0 పోస్టేజి అధికము.

మీ బాయిలర్లు

విశేష కాలము పనిచేయవలసిన "ఇంగ్లీషు బాయిలర్లు కామెర్బిజిష్"ను యుపయోగించవలయును. దాని నుపయోగించిన బాయిలర్లు త్రుప్పుపట్టి పొక్కులు పొక్కులుగా లేచి చెడిపోకుండుటయే గాక పెల్లెట్టిబ్బుకు చక్కని మెరుగు నిచ్చును; ఆవమునున్న గొట్టములనున్న త్రుప్పు పట్టకుండగను శుభ్రముగాను నుంచును. ఈ కామెర్బిజిష్ యుపయోగించినచో సంవత్సరముల తరబడి బాయిలర్లు చెడిపోకుండు ఎప్పుటి కప్పుడు క్రొత్తవానివలె నుండును.

దానియొక్క యుపయోగమును గురించియు సలహాను గురించియు అసలు యేజంట్లకే వ్రాయవలయును.

5 గాలనులుగల రము 1-కి రు 26-0-0

ది రిలయన్సు ఫౌండ్రీ అండు ఇంజనీరింగు వర్క్సు,

తపాలపెట్టె నెం 553 రు

మదరాసు

389

(పై కామెర్బిజిష్ గోరునప్పుడు ఈ పత్రిక చేరుకూడ నుదాహరించ గోరుచున్నాము)

హెచ్. టి. మహమ్మద్ అండు కో

[723]

మదన్ పురా, బెనారస్ సిటీ.

కాశీలోనుండు అనేక విచిత్రమైన జరిపట్టు వస్తువులు వీరు బహుచవుకగ సప్లయిచేతురు. ఒక సారి ఆర్డరుయిచ్చుచూచినచో తమకే తెలియగలదు.

ప్రాణము గల బొమ్మలు

బయస్కోపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గ్యాసుడిక మూల - బొమ్మలకాడ్లు - గారడీ ప్రస్తకములు విక్రయించె కము. క్యాటలాగు కావలెనా? (592)

బి. ఈశ్వరప్ప అండు సన్సు, విశాఖపట్టణము.

జీర్ణరసాయనము:— ఈమాత్రలను సేవించుట వలన అన్నము వచనమగును. జీర్ణకోశము బాగు పడి రససావము క్రమముగ గలుగును. మలబద్ధము మానును. 25 మాత్రలడబ్బీ 1-కి వెల 1-4-0.

అమృతాంజనం డిపో, 7, తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు.

నీలమేఘుడు, అను సుజ్ఞానిచరిత్రము.

మొదటిది జ్ఞానమును కల్పించు అర్పిరాది మార్గమును తెలియజేయుచున్నది. రెండవది ఆత్మ ఉజ్జీవింతు ఆచార్య శిష్యులకమును తెలియజేయుచున్నది. మొదటిదాని వెల ఆ. 0-8-0; రెండవదాని వెల ఆ. 0-10-0. తపాలాచార్జీ చేరు పరకాలన్ & కో., నెం. 20, కృష్ణగుంటవీధి మద్రాసు.

ఆత్మజిజ్ఞాసా.

శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి.

దయ్యముల సద్భావమును గురించిన శాస్త్రీయచర్చ గ్రంథకర్త:— పా. జగన్నాథస్వామిగారు, బి. ఏ. చిన్నపైజు చక్కని గ్రంథము. వెల రు. 0-8-0

మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు

180 పుటల పుస్తకముడిచితము

ఆరోగ్యమును శాశ్వతమునబొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని నిధులను అనుసరించుట వలన కే కల్గుచున్నది. ఈ ఉత్తమమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలగజేసి శరీరసౌఖ్యమును దృఢపరచును ఆయుర్వైద్యిని ఇప్పించును. ఈపుస్తకము ఇనాముగా నీయబడును. పోస్టు చార్జీ యు మేమే భరించుపెడదు. పెంటనే వ్రాయును.

219 వైద్యశాస్త్ర మణికంఠర్ గోవిందజీ, ఆలంకరిగ్రహ క్షేత్రధారయం 155, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

సీతారామాంజనేయ సంవాదము.

టీకాతాత్పర్య విశేషార్థ ఇతిహాస సహితము.

తెనుగున ఇది యొక్కటియే వేదాంత గ్రంథ మని వాడుక. దీనికి సరియైన టీకాతాత్పర్యములను బ్రహ్మశ్రీ చింతామణివర్ణుల నారాయణ శాస్త్రిలవారిచేతను శ్రీమాత్ తి. దేవరాజ సుధీ గారిచేతను వ్రాయించి చక్కని అక్షరములతో మేలైన కాగితములపై మా ఆనందము మున అచ్చొత్తించి ప్రకటించినారము. వే క్యాలికో బైండు చేయబడియున్నది. వెల 1 శ్రీ వెంకటాద్రిస్వామి కీర్తనలు. రాగతలతో చేర్చబడియున్నవి. శ్రీ వెంకటాద్రి స్వామి చరిత్రముకూడ చేర్చబడియున్నది. కాలికో బైండు 0-8-0. తపాలా ఖర్చులుప్రతే ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అన్ డు కో, (285) ఆనంద ముద్రాలయము, మద్రాసు

శారదాంబ

ఇది శ్రీధర్మబోధి యను నాటకము.

సంఘమరాచార సంస్కరణమునకు మార్గ మిం జూపబడినది. అందఱును జదివి తీర వలయున వెల 4 అణాలు. పోస్టేజి ప్రత్యేకము

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

6, తంబుకెట్టివీధి, మద్రాసు.